

Rechtsgeleerd advis in de zaak van den gewezen stadhouder en over deszelfs schryven aan de gouverneurs van de Oost- en West-Indische bezittingen van den staat

<https://hdl.handle.net/1874/311311>

RECHTSGELEERD ADVIS

IN DE ZAAK VAN DEN GEWEZEN STAD-
HOUDER, EN OVER DESZELFS SCHRY-
VEN AAN DE GOUVERNEURS VAN
DE OOST- EN WEST-INDISCHE
BEZITTINGEN VAN DEN
STAAT.

DOOR DE BURGERS

MR. B. V O O R D A

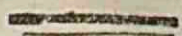
EN

MR. J. VALCKENAER.

*Ingelevert ter Vergadering der Provisioneele
Representanten van het Volk van Holland.*

Op den 7 January 1796.

*En in 't licht gegeven op last derzelve
Vergadering.*

*In den H A A G,
ter 's Lands Drukkerye van Holland, 1796.*

RECHTSGELIJK AAN

IN DE NAAM VAN DEN GEMEENEN STAAT
HOUDER EN OVER DEZELVEN
VAN AAN DE GOVERNOR VAN
DE OOST EN WEST INDISCH
BEZITTINGEN VAN DEN
STAAT.

*Onder de ingeslovene Drukfeilen moet inzonder-
heid deze verbeterd worden.*

Op bladz. 47. regel 6. van onder, staat, het
Tractaat van 1787. moet zyn van 1788.

Rechtsgeleerd Advys in de
zaak van den gewezen
Stadhouder, en over des-
zelfs schryven aan de Gou-
verneurs van de Oost- en
West-Indische bezittingen
van den Staat.

Gezien by ons ondergetekende, Rechtsgeleer-
den, de navolgende Stukken van A. tot G. 2do
loco.

- A. Copy van eene Misfive van den gewezen
Stadhouder, *Willem V.*, in dato den 7 Fe-
bruary 1795, geschreven uit Kew in Enge-
land, aan den Gouverneur van Suriname, *J.
F. Friderici*.
- B. Copy van eene Misfive van de Directeuren
der Colonie Suriname, aan Hun Hoog Mo-
gende geschreven in 's Hage den 3 Augustus
1795, dienende ten geleide van bovengemelde
Misfive van *Willem V.*, in Authentica Copia
aan Hun Hoog Mogende gecommuniceerd.
- C. 1. 2. *locis*. Twee Extracten uit de Decreeten
van de Vergadering van de provissioneele Re-
presentanten des Volks van Holland, in dato
den 4 en 5 Augustus deszelven jaars, waar
by opgemelde Misfive van *Willem V.*, in Hol-
land commissoriaal gemaakt is.
- D. 1. 2. *locis*. Een breedvoerig Rapport, in dato
den 29 September deszelven jaars, door de

Burgers *J. G. H. Hahn, P. Gevers, P. Paulus* en *A. J. la Pierre*, ter Vergadering van Holland uitgebragt, en ten zelve dage aldaar geconverteerd in een Decreet, en daar heenen strekkende, dat Hun Hoog Mog. de opgemelde Stukken ten fine van consideratien en advis gelieven te stellen in handen van de beide Ondergetekenden.

E. Een Extract uit het Register der Resolutien van Hun Hoog Mog., in dato den 5 October laatstleden, waar by de Gecommitteerden van Holland verzogt worden by hunne Principalen te willen effectueeren, dat omtrent de zaak ten principale het advis van de Ondergetekenden worde ingenomen, met verzoek om, het zelve ingekomen zynde, aan Hun Hoog Mogende te willen suppediteren.

F. Extract uit de Decreeten der Vergadering van de provisioneele Representanten van het Volk van Holland, in dato den 7 October 1795.

Nog by ons ondergetekenden gezien de Copy eener Misfivè van *J. A. Sluysken*, provisioneel fungeerend Gouverneur van de Colonie aan de Kaap de Goede Hoop, in dato den 10 July, en geschreven aan met Extract uit de Decreeten van Holland, in dato den 19 October 1795, sub G. 10 & 2do locis.

Luidende dezelve Stukken als volgt:

Extract uit de Decreeten der
Vergadering van de provisioneele Re-
presentanten van het Volk van Hol-
land.

Dingsdag den 4 Augustus 1795.

Het eerste jaar der Bataafsche Vryheid.

De Gedeputeerden ter Generaliteit hebben lecture gedaan van de Missive van Directeuren der Colonie Suriname, op heden by Hun Hoog Mogende ingekomen, hebbende tot Bylaag eene Missive van den gewezen Stadhouders aan den Gouverneur van Suriname, met ordres, om op gemelde Colonie de Engelsche Troupes te admitteeren; zynde gemelde Missives van den volgenden inhoud:

A.
Edele, Erentfeste, Vroome, onze Lieve Getrouwe.

Wy hebben nodig geacht, UE. by dezen aan te schryven en te gelasten, om, zoo te Parimaribo, als verder in de Colonie van Suriname, te admitteeren de Troupes, die van wegens zyne Groot-Brittannische Majesteit derwaards zullen worden gezonden, en op de Rivieren zodanige Oorlogschepen, Fregatten of gewapende Vaartuigen, die van wegens hooggemelde Zyne Groot-Brittannische Majesteit derwaards zullen worden gezonden; en dezelve te considereeren als Troupes en Schepen, van eene Mogendheid, die in vriendschap en Alliantie is met Hunne Hoog Mogende, en die derwaards komen om te belet-

(A -)

ten, dat die Colonie door de Franschen worde
geinvadeerd.

Waar mede,

Edele, Erentfeste, Vroome, onze Lieve Ge-
trouwe,

Wy UE. beveelen in Godes heilige protectie.

UE. goedwillige Vriend,

(Getekend)

W. Pr. van Orange.

Kew den 7 Feb.
1795.

Ter ordonnantie van Zyne Hoogheid,
by absentie van den Geheim-Se-
cretaris.

(Getekend)

J. W. Boejinck.

Accordeert met de origi-
neele Misfive.

Aan den Gouverneur van
Suriname.

(Getekend)

H. van Heert,

Secretaris.

B.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Wy hebben de eer, aan de verontwaardiging
van U Hoog Mogende aan te bieden Copie eener
Misfive, door den gewezen Stadhouder, op den
7 February laatstleden uit Kew aan den Gou-
verneur der Colonie Suriname, J. F. Friderici,
geschreven, en door dezen aan ons, toegezonden;
wy zyn, dank zy den Almagtigen, in staat hier
by te voegen, dat deeze misdadige poging, ten
einde de braafheid des Gouverneurs te surpre-
neeren, het voorgesteld succes niet heeft: dat
deze integendeel gehoorzaam aan de gevenereerde
bevelen van U Hoog Mogende, by hem ontvan-
gen,

gen, ons by herhaaling deze plegtige betuiging gedaan heeft, alles te zullen verrichten, wat men van een man van eer, die alle zyne plichten kent, en het behoud der Colonie voor het moederland boven alles stelt, kan en mag verwagten. Brengende voorts de laatst by ons ontvangen Misfivè, in dato 25 Mey laatstleden, het aangenaam berigt mede, dat de goede orde en rust in deze importante Colonie onafgebrooken bleef voortduuren.

Waar mede, Hoog Mog. Heeren, God Almagtig biddende, de Regeering van U Hoog Mog. gezegënd en voorspoedig te maaken, blyven

Uw Hoog Mog. dienstwillige en

's Hage 3 Aug.
1795. Het 1ste
jaar der Ba-
taafsche Vry-
heid.

onderdanige Dienaaren.
De Directeuren der Colonie Su-
riname, en in derzelve naam,
(Getekend)

A. Vereul.

C. I. Loco.

Waar op, na dat de Vergadering deszelfs hoogste verontwaardiging had gemanifesteerd over deze ver-raderlyke poging des gewezen Stadhouders, gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, de Misfivè van gemelde Directeuren aan te neemen voor notificatie; terwyl de Misfivè van den gewezen Stadhouder is gehouden in advis, om daar op verder te resolveeren als bevonden zal worden te behooren; zynde voorts op voordracht van den Burger A. Vereul, geresolveerd, de Gedeputeerden ter Generaliteit te gelasten, het by Hun Hoog Mog. daar heenen te dirigeeren, dat, daar de Gouverneur der Colonie Suriname, Jurriaan François Friderici, zich, in weerwil der misdadige poging des gewezen Stadhouders, in zo zorglyke en kommerlyke ogenblikken, niets dan zyn plicht gezien,

en plechtig betuigd heeft, alles te zullen verrichten, wat van een man van eer, die het behoud der Colonie voor het moederland boven alles stelt, Hun Hoog Mog. by eene speciale Resolutie hoogstderzelver genoeg en over dit braaf gedrag des Gouverneurs tot heden gehouden, gelieven te betuigen, en denzelven tot het manmoedig persevereeren op dit zelfde loffelyk voetspoor aan te moedigen; en hem Extract dezer Resolutie by eerste gelegenheid toetezenden.

Accordeert met de voorsz. Decreeten.

C. 2, Loco.

Extract uit de Decreeten der Vergadering van de Provisioneele Repraesentanten van het Volk van Holland.

Woensdag den 5 Augustus 1795.

Het eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

Op gisteren in advis gehouden zynde de Missive van den gewezen Stadhouder, den 7 February dezes jaars uit Kew, aan den Gouverneur van Suriname, J. F. Friderici, geschreven, en door den laatstgemelden aan Directeuren van die Colonie gezonden, zonder te obedieeren aan den last daar in vervat, tot admisie der Groot-Brittannische Troupes en der Schepen van die Natie, breeder onder de Notulen van gisteren.

Is dezelve in nadere deliberatie gelegd, en by Copie gesteld in handen van de Burgers Hahn, P. Gevers, P. Paulus en la Pierre, om daar op te dienen van advis; waar toe Extract dezer aan den eerstgemelden voor de Commissie tot narigt zal worden gegeven.

Accordeert met de voorsz.

Decreeten.

Ex-

D. I. Loco.

Extract uit de Decreeten der
Vergadering van de Provisioneele Re-
presentanten van het Volk van Hol-
land.

Dingsdag den 29 September 1795.

Het eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

De Burgers Hahn, P. Gevers, Paulus en la Pierre, doen, ter voldoening aan het Decreet van den 5 Augustus laatstleden, het navolgend rapport, wegens de by hetzelfde Decreet ten fine van. advis in hunne handen gestelde Missive van den gewezen Stadhouder, uit Engeland aan den Gouverneur van Suriname geschreven den 7 February laatstleden, welke door den laatsten aan Hun Hoog Mog. overgezonden, ter hunner Vergadering op den 4 Augustus ingekomen, en aldaar door de Gedeputeerden ter Generaliteit is overgenomen, zynde gemelde Missive breeder in de Notulen dezer Vergadering van den 4 Augustus vermeld.

Gelykheid, Vryheid, Broederschap.

J. G. H. HAHN, P. GEVERS,
P. PAULUS EN A. J. LA PIERRE.

AAN DE

PROVISIONEELE REPRESENTANTEN VAN HET
VOLK VAN HOLLAND.

BURGERS REPRESENTANTEN!

Het heeft Ulieden behaagd om by Decreet van den 5 Augustus laatstleden in onze handen,

ten sine van advis, te stellen, de *Misfive* van den gewezen Stadhouder, geschreven uit Kew den 7 February deezes jaars, aan den Gouverneur der Colonie Suriname, J. F. Fridrici, en houdende den verraderlyken last, om zo te Paramaribo, als verder in de Colonie van Suriname te admitteeren de Troupes die van wege zyne Groot-Brittannische Majesteit derwaards zouden worden gezonden, en op de Rivieren zodanige Oorlogschepen, Fregatten of Gewapende Vaartuigen, als van wegens denzelfden derwaards zouden worden gezonden, en om dezelve te confidereeren als Troupes en Schepen van eene Mogendheid, die in vriendschap en alliantie is met Hun Hoog Mogende, en die derwaards zouden koomen, om te beletten dat die Colonie door de Franschen wierde geinvadeerd.

Wy zouden ten deezen reeds lang van onze consideratien hebben kunnen dienen, maar de gestadige verwachting dat het zogenaamde Huis van Oranje, deszelfs ondankbaarheid jegens zyn Vaderland, eerlang zou bekroonen met een openbaar Manifest, en eene gewapende aggressie van het zelve, heeft ons terug gehouden, daar zulks in dit en in andere landen wierd verzekerd, en wy veronderfelden, dat Gylieden van zodanig Manifest legale kennis krygende, de behandeling van dat alles dan liever in eens zoudt hebben afgedaan. Dan wy willen en my mogen niet langer draalen om aan uwen last te voldoen, en hebben zeer weinig woorden van nooden, om de zwaarte van de misdaad, in deezen jegens den geheelen Staat gecommiteerd, te doen opmerken, niet slegts naar de eeuwige beginselen van dat algemeene Staatsrecht, dat op de natuur en op de

reden steunt; maar ook naar de meer bekrompene en zogenaamde constitutioneele inrichtingen hier te Lande tot dus verre plaats hebbende.

Trouwens dat Willem de V, na den verraderlyken rot, dien hy zedert 1780 gespeeld heeft; na al het geen, wat 'er voor, in, en na den Engelschen Oorlog gebeurd is; na zyne roekeloze tegenkating, tegen den wil der Staaten, en zyn toenmalig verlaten van den Haag; na zyne bedekte en openbaare zamenzweeringen tegen 's Lands Vryheid en Onafhangelykheid; na geheuld te hebben, met vreemde Mogendheden; na zyn schandelyk Amersfoortsch Manifest van den 11 September 1787; na 't Land overweldigd te hebben met vreemd Krygsvolk; na het vervuld te hebben met moord, roof en plundering; na der aangehijste muiltucht den vryen teugel gevierd te hebben; na duizenden van Huisgezinnen geruineerd, en den lande uitgejaagd, aan de vervolging van de Patriotten de deur wyd open gezet, en onder den naam van Constitutioneele maatregelen, een waerachtig schrikbewind, van zyne factie ingesteld, en gedurende meer dan zeven jaaren lange in stand te hebben gehouden; na dit land, alleen om zich zelve te behouden, te hebben gesleept in den verderfelyksten Oorlog, die hun Hoog Mog. immers gevoerd hebben; na stroomen bloeds en millioenen schats verspild te hebben; na alle de rampen over ons Land in ruime mate te hebben uitgestort, welke onafscheidelyk zyn van het toneel des Oorlogs, en byzonder van het daarzyn eener Engelsche Bende; na het toppunt van verwarring te hebben veroorzaakt in alle de takken onzer Regeering, en na einde-lyk, toen het 'er op aan kwam, en God zelf de Franschen tot in het hart van ons Land geleidde,

na op den 18 January dezes jaars zich en de zynen, door eene schandelyke vlucht geborgen te hebben, en aan hun Hoog Mog. op dien dag in eene fameuse misfivte te hebben geschreven; dat hy niet willende een obstakel zyn aan den Vrede die voor de goede Ingezetenen dezer Landen nodig was, geresolveerd had om voor een tyd zich en zyne geheele Familie van hier te retireeren, in hoop dat Hun Hoog Mog. zulks niet zouden afkeuren, biddende den Allerhoogsten om zyne dierbaarste zegeningen over het lieve Vaderland te willen uitstorten &c. doende het hem leed van niet meerder nut te hebben kunnen zyn, en hebbende het outslag verleend van het Commando van het Leger aan beide zyne Zoons die met hem vertrokken: dat, zeggen wy, na dit alles, en na dat Hun Hoog Mog. hadden besloten, om aan de Colonels of Commandeerende Officieren van de Regimenten en Corpsen in dienst van den Staat, mitsgaders aan de Gouverneurs, Commandeurs of Commandeerende Officieren, kennis te geven dat Zyn Hoogheid zich voor eenigen tyd geabsenteerd had, en dat ook beide zyne Zoons van het Commando waren ontslagen, Willem de V. evenwel zynerr verraderlyke dienstbaarheid aan Engeland zo verre den teugel heeft gevierd, dat hy zonder eenige de minste macht of auctoriteit daar toe te hebben, den Gouverneur van eene zo belangryke Colonie van den Staat sub- en obreptief, en alzo verraderlyk, tot eene daad heeft getracht te verleiden, waar van de gevolgen voor den Lande, indien dezelve aan zyne verachtelyke oogmerken beantwoord hadden, allerverderflykst zouden zyn geweest; dat Willem de V, zich aan de misdaad van hoog verraad ten aanzien der Republiek

blik heeft schuldig gemaakt, daar aan vermoenen wy, dat door niemand meer kan worden gewyfeld, en dat de opnoeming der daadzaken ten betoge daar van alleen genoegzaam is.

Ondertuschen moeten wy bekennen, dat dit alles ons minder verwonderd dan verontwaardigd heeft. Er is niets onder alle de openbare en heimelyke aanrandingen van het Volk van Nederland in het algemeen, en van de vryheid en onafhanklykheid van Holland in het byzonder, dat men van Willem den V, na alles wat men tot hier toe heeft zien gebeurcn, niet zoude verwachten, en onder alle de Stadhouders, waar van de historie melding heeft moeten maken, kennen wy 'er geen, wiens misdaden tegen het Vaderland, die van den laastten, in aanhoudendheid en vermetelheid evenaaren, en wiens acte van beschuldiging alzo ligter optemaken zou wezen. Het is daarom, Burgers Representanten, dat wy het allernoodzakelykst oordeelen, dat deeze in behoorlyke form worde vervaardigd. Europa zal dan zien, dat de afschaffing van het Stadhouderschap geen ligtvaardig besluit was; elk vryheidsminnaar zal het zelve en onzer gezegende Revolutie toejuichen, zyne aanhangers zullen schaamrood worden, en aan veelen waarschylyk de schillen van de oogen eens vallen. Wy zyn echter van gedachten, dat deze Procedure niet te naauwkeurig en plechtig kan aangevangen, bestierd, en ten einde gebragt worden, en omziende naar geschikte Mannen, om den Lande en Ulieden daarin te dienen, hebben wy geoordeeld, en wy zouden Ulieden derhalven adviseren:

Om, gelyk de bovengemelde Missive van den ge-
wezen Stadhouder uit de Vergadering van Hun
Hoog

Hoog Mog. ter tafel van deeze Vergadering is gebracht, door uwe Gecommitteerden ter Generaliteit, zo ook dezelve wederom benevens dit advis, in handen te stellen, van de gemelde Gecommitteerden, met last, om daar van aan Hun Hoog Mog. kennis te geven, en het voorts aldaar, daar hepen te dirigeren, dat deze stukken met de meesten spoed wierden gesteld in handen van de Leidse Hoogleraren, Bavius Voorda, en Jan Valckenaer, ten einde Hun Hoog Mog. te dienen van consideratien en advis, nopens den aanleg, en de directie, der Criminele Procedure ten dezen, zowel als om aan Hun Mog. te suppediteren, eene Succinte Acte van Accusatie, tegen den voorsz. Willem de V., met faculteit omme van hunne zyde, zodanig iemand te assumeren, of in het werk te stellen, en viste van zodanige Staatspapieren te mogen nemen, als zy tot volvoering hunner commissie nodig zullen oordeelen.

Wy refereren ons niet te min tot Ulieder beteer oordeel.

's Hage	(Was getekent)
den 29 September	J. G. H. HAHN.
1795.	P. GEVERS.
Het eerste Jaar	P. PAULUS.
der Bataafsche	A. J. LA PIERRE.
Vryheid.	

D. 2. Loco.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, conform het zelve advis de Copie der voorsz. Missive benevens het Advis zelve te stellen in handen van de Gedeputeerden ter Generaliteit met last als daar by verder is vermeld.

Accordeert met de voorsz.

Decreeten.

Extract

E. *1795* Extract uit het Register der
Resolutien van de Hoog Mogende
Heeren Staaten Generaal der Ver-
eenigde Nederlanden.

1795 Lunæ den 5 October 1795.

Het eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

De Gecommitteerden van Holland hebben ter verga-
dering ingebracht en laten leezen de Resolutie van hun-
ne Principalen, waar by dezelve proponeeren om van
wegens Hun Hoog Mog. de Missive van den gewezen
Stadhouder uit Engeland aan den Gouverneur van Suri-
name geschreven den 7 February, en den 4 Augustus
daar aan volgende, alhier ter Vergadering ingekomen;
met de Bylagen te stellen in handen van de Leydsche
Hoogleeraaren Voorda en Valckenaer, volgende de
voorsz. Resolutie hier na geinsereert.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en
verstaan, mits dezen te verzoeken de Gecommitteerden
van Holland, om by hunne Principaalen te willen
effectueeren, dat omtrent de zaak ten principale het
advies van de Leydsche Hoogleeraaren Bavius Voorda
en Jan Valckenaer, worde ingenomen, met verzoek
om het zelve ingekomen zynde, aan Hun Hoog Mog.
te willen suppediteren.

F. Extract uit de Decreeten
der Vergadering van de provi-
sioneele Repräsentanten van het
Volk van Holland.

Woensdag den 7 October 1795.

Het eerste jaar der Bataafsche Vryheid.

De Gedeputeerden ter Generaliteit communi-
cee-

ceeren eene Resolutie van hun Hoog Mog. van den 5 dezer, op het ter Generaliteit uitgebragt Advis dezer Provincie over de Misfivē van Willem de V, aan den Gouverneur van Suriname uit Kew den 7 February dezes jaars geschreeven.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, dat alle de Stukken en Decreeten betrekking hebbende op gemelde Misfivē zullen worden gesteld in handen van de Burgers B. Voorda en J. Valckenaer, Hoogleeraaren te Leyden, om deze Vergadering te dienen van consideratien en advis, nopens den aanleg en de directie der Crimineele Procedure ten deezē, zoo wel als om aan deze Vergadering te suppliciteeren eene succinte Acte van Accusatie, tegen den voorn. Willem de V, met vrylating tevens aan gemelde Burgers Voorda en Valckenaer, omme van hunne zyde zodanig iemand te asfumeeren, of in het werk te stellen, en vifse van zodanige Staatspapieren te vraagen, als zy ter volvoering van deze hun opgedraagen Commissie nodig zullen oordeelen.

En zal Extract deezē aan de Burgers Voorda en Valckenaer, gegeeven worden tot informatie en naricht.

Accordeert met de voorsz. Decreeten.

DIRK DE WEILLE.

Extract

Extract uit de Decreeten
der Vergadering van de pro-
visioneele Reprezentanten van
het Volk van Holland.

Maandag den 19 October 1795.

Het eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

De President communiceerd eene aan hem gesup-
pediteerde Missive van den ad interim fungeerenden
Gouverneur aan de Kaap de Goede Hoop, A. J. Sluys-
ken, geschreeven in het Kasteel de Goede Hoop den
10 Juny dezès jaars, betrekkelyk den toestand aldaar,
breder hier na geïnserceerd.

G. I. Loco.

WEL-EDELE GESTRENGE HEER!

Ik heb de eer de Heeren Bewindhebbers by deeze
kennisse te geeven, dat het Schip Columbia, ge-
voerd door den Schipper Willem Malei, op den 29
Juny jongstleeden by zyn inkomen in Baaifals,
ter ordre van den zich aldaar met drie Schepen
van 74, drie van 64, mitsgaders twee Fregatten
en twee kleine Schepen bevindende Engelsche Ad-
miraal Elphinstone is gearresteerd, en den Capi-
tein zyne Depêches, zo voor Batavia, als dit Gou-
vernement, afgeëischt en genomen: — waarna het
gemelde Schip op gisteren albier is aangekomen,
zonder eenige Papieren als een Translaat van zyne
Cherte party en andere alleen tot het Schip zelfs be-
treklyk, terwyl gedachte Admiraal aan ons heeft
toegezonden eenige door hem geopende Brieven.

Myne beoordeeling over het gedrag van der
gem

gem. Capitein Malei tot eene nadere gelegentheid uitstellende, laaten de tegenswoordige omstandigheden my alleenlyk toe, om welgemelde Heeren Bewindhebberen verder te berichten, dat gezeide Admiraal Elphinstone ons by zyn arrivement alhier, met toezending eener Brief van den Heere Prince van Orange, uit Kew op den 7 Februarij jongstleeden gedagteekend, op den 11 Juny eerst heeft aangeboden de adfistentie van zyne Groot-Brittannische Majesteit, en daar na by Proclamatie ons en de Ingezetenen heeft geinviteerd en gerequireerd om de Colonie onder protectie van zyne gedachte Majesteit te stellen, tot de Republiek zoude hersteld wezen, en 't welk wy benevens alle Ingezetenen en Burgers van de hand gewezen hebben, te zamen vast besloten hebbende, om getrouw te blyven aan den Bed aan den Lande gedaan, en dus de Colonie tot het laatste toe te verdedigen, te beschermen, en zelfs het Land voor de wettige Sonverain te bewaaren; waartoe alle de Bewooners der Buiten-Districten met allen yver herwaards zyn gekomen, en de vorige verschillen die gereezen waren in het District van Zwelldam en verders, schynen vergeeten, of ten minste in deeze omstandigheden geheel en al ter zyde gesteld te hebben.

Ondertuschen hebben de Engelschen het Schip de jonge Bonifacius, dat van Batavia is aangekomen, mitsgaders de uitkomende Schepen de Geertruy, de Willemstad en Boetzelaar in beslag genomen, en tot nu toe verhinderd herwaards te komen, buiten 't welk 'er tot nog toe geene ryandelykheden hebben plaats gevonden; — dog ik mag niet verzwigen, dat, zo de Engelschen ondernemen om de Kaap te willen neemen, zy

onein-

oëindig meerder resistentie zullen vinden, dan zy verwachten. — De animositeit is tot den hoogsten top geklommen en het bloedbad zal verschriklyk zyn. — Terwyl dan zelfs, wanneer voor een overmacht mogten moeten bukken, 't nut 't welk de Engelschen alsdan van de Kaap zullen kunnen trekken, weinig wezen zal.

Ik hoop dat U Wel-Edele Gestrenge myne Brief per het Deensch Schip Cronenburg afgezonden, wel zult hebben ontvangen.

Waar mede de eer heb met gedistingueerde hoogachting te zyn

WEL-EDELE GESTRENGE HEER!

Uwer Wel-Edele Gestrenge zeer

In 't Cas- ootmoedige en onderdanig
teel de Goede Dienaar.

Hoop, den (Getekend)

10 July 1796. A. J. SLUYSKEN.

Voor Copie conform.

G. 20. locd.

C. SCHEFFER.

Waar op gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, dat van het gehouden gedrag door den Burger A. J. Sluysken, aan de Kaap, honorable mentie in de Notulen en in het Dagblad deezer Vergadering zal worden gemaakt; en dat voorts van deeze Missive eene geauthentificeerde Copie aan de Burgers Voorda en Valekenaer, zal worden gezonden, om daar van in de optemaakene Acte van beschuldiging tegens Willem de V., zodanig gebruik te maaken, als dezelve Burgers zullen oordeelen te behooren, waar toe al meede Extract deezer aan dezelve zal worden ter hand gesteld tot informatie.

Accordeert met de voorsz.

Decreeten.

C. SCHEFFER.

B

Ed

En gelet hebbende op den inhoud, zo van het Decreet van de Volksvertegenwoordigers van Holland, in dato den 7 October laatstleeden, als van de Resolutie van Hun Hoog Mog. van den 5 daar te voren, bevinden wy, dat beide aanzienlyke Vergaderingen van ons begeeren consideratien en advis, dog op verschillende zaaken: want, dat de Vergadering van Holland op grond van het op den 29 September door Commisfarissen uitgebragt Rapport, en ten zelven dage bekeerd in een Decreet, om voor Provinciaal Advis ter Generaliteit te dienen, onze consideratien en advis begeerd nopens *den aanleg en de directie der Crimineele Procedure* tegen den gewezen Stadhouders, *Willem V*, te beginnen, niet slegts wegens zyn schryven aan den Gouverneur van Suriname, maar, zo 't ons toefchynt, te gelyk wegens eene menigte daaden, door hem, gedurende zyn bewind in vroegere jaaren verrigt, of gepleegd, welke in het voorschreven Rapport en Provinciaal Decreet ten zynen laste als misdaden van de ergste foort gebragt, en met den naam van hoog verraad, tegen zyn Vaderland en de hooge Regeering begaan, getekend worden.

Volgens het gemeld Decreet van Holland van den 7 October wordt het misdadige zo van *Willem V*. Mifive aan den Gouverneur van Suriname als van alle die andere voorgegaane daaden, breder in 't Rapport van den 29 September omschreeven, als eene ontwyffelbaare waarheid, die aan elk in 't oog loopt, onderfeld, en wy alleen gevraagd om *advis nopens den aanleg en de directie der Crimineele Procedure*, tegen hem deswegens moerende plaats hebben, en tevens om aan deeze Vergadering (van Holland) te fuppediteeren eene succinte Acte van Accusatie tegen den voorschreven *Willem V*.

Daar en tegen hebben hun Hoog Mog. na dat het

het voorzeide Hollandfche Provinciaal advys, op den 5 October laatstleden geopend was, ten zelven dage goedgevonden en verstaan, mits dezen te verzoeken de Gecommitteerden van Holland, om by hunne Principaalen te willen effectueeren, dat omtrent de zaak ten principale het advys van de beide Ondergeteekenden worde ingenomen; met verzoek van hetzelfde, ingekomen zynde, aan Hun Hoog Mog. te willen suppeditzeeren.

Dus begeeren Hun Hoog Mog. door de Ondergeteekenden niet te worden voorgeligt, (immers voor als nog niet) nopens de forme en manier van procederen, als mede niet, dat door hun eenige *Acte van Accusatie* ontworpen worde; want dat ondersteldt ook misdaad, het geen Hun Hoog Mog. voor als nog niet begeeren te onderstellen.

Maar Hun Hoog Mog. begeeren onze consideratien en advis omtrent de zaak ten principale, te weeten, of *Willem V* onzes eragtens, misdaad begaan hebbe; waar in dat misdaadige gelegen zy; van welken aart en natuur die misdaad zy; en of 'er genoegzaame grond voor handen zy, om hem daar van, het zyn Rechten, het zy buiten het Gericht, te beschuldigen, of verdagt te houden?

En deeze zaak ten principale omvat, 'naar ons inzien, niet alles, het geen in het voorzeide Hollandfche Provinciaal Advys aan *Willem V* als misdaad word toegerekend, maar bepaald zig eenvoudig en duidelyk tot zyn schryven aan den Gouverneur van Suriname: want deeze *Misfive* was van wegens Directeuren der Colonie van Suriname op den 4 Augustus by Hun Hoog Mog. ingekomen, overgenomen door Holland, en was in Holland de aanleidende oorzaak geweest van het Rapport, en dien conform door Holland op den 5 October ter Generaliteit uit-

gebragt Provinciaal Hollandsch advis, bevattende alle die verdere onderstelde misdaden van *Willem V.*

Deeze derhalven zyn, met betrekking tot de zaak van Suriname, door Hun Hoog Mogende beschouwd, en kunnen ook door ons Ondergetekenden niet anders beschouwd worden, dan als byvoegzelen, tot dat geen, het welk het oorspronkelyke was, te weeten, de zaak van Suriname, welke zaak alleen, en geene andere, door Hun Hoog Mog. bedoeld word met *de zaak ten principale.*

Om nu aan het geen beide deze Collegien op ons begeeren, zoo veel als in ons vermogen is, te voldoen, schryft de natuur van de zaak ons deze orde voor, dat wy, beginnende met de zaak van Suriname, onderzoeken, of 'er iets misdadigs, en, zo ja, welke misdaad, gelegen zy daarin, dat *Willem V.* zittende op het Lusthuis Kew in Engeland op den 7 February 1795 by Misfive den Gouverneur van onze Colonie van Suriname *aanschrjft en gelast, om de Troupes en Schepen van den Engelschen Koning toe te laten in dezelve Colonie, endie te beschouwen als Troupes en Schepen van eene Mogendheid, die Friend en Bondgenoot van de Republicq is.*

Dit met bedaardheid, en met allegging van alle vooroordeel, te wikken en te weegen van weerszyden, al was 't ook, dat Hun Hoog Mog. zulks niet op de Ondergetekenden begeerden, komt ons des te noodzaakelyker, en voor de Provintie van Holland zelve des te belangryker voor, om dat 'er onder het Volk van Hollaud, gelyk den Representanten niet onbekend kan zyn, een menigte Ingezetenen gevonden worden, die den gewezen Stadhouder, zelfs na zyne overhaaste vlugt, en na dat hy zyne Aanhangelingen en het geheele Land heeft laten dryven, op een tydschip, waarin zyne tegenwoordig-

heid

heid meest nodig scheen, in hunne gedagten blyven aankleeven, en by zig zelven niets vuriger wenschen, dan dat hy terug kome.

Deze lieden zullen op de bloote uitspraak hunner Representanten, dien zy naar hunne denkwyze juist het beste hart niet toedragen, en die zy in allen gevalle weten, dat een politicque Vergadering, en geen zins een Vergadering van Justiciers is, zeer bezwaarlyk gelooven, dat *Willem V.* zig aan iets onbehoorlyks, veel min aan de afgryfelyke misdaad van hoog verraad, zoude hebben kunnen schuldig maken.

Hoe zoude toch hoog verraad kunnen vallen in een Vorst uit het Huis van Nassau, dat zoo veel Helden opgeleverd heeft, die voor 't Vaderland gestreden, hun leven gewaagd, en sommigen zelfs 'er by ingeschooten hebben.

Hoe zoude men van *Willem V.* kunnen verwagten, dat hy de Republiek verradelyk zoude hebben willen berooven van haare overzeefche Bezittingen, de bronnen van haare welvaart?

Deeze bedenkingen verplichten ons, om, willen wy niet op een zandgrond bouwen, en ons van eenzydigheid verdagt maaken, het voorgevallene nopens Suriname zo wel in zyn voordeel, als in zyn nadeel te beschouwen, voor en aler wy onze gedagten over het meer of min misdadige uiten.

Wy onderstellen dan *in facto*, (overmits wy niets dan een Copy van een Copy hebben) dat *Willem V.* waarlyk zulk een Brief, en woordelyk van dien inhoud, aan den Gouverneur van Suriname geschreven heeft, en dat die oorspronkelyke Brief nog daadelyk voorhanden is, dan is de vraag, of dat schryven van *Willem V.* op dien tyd, en in die omstandigheden, waar in hy was, en waarin de Republiek zo met betrekking tot de Fransche Natie, als met betrek-

king tot de Kroon van Engeland zig bevond, misdadig; en in 't byzonder, of het *Hoogverraad* zy?

Het behoeft geen betoog, dat hoogverraad begaan wordt, zoo wanneer een Ingezetenen of Onderzaat, en veel meer, wanneer een gezaghebber, 'tzy in 't politice of militaire, met den vyandheulende, Sterkten, Vestingen, Bezittingen van den Staat in 's vyands handen levert, of zelfs tragt te leveren, (want de poging alleen, schoon zy mislukt, wordt voor de uitgevoerde daad gehouden *l. i. d. ad. l. jul. Mai. in verb. cujus opera dolo malo consilium initum erit &c.* BYNKERSHOEK *Obs. lib. 3. cap. 10.* En wat zyn ondedekte zamenzweeringen toch anders, dan mislukte pogingen? zamenzweeringen nu tegen de oppermacht, en deszelve heerschappy, ter begunstiging van den Vyand van den Staat, zyn ook Majesteits schennis en hoogverraad. *l. 4. in init. D. eod.*)

Maar het is aan den anderen kant niet minder zeker, dat het geenzins misdaad, maar veel eer een pryswaardige voorzorg is, wanneer men by een algemeen doorbreken van den Vyand, die het Land oversproomt, deszelfs dierbaarste Bezittingen tracht te bergen en in veiligheid te stellen, dezelve, als 't ware, in bewaaring geevende, aan een naburige Mogendheid, met welke de Staat door een Verbond van vriendschap en onderlinge bescherming op het naauwste verknogt is, aan eene Mogendheid, van wiers goede trouw men zig verzeekerd kan houden, dat zy, zo ras de geschillen tuschen den overwinnaar en overwonnenen door verdrag zullen vereffend zyn, dezelve bezittingen op de eerste aanzoek gaaf en ongeschonden zal te rug geeven.

Nademaal nu *Willem V.* zig in zyn Brief aan den Gouverneur van Suriname uitdrukkelyk grondt op de *Vriendschap en Alliantie tuschen zyn Groot Brittannische Majesteit en deezen Staat* subsisteerende, wiens Trou-

Troupen, zo hy zegt, *derwaarts komen om te beletten, dat de Colonie door de Franschen worde geinvadeerd*: Zo ontstaat de eerste en voornaamste vraag, met opzigt tot de misdaad van hoog verraad: Was de Kroon van Engeland op den 7 February, toen hy aan den Gouverneur van Suriname, en, zo als uit de Brief van *Sluisken*, *interims* Gouverneur van de Kaap de Goede Hoop blykt, ook aan denzelven *Sluysken* schreef, Vriend en Bondgenoot, of Vyand van den Staat der vereenigde Nederlanden?

En hier op meenen wy zonder eenige twyffeling te kunnen en te moeten antwoorden, dat de Koning van Engeland, onaangezien het Tractaat van Vriendschap en verdediging in April 1788 aangegaan, op voorschreeven 7den February 1795, was openbaare Vyand van onzen Staat.

Zynde die zogenaamde Vriendschap in openbaare vyandschap verkeerd van het eerste oogenblik af, dat de Fransche Legers, op den grond van de Provintie van Holland voet zetteden, en mischien nog wel iets vroeger, toen men zeker bericht uit Holland ontving, dat de Franschen volstrekt niet te stuiten waren; van dien tyd af, en dus reeds ongeveer van half January af, heeft Engeland de Republicq vyandlyk aangetast en behandeld, niet alleen, maar ook aan dat vyandlyk voornemen, tegen het Recht der Volkeren, te rugwerkende uitwerkzelen gegeven.

Waar van de volgende daadzaaken alomme bekend, en dus onloochenbaar zyn: voor eerst, het in beslag neemen van onze uitgaande O. I. Compagnie Schepen, een groot aantal Koopvaardy Schepen, als mede van onze Oorlogschepen, die in de Havens van Engeland eenigen tyd te voren, ter goeder trouwe, ingelopen waren. Dit beslag is reeds gelegd op den 20 January volgens authentiek Extract uit de Missive van

Lands Capitein Oorthuis van den 21 Maart 1795
 hier agter met Bylage No. 6., mitsgaders authentiek
 Extract uit de Missive van Muilman, van denzelven da-
 tum, hieragter met No. 7. Ten anderen, het in beslag
 neemen der Interesfen, die reeds op den vyfden Janua-
 ry 1795. verscheenen waren, op de Capitalen, die de
 Ingezeetenen van de Republick in de Engelsche Fond-
 sen hebben, welke laatste geheel ongehoord, en zelfs
 in vorige Oorlogen met Engeland, met naame die van
 1781 en 1782, niet gepractiseerd is geweest, zonder
 dat men dit vernisfen kan, met voor te wenden, dat
 de interesfen aan de Commissionarissen van de Neder-
 landers betaald worden, want het komt voor dezen
 op het zelfde uit, of de Engelsche Thesaurie niet be-
 taald, dan of dien Commissionarissen verboden wordt,
 het betaalde per Wisfel over te maaken. Deskonings
 ordre is de oorzaak, dat de Nederlanders over hunne
 eigendommen geen vrye beschikking hebben.

Zommige Correspondenten hebben nogthans, zo
 als wy onderrecht zyn, de dividenden by Wisfel over-
 gemaakt, te weeten de wakkerste, voor en aleer het
 beslag gelegd was, doch het welk zeker voor den 20
 January is geschied.

Wy zouden hier nog kunnen byvoegen, ter nadere
 bevestiging van het geen wy van de vyandlyke oog-
 merken der Britschen Staatsraad, gezegd hebben, die
 door dezelve reeds te midden van January 1795. zyn
 aan den dag gelegd, dat ons uit particuliere Brie-
 ven uit Engeland, den 12 January 1795 geschree-
 ven, gebleken is, dat de Paquetboot *de Zwaluw*
 reeds toen Zeilrede lag binnen *Falmouth*, met Brie-
 ven van de *Board of Controul*, (welk eene soort
 van politique Superintendentie over de Engelsche
 Bezittingen in Azien is, onder de directie van Lord
Dundas) voor de Oost-Indien, en dat toen alge-
 meen

meen aldaar gelooft wierd, dat die Brieven betrekkelijk waren, tot het overbrengen der noodige orders aan de Engelsche Gouverneurs in die Gewesten, om de Hollandsche bezittinge in Aziën onder *sequestratio* te brengen, dat is, dezelve voor Engeland te verzeekeren, zelfs met verguizing van het gezag van de toenmalige Regeering van de vereenigde Gewesten van Nederland.

Voorts is 't zeer aanmerkelyk dat deze Engelsche Paketboot twee à drie maanden daar na in Baayfals by de Kaap de goede Hoop, quanswys als vriend, nog eenige tyd heeft opgehouden, en kort voor dat onze retour Schepen de reis na 't Vaderland aannamen, van daar na St. Helens gezeild, en onder de Engelsche Schepen die van daar uitgelopen zyn, om op onze Retour vloot te pasfen, erkend is. Zie Bylage No. 10.

Deze vyandelykheden heeft Engeland van zyn kant begonnen, zonder dat, van de zyde der Republiek, voor zo veel ons bekend is, iets beledigends vooraf gegaan was, of eenig hoegenaamd ongenoegeen aan Engeland gegeven. Zelfs dit, dat de Franschen, geholpen door de harde vorst, tot in het hart van de Republiek zyn doorgedrongen, is louter het lot des ongelukkig gevoerden Oorlogs geweest, na dat, van de zyde der Republiek, alles, wat *Willem V.* zelve begeerde, in 't werk gesteld is, om hen te stuiten; by welken Oorlog de Republiek haar goed en bloed, enkel om *Willem V.* en om Engelands wille, en op hun aandryven, heeft moeten opzetten; dies de Republiek met reden eene betere beloning van de Kroon Engeland had mogen verwagten.

Doch hoe vreemd ook het gedrag van Engeland jegens de Republiek zyn mag, inzonderheid, daar de Republiek op haar grond den Oorlog heeft moe-

ten voeren, en alle rampen daar aan verknogt, van vriend en vyand, speciaal van de Engelsche zogenaamde Hulpbenden, ondervonden heeft, zo is nogthans het gedrag van *Willem V.*, onzes bedunkens, nog veel vreemder en in de daad onnatuurlyker.

Deeze, in de Republiek geboren, aldaar met de hoogste eerampten bekleed, en een gezag, ten dele wettig, ten deele aangematigd, voerende, dat den Souverein, als men niet op den naam, maar op de daad ziet, boven 't hoofd gewassen was, gaat vlugten, en zet naauwlyks in Engeland voet aan Land, of spand met Engeland saamen, en is hetzelfde behulpzaam, om aan de Republiek hare buitenlandse Bezittingen afhandig te maken.

Waar door niet alleen de opperheerschappy van Hun Hoog Mog. zeer merkelyk gekrenkt en verminderd stond te worden, maar ook 's Lands Ingezetenen van hunne wettige Bezittingen beroofd, en die in Engelsche handen overgebracht.

Hier tegen zal men waarschylyk van de zyde van *Willem V.* voorwenden, dat de Franschen de zeven vereenigde Provinciën overstroomende, tot den Hage incluis, zo wel de Souvereiniteit van iedere Provincie, als de onafhankelykheid van het geheel lighaam van den Staat vernietigd was: dat de Republiek een overwonnen Land en een Wingewest van Vrankryk geworden is, en dus zedert hunnen inval opgehouden heeft een vrye Republiek te zyn: dat tot de misdaad van Majesteitschennis, en in 't byzonder van hoog verraad, in de eerste plaats naar Rechten vereischt wordt, dat de Staat, aan wien men afbreuk doet, of zoekt te doen, een vrye, dat is van geene andere Mogendheid afhankelyke Staat zy, veel min een door uitheemsche wapenen

geheel ondergebrachte en vernietigde Staat. Zie MATTHÆUS *de crimin. ad tit. D. ad L. Jul. Maj. cap. 2 § 4. in verbis Civitatis & Provinciæ [quantumcumque amplè, si superiorem agnoscant, majestatem non habent, adeoque magnitudinis violatæ quæstiones exercere nequeunt.*

Dat voorts, met betrekking tot der Nederlanderen eigendommen en het genot hunner Bezittingen, hier in door de toelaating van Engelsche Krygsmagt te Suriname geen verandering zoude voorvallen: dat de Engelschen alleen kwamen om de Ingezetenen, zo hier te Lande woonachtig, als in de Colonie zelve gehuïsvest, met hunne eigendommen, te dekken, te helpen en te beveiligen tegen vermoedelyke of gevreesde invallen van de Franfchen.

Dat, gevolgelyk in den last door Willem V. aan den Gouverneur van Suriname by Misfive van 7 February en op denzelven datum by gelyke Misfive aan den Gouverneur van Demerary, zo wy verneemen, gegeven, gelyk mede by Misfive van den zelfden 7 February aan het Gouvernement van de Kaap de Goede Hoop, niet alleen geen *dolus malus*, geen opzettelyk boos voornemen, veel min een *animus hostilis* het eigenaartig kenmerk van hoog verraad, gelegen zy, maar dat het voornoemde fchryven het uitwerkzel van een pryswaardige voorzorg is, en als zodanig moet beschouwd worden.

Tot het gebruiken van welke voorzorg hy Willem V. des te meer bevoegd, ja verplicht was, nadien by het zesde Artikel van het Tractaat in April 1788, tusschen Groot-Brittannie en de Republiek gesloten, uitdrukkelyk over en weer vastgesteld, en beloofd is, „ dat zo ras een der contracterende Partyen in zyne Bezittingen door eene „ Europeëfche Mogendheid geattaqueert, of NB. „ zelfs bedreigd werd, de Gouverneurs van de Be.

„ zit.

„ zittingen der andere Contracteerende party op het
 „ spoedigste de meestkragtdadige hulp aan de geat-
 „ taqueerde of gedreigde party zullen moeten by-
 „ zetten, en dat men in die Waerelddeelen weder-
 „ zyds geene gewapende Vaartuigen van de aanval-
 „ lende, of aanval dreigende Mogendheid zal toe-
 „ laten, en de Havenen der geattaqueerde of ge-
 „ dreigde Partye contractante, ter tyd toe, dat
 „ de Vrede tusfchen dien aanvaller en de aange-
 „ vallene gesloten zal zyn.

„ En dat de wederzydsche Contractanten terftond na
 „ het teekenen van dit Tractaat, de nodige bevo-
 „ len dien conform aan de Gouverneurs van hunne
 „ respectieve Bezittingen zullen afzenden; en zulks
 „ ten einde door de afgelegenheid der Plaatsen, en
 „ het tydvertrek, nodig om ordres dien aangaande
 „ uit Europa over te brengen, de geheele stipula-
 „ tie van wederzydsche hulp niet verydeld worde.”

Zie onder anderen dit Tractaat in de secrete Re-
 solutien van Holland, in dato den 18 April 1788.

Maar, hoe zeer dit alles het gedrag van Willem V.
 in den eerften opflag fchynt te wettigen, zo komt
 het ons nogthans by nader inzien voor, dat die re-
 deneringen ter betoog van zyn onfchuld, geen steek
 konnen houden.

Want, wat in de eerste plaatst betreft het over-
 froomen van de Republiek door Fransche Krygsben-
 den, dit is niet gefchied, om de Republiek te con-
 questeeren en haar tot een Wingewest van Frank-
 ryk te maaken, en heeft ook zulks niet ten
 gevolge gehad. De Fransche Representanten by de
 Noorder Armée hebben terftond eene Proclamatie
 doen uitgaan, waar in onder anderen met zo veel
 woorden zeggen: *Au milieu des horreurs de la Guerre,*
nous ne fesfames de vous regarder comme nos Amis, &
vos Allies. C'est sur ce pied que nous sommes à pré-
sent

sent au milieu de vous. Nous n'apportons point la terreur, mais la confiance. Nous ne venons point chez vous pour vous subjuguier: La Nation Française respectera votre Indépendance. Zie/ Fransche Leidsche Courant van 27 January 1795.

En dit hebben zy tot hier toe in de daad gepresterd, zynde Godsdienstoeffening, Finantie, Policie, Administratie van Justicie, van hunne zyde volkomen onaangeroerd gebleeven.

De Vergadering der gezamentlyke Bondgenooten en de respective Regeerings Collegien hebben geen ogenblik opgehouden te bestaan en werkzaam te wezen, offchoon de Persoonen, waar uit zy bestonden, successivelyk zyn veranderd geworden, doch welke verandering niet door de Franschen of begeerd of daar gesteld is, maar in iedere Provintie en Stad door de stemmen der Burgeryen.

De Franschen hadden den Oorlog niet aan de Republiek, maar aan den Stadhouder van de Republiek, verklaard; het welk, hoe vreemd zulks in den eersten opslag schynen moge, ten minsten dit bewyst, dat zy tegen de Natie als Natie, niets hadden, maar alleen een personeelen haat tegen Willem V. en zyn bestuur, door wiens toedoen, onder anderen, de Republiek in 1788, een verdedigend Verbond met Engeland had aangegaan, het welk nadeelig, ten minsten in zeker opzigt, voor Vrankryk was, en ook niet over een te brengen met het derde separaat Artikel, by het Tractaat met Frankryk in Nov. 1785 aangegaan, gevoegd, zo als wy hier beneden nader zullen betoogen.

Wel is waar, dat de Republiek op een en denzelfden tyd kan staan in twee Verbonden van Vriendschap en verdediging, het een met Vrankryk, het ander met Engeland aangegaan, waar by de Republiek aan ieder van die Mogendheden, indien zy door

den

de andere wordt aangevallen, hulp in Volk en in Schepen toezegt; hier in is op zelve niets ftydigs; en nooit kan de Republiek daar door in 't geval komen, van aan beide in denzelfden Oorlog hulp te moeten zenden; want een van beiden is altoos Aanvaller, hoewel dit zomtyds moeilyk te onderscheiden is. Maar dit is, aan den anderen kant, ook waar, dat door het aangaan van het Verbond met Engeland, de Republiek, in 't geval als Vrankryk aanvaller was, zig niet onzydig kon houden, maar verplicht wierd om Engeland te helpen, waar door dan Vrankryk, in dat geval twee Vyanden voor één stond te krygen: Wat meer is, het Verbond met Engeland ftyd tegen het vroeger Verbond met Vrankryk opgerigt, want by deszelfs derde feparaat Artikel bedingen Vrankryk en de Republiek onderling: *En vertu de l'Alliance signé ce jourd'hui, tant sa Maj. Très Chrétienne que les Seigneurs Etats Généraux procureront & avanceront fidèlement le bien & la prospérité de l'un & de l'autre, par tout support ou de conseil ou d'assistance réelle en toute occasion & en tout tems, & ne consentiront, à aucuns Traités ou Négociations, qui pourroient apporter du dommage à l'un ou à l'autre, mais les rompront & détournent & en donneront avis réciproquement avec soins & sincérité aussi tôt qu'ils en auront connoissance.*

In plaats nu, van door Engeland aangezocht zynde tot zulk een aan Vrankryk fchadelyk Verbond, dit van de hand te wyzen, zo heeft de Republiek zelve, op voorflag van de Provincie van Utrecht, Engeland daar toe aangezocht, als blykt uit de fecrette Resolutie van Utrecht van 12 October 1787. Zie Bylage Num. 1., mede vermeld in de fecrette Resolutien van Holland van 16 October en 14 November 1787. In plaats van kennis vooraf aan Vrankryk te geeven, en by het Fransche Gouvernement te

onderstaan, of hetzelve in 't aangaan van zulk een verdedigend Verbond tusfchen Engeland en de Republiek, iets nadeeligs voor Vrankryk meenden gelegen te zyn, zo fluit men, heimelyk en met den meesten fpoed, met Engeland.

Dit is, als wy het wèl befchouwen, regelrecht bondbreukig.

Voeg hier by, dat, van het ogenblik af, dat het Verbond tusfchen Engeland en de Republiek zyn beflag kreeg, Vrankryk wel vast flaat konde maaken, dat in geval van Oorlog tusfchen Vrankryk en Engeland, de Republiek door invloed van den Stadhouder, de Franschen altoos als de aanvallers befchouwen, dus aan Vrankryk altoos hulp weigeren, en aan Engeland geeven zoude, waar door dan het geheel Verbond met Vrankryk zo goed als te niet liep; want, daar Engeland by het derde Artikel van het Verbond in de fterkste uitdrukkingen de Stadhouderlyke zogenaamde Constitutie guarandeerde, was Willem V. wederkeerig verplicht, om al zynen invloed in de Republiek ten voordeele van Engeland te gebruiken.

Zo dra het Fransche Hof de lugt van dit Verbond kreeg, leverde *Caillard*, waarneemende de Fransche zaaken by Hun Hoog Mog., eene Memorie in, met klagte over het zesde Artikel, waar by, zo men zeide: „hoofdzakelyk over een gekomen
 „ was, dat, ingeval eene der Contracteerende Mogendheden vyandlyk aangetast of bedreigd wierd,
 „ het zy in Africa of in Asia, de Gouverneurs van derzelve Bezittingen in die Waerelddeelen zouden
 „ gelast worden, om zonder ordres uit Europa af
 „ te wagten, der angevallene of bedreigde Party
 „ den fpoedigften en kragtdadigften byftand te verleenen, en dat Partyen Contractanten niet zouden
 „ toelaaten, dat eenig Schip van Oorlog van de aan-
 „ val-

„vallende Mogendheid, in wat geval zulks ook
 „zoude moge zyn, in eenige van de Havens der
 „gemelden Bezittingen kwame.” enz.

Op deeze Memorie heeft men van de zyde van
 de Republiek, schoon naar inhoud van dezelve niet
 kwalyk ingerigt, nogthans in den grond niet dan een
 beuzelachtig antwoord weeten te geeven. (*)

Zekerlyk krenkte het zesde Articul van het Verbond
 met Engeland, het recht aan Vrankryk uit deszelfs
 vroegere Verbond gefchepen:

(*) In het oorspronkelyk Tractaat met Engeland; vindt men
 het zesde Artikel aldus: „Dan dewyl het kan gebeuren (uit
 „hoofde der afgelegentheid van verscheide Bezittingen, der hoo-
 „ge Partyen Contractanten) dat de voordeelen, welke zy we-
 „derzyds, uit de fluiting van dit tegenwoordig Tractaat moeten
 „trekken; kunnen veydeld worden by aldien men geene
 „maatregelen tot onderlinge verdediging der gemelde Bezittin-
 „gen kan neemen, voor dat derzelve respectieve Gouverneurs
 „de nodige ordres daar toe uit Europa ontvängen hebben, is
 „bepaald en overeen gekomen, dat, in geval een van dezelve
 „vyandlyk aangetast, of gedreigd wierd; vyandlyk aangevallen
 „te zullen worden door eene Europeische Mogendheid, in zyne
 „Bezittingen, het zy in Africa of in Azia, 'er aan de Gou-
 „verneurs van derzelve Bezittingen in die beide Waerelddelen
 „zal gelast worden, om onderling te raadpleegen over den te
 „geeven bystand, en, in geval van nood, dat secours aan de aan-
 „gevallene Party op de spoedigste en kragtadigste wyze te ver-
 „leenen: &c.” Op deeze wyze leest men het in de Nieuwe
 Nederlandische Jaarboeken van Mey 1788. bl. 90. het welk vol-
 maakt overeenkomt met het oorspronkelyke, zynde in de Fran-
 sche Taal; en onder de Staatspapieren berustende. In de Fran-
 sche Memorie van beklag wierd alleen de zaakelyke inhoud op-
 gegeeven, met uittaling van de cureyf gedrukte woorden. En
 dit leverde aan onze Staatsdienaars de eerste uitvlugt op, te wee-
 ten: „Dat de publiek gemaakte Afschriften, die men in Vrank-
 „ryk gezien had, niet nauwkeurig waren, want dat de
 „wederzydsche Gouverneurs niet gemagtigd waren om willekeu-
 „rig, en in alle gevallen, zodanigen onverwylden bystand te
 „doen, maar dat hetzelfde zig alleen bepaalde, om, in geval van
 „vyandlyke bedreigingen, onderling te confericeeren omtrent de
 „hulp;

Eensdeels om dat in 't geval als Vrankryk den Oorlog aan Engeland aandeed, de Republiek zoude verplicht zyn om Engeland by te springen, hoedanige belofte nadeelig voor Vrankryk was, en volgens het derde separaat Artikel van 't Verbond met Frankryk, zonder deszelfs voorkennis en bewilliging door de Republiek niet aangegaan mogt worden gelyk gezegd is.

An-

„hulp, die men op de spoedigste en meest kragtadige wyze
 „zoude kunnen toebrengen, ingevalle die bedreigingen met de
 „daad een vyandyken aanval ten gevolge hadden.” Wyders
 beklaagde zig het Fransche Hof, dat het voornoemde zesde Artikel, „scheen in te sluiten, dat de Hollandfche Bevelhebbers in
 „de Indiën, onder de ordres van die van Engeland zouden
 „staan, zo dat zelfs de Hollandfche Bevelhebbers noch het
 „recht zouden hebben, zig omtrent de waarheid van dergelyke
 „voorgevens te verzeekeren, noch de vryheid om ordres af te
 „wagten, alvorens tegen een Bondgenoot van de Republiek
 „vyandyk te ageeren &c.

Van de zyde der Republiek is, niet ten onrechte, hoofdzakelyk geantwoord, „dat het Tractaat over en weder, even
 „verbindend zynde, de Gouverneurs van de Hollandfche Bezittingen niet meer onder de ordres van die der Engelschen
 „zouden staan, dan de Engelschen onder de hunnen; en dat dus
 „de magt en Plaatsen der Hollanders in deeze Waerelddeelen
 „niet meer van de Engelschen zouden afhangen, dan die der
 „Engelschen dependent zouden zyn van de Republiek &c.” Zie de Memorie van Vrankryk en het Antwoord van de Republiek, in de Nieuwe Nederlandfche Jaarboeken van Mey 1788. pag. 798—802. Dit Antwoord, het welk op de Memorie zeer wel sloot, was het werk van een sehrander vernuft. Maar hetzelfde zuiverde geenzins de Republiek van trouwloosheid; want de Franschen hadden in hunne Memorie misgetast in het aanzyn van het præciefe point van tegenstrydigheid der beide Tractaaten, en noch het hunne, 't welk zy met de Republiek hadden, byzonder deszelfs derde separaat Artikel, noch het voornoemde zesde Artikel van het Tractaat met Engeland, om dat tegenstrydige te vinden, genoegzaam tegen elkander vergeleeken, en overwogen.

Anderdeels, om dat, in 't geval als Engeland den Oorlog aan Vrankryk aandeed, de Republiek verplicht was om Vrankryk te helpen tegen Engeland, en dus om der Franschen onderneemingen tegen de Engelsche Colonien niet te helpen afweeren, maar te bevorderen.

Doch in 't voornoemde zesde Artikel wordt geen onderscheid gemaakt, wie van beiden aanvaller in den Oorlog is, Vrankryk of Engeland; en 't is evenwel zeer mogelyk, dat in een Oorlog, waar in Engeland de eerste aanvaller was, de Franschen eene Engelsche Colonie dreigen of aanvallen. De ordres, aan de wederzydsche Gouverneurs gegeven, waren te algemeen en konden van de zyde der Republiek, zo dikwyls Engeland den aanvaller in den Oorlog was, niet worden uitgevoerd, zonder te kort te doen aan het geen zy beloofd had aan Vrankryk. De Franschen hadden derhalven gegronde reeden, om over dat Tractaat met Engeland buiten hun weten en overleg aangegaan t'onvreeden te zyn, en wel voornamelyk op Willem V. want, dat hy de voornamen aanlegger van dat Tractaat geweest is, en dat hetzelfde op zyn aandryven, voor zo veel de Republiek aangaat, in de waereld gekomen is, blykt eensdeels uit deszelfs derde Artikel, waar by Engeland in de allersterkste termen het Stadhouderschap, en wel zo als Willem V. daar van in de possessie was, in het Huis van Nassau erflyk guarandeerde, waar door hy dan de eerste en onmiddelyke vrugten van het Tractaat stond te plukken. Anderdeels, blykt zulks daar uit, om dat, na dat de Pruissische inval ten behoeve van Willem V. de verlangde uitwerking, byzonder ook te Utrecht, had gehad, de Regenten van dat Gewest nauwlyks in hunne Posten hersteld waren, of zy deeden ter Generaliteit den eersten

voor-

voorslag tot het aangaan van een Verbond, zo wel met Engeland als met Pruïsen, blykens de Provinciale Resolutie van die van Utrecht van 12. October 1787. den 15 daaraanvolgende ter Generaliteit geopend. Zie Bylage No. 1.

Onder alle de vereenigde Provintien nu was 'er geene, wier Regenten, hem meer naar de oogen zagen, of zig meer gedwee door hem lieten inblaazen alles, daar hy zelfs niet goevond openlyk mede voor den dag te komen, dan de Provincie Utrecht.

De trek, derhalven, die Willem V. in 1788 aan Vrankryk gespeeld heeft door het in de waereld brengen van dat Tractaat, heeft de Franschen met reden tegen Willem V. verbitterd.

Inzonderheid, als men agt geeft op de onnatuurlyke en in de daad geweldadige middelen, die hy in 1787. gerugsteund, onder de hand, door Engeland, gebruikt heeft, om de Republiek van de zyde van Vrankryk aan die van Engeland te brengen.

De Franschen hebben, derhalven, tegen den Stadhouder den Oorlog gevoerd, en niet tegen de Natie, ten minsten tegen de Natie niet verder, dan voor zo verre deszelfs Overheeden door hem genoodzaakt zyn geworden, het harnas voor hem aantetrekken, en 's Volks goed en bloed niet voor het Vaderland, maar voor des Stadhouders ingebeelde byzondere famillie belangen, op te offeren.

Hier van daan is het ook, dat zo ras deeze het Land geruimd had, alle vyandykheeden van zelfs, en zonder wegens een stilland van Wapenen overeen te komen, van dat eerste ogenblik af hebben opgehouden.

Indien Willem V. een jaar vroeger het Land verlaaten had, houden de Ondergeteekenden zig verzeekerd,

kerd, dat de Franschen geen schot op de Ingezeeten-
nen, noch op de vaste Plaatzten van de Republiek ge-
daan, noch een voet op haar Grondgebied zouden
gezet hebben.

Wel is waar, dat de komst van de Franschen
verandering in de Regeering te wege gebragt heeft,
en dat van die verandering wederom het gevolg is
geweest, dat de Republiek een nieuw Tractaat met
Vrankryk sluitende, de Vriendschapsbanden in 1785
gelegd, van welke zy haares ondanks in 1787 afge-
trokken was, nauwer toegehaald heeft; maar dit
kwest, dit roert in 't minste 's Lands Oppermacht en
onafhankelykheid niet, even weinig als de Repu-
blik haare Oppermacht en Onafhankelykheid in 1787
verloor, daar door dat de Pruisfische Troupes ten
gevalle van Willem V. de hekken van Regeering
zyn komen verhangen, en hem in het maaken van
de toen voorgevallene veranderingen, in het
hart van Holland gewapenderhand gerugsteund heb-
ben, waar van verandering in het staatkundig stelzel
van de Republiek met betrekking tot Engeland en
Vrankryk het noodwendig en onmiddelyk gevolg ge-
weest is; en om welke verandering te bereiken en
op den duur staande te houden, Engeland niet min-
der dan Pruisfen de zogenaamde Guarandeur van
de zogenaamde Stadhouderyke Constitutie destyds
geworden is.

Noch Engeland, noch Pruisfen, noch Willem V.
noch iemand, die zyner zinnen magtig is, zal kun-
nen beweeren, dat de Republiek des tyde haare Op-
permacht, haaren rang onder de onafhankelyke Mo-
gendheden verlooren hebbe, en een Wingewest, het
zy van Pruisfen, het zy van Engeland, of van
beide, geworden zy.

Uit al het welk de Ondergeteekenden meenen dit
besluit te mogen trekken, dat ondersteld zynde dat
tot

tot het begaan van Majesteit - schennis en Hoogverraad, de Oppermagt en onafhankelykheid van den Staat een zelfstandig vereischte is, dit vereischte zo wel nu in de Republiek gevonden wordt als voor de omwenteling van January 1795.

Maar, daar en boven dient aangemerkt, dat, naar rechte tot het begaan van die misdaad niet vereischt wordt een volkomen gaave Oppermagt en Onafhankelykheid van den Staat, tegen wien zy begaan wordt. De Keurvorsten en de verdere Vorsten en Stenden des Duitsche Ryks zyn zekerlyk niet bekleed met een volkomen Oppermagt, daar niets aan ontbreekt; want zy allen zyn ondergeschikt aan de besluiten van de Ryks-Vergadering, bestaande uit den Keizer als het hoofd, en uit Ryksvorsten, Zie *Carpzovius Prax. Crimin. quest. 41, num. 70.—87.* En nogthans voeren zy, ieder in de zynen, het regt uit van geschonden Oppermagt en Hoog Verraad, en zulks niet als Raadslieden van den Keizer, of als deelgenooten en integreerende Leden van het Ryk, en van de Ryks-Vergadering, maar in eigen naam en als Oppermagtige Vorsten op hun Grondgebied. *Carpzovius, dicto loco num. 75. 82. 83.*

Men stelle, by voorbeeld, dat de Keurvorst van Beyeren in Oorlog is met den Keurvorst van Saxen, of met het Huis van Oostenryk; zal hy niet zyn Bevelhebber, die zyn Leger verraadt, of met den Vyand verstand houdt om hem zyne Vesting of Bezitting afhandig te maaken, als schuldig aan hoogverraad aanmerken, en als zodanig straffen? zekerlyk, ja. Dit nu doet hy niet als Handhaver van des Keizers, maar van zyne eigene Oppermagt, hoe zeer deze in zeker opzigt eenigzins beperkt is, en weder een andere, nog hooger, Oppermagt boven zig erkent.

Tot nog toe nu is de Republiek niet tot die laagte gevallen, dat zy tegenswoordig de Fransche Natie in eenig opzigt als Oppermagtig boven zich behoeft te erkennen; niet meer voorwaar, dan zedert 1787. tot 1794. Engeland of Pruisen.

Het doet al mede niets ter zaake, dat de Republiek thans de Fransche zyde houdt, met Vrankryk in een nauw Verbond staat, en hetzelfde, zo men wil, naar de oogen ziet, en dat dit alles door de Fransche Wapenen te wege gebragt is.

Want, om niet te herhaalen, dat dit ten aanzien van het gebeurde in 1787 en de daar op gevolgde Verbonden, zo met Engeland als met Pruisen, kan worden terug gekeatst, om welke Verbonden de Republiek destyds by niemand geacht is geweest een grein van haare Onafhankelykheid te verliezen, zo dient, daar en boven, aangemerkt, dat ook tegen zulk een Staat of Republiek, die zelve beoorloogd en geheel en al overmeesterd is, de misdaad van hoogste machtschending en van hoog verraad begaan kan worden, zo wanneer de Overwinnaar afstand doende van de vrugten zynער overwinning, aan dat Volk by Verbond toestaat zyne eigene Wetten, Zeeden, Regeeringsvorm, te behouden, en naar zyn welgevallen te schikken, onder beding alleen, dat het overwonnen Volk, den Overwinnaar, als den Machtigsten, met zeker ontzag of toegeevelykheid (*égard*) zal behandelen, zich met hem verbindende, en met hem ééne lyn tegen andere Mogendheden trekke.

Door zulk een Verbond zegt Matthæus *de crimin. ad L. Jul. Maj. Cap. 2. num. 5. 6* waar van hy uit de Romeinsche Historie voorbeelden bybrengt, wordt het recht van Oppermacht wel eenigzins gekrenkt, maar niet vernietigd, en is van gevoelen, dat

dat ook jegens zulk een Volk de misdaad van gekwetste hoogheid begaan kan worden.

Wanneer men nu met zulk een overwonnen Volk vergelykt het lot van de Republiek, het Verbond door haar met Vrankryk aangegaan, en den staat, waar in zy tegenwoordig is, al stelt men al hetzelfde in het nadeeligst daglicht, zo zal men het toch nooit verder kunnen brengen, dan dat zy, voor zo veel haare Souverainiteit betreft, volkomen met zulk een Volk, waar van *Matthæus* spreekt, gelyk staat, dat is, dat haare Souverainiteit wel eenigzins gekrenkt, (hoewel niet meer dan door de Pruisische Wapenen, en de daar door bewerkte guarantee,) doch niet vernietigd is, veel min in zo verre, dat tegen haar geen misdaad van gekwetste hoogheid en verraad, zoude kunnen worden begaan.

Wat nu belangt het ander point, te weeten, dat Willem V. zyne poging om Engelsche Troupen en Oorlogschepen in de Colonie van Suriname, Demerary en de Caap de Goede Hoop te brengen, wil doen aanzien als een pryswaardige voorzorg, om die Bezittingen tegen een inval en overmeestering van de Franschen te dekken; dit zoude zich laten hooren, indien hy ter goeder trouwe zich had kunnen verbeelden, dat ook na zyn vertrek uit de Nederlanden, de Republiek, met wiens Volk en Geld hy tot hier toe de Franschen beoorloogd had, in eigener naam den Oorlog zoude willen voortzetten: En dat daar en boven Engeland zich even zeer met de Republiek verbonden zoude reekenen na zyn vertrek, als voor zyn vertrek.

Doch dit alles is te ongerymd, dan dat men hem die verbeelding zoude kunnen toeschryven. Want, wat belangt de onderstelde Oorlogzugtigheid van de Republiek, hy wist, hoe zeer de Staaten Generaal,

hoe zeer alle de Provintien, ja, hoe zeer hy zelve, nu 't Kryggeluk hem was tegengelopen, wars van den Oorlog waren, en hoe zeer elk naar Vreede reikhalsde.

Om Vreede, zo mogelyk, te bewerken, waren in December 1794. *Brantsen* en *Repelaar* naar Parys gezonden; om Vreede was het, dat hun Hoog Mog. by 't nader nypen van den nood op den 13 January 1795 een nieuwe Deputatie, te weeten *Spaan van Voorstonde* en *Royer* naar het Fransche Leger met een open Patent afzonden, hier agter Bylage 2. In welk Patent men met zo veele woorden leest: „*Il est de la derniere importance pour*
 „*le bonheur des Peuples de tenter tous les moyens*
 „*d'amener une cesfation d'hostilités.*” Om Vreede te verkrygen, word *W. Six* op den 16 January met ampeler magt naar Parys afgevaardigd; Om Vreede te verkrygen, gaat 'er op den 18 January, den dag van Willem's vertrek, nog een nadere Commissie uit naam van de Provintie van Holland, naar den Franschen Generaal en de Representanten, zich by 't Leger bevindende, welke Commissie bestaan heeft uit de Heeren *Boetzelaar*, Heer van *Kyfhoek*, en *Calkoen*, beide Gecommitteerden in den Raad van Staate, welke Commissie trapsgewyze en subordinaatelyk eene drieledige Instructie had, waar van de twee eerste strekten om de Fransche Troupes het verder indringen in Holland te beletten, doch waar van het uiterste gedeelte Art. 1. woordelyk behelst,
 „ dat de Fransche Troupes overal in Holland als
 „ Vrienden zullen geadmitteerd worden, en de Staa-
 „ ten van Holland zullen ordres geven, dat geen
 „ defensie tegen dezelve zal mogen worden gedaan,
 „ doch zal de Commissie tragten te bedingen, dat
 „ den Haag, als de Residentie van het Gouverne-
 „ ment

„ ment, van inleegring van Troupes bevryd bly-
 „ ve.” En, Art. 3. „Dat het Gouvernement zal
 „ blyven in handen van de Staaten van Holland
 „ onder de Constitutie, die het Land aangenomen
 „ heeft, zonder daar in eenige verandering te bren-
 „ gen.” 4. „ Daar zal een volkomen veiligheid
 „ zyn voor alle lighaamen van Regeering, Po-
 „ litie en Justitie, en andere van publieke Admi-
 „ nistratie, Persoonen, Regenten en Ministers, ge-
 „ lyk ook voor alle Ingezeetenen, van welken rang
 „ of staat zy zyn, ’tzy gewapend of ongewapend,
 „ en niemand zal mogen geinquireerd of gemoles-
 „ teerd worden uit hoofde van deszelfs opinien over
 „ zaaken van het Gouvernement, noch uit hoofde
 „ van zyne gedragingen des aangaande, zo voor,
 „ als gedurende den tegenwoordigen Oorlog.”

Deeze Instructie, die geboekt is in de secreete
 Notulen van Holland van dien dag, en hier agter
 voor Bylage, Num. 14. dient, is met Willems voor-
 kennis gearresteerd; want, toen men ze hem ver-
 toonde, maakte hy, zo wy in facto geïnformeerd
 zyn, ’er deeze schampere aanmerking op, dat hy
 wel zien konde, dat men hem abandonneerde, over-
 mits ’er van hem niet byzonder gesproken wierd;
 doch waar op men hem antwoordde, dat men dat
 om best wille gelaaten, en hem onder de algemeene
 benaming van Persoonen van Regeering en Gouverne-
 ment begreepen had.

Uit dit alles blykt, hoe zeer ook Holland speciaal
 van alle verdere verdediging wars was, en naar
 Vreede hygde, en hoe zeer dit aan Willem bekend
 was voor zyn vertrek.

Alle deze pogingen tot Vreede worden in ’t werk
 gesteld *met voorkennis, en in conformiteit van de con-*

sideratien en het hoogwys advis van Zyn Hoogheid;
Zie Bylage Num. 3.

By zyn Affcheids-Miffive van den 18 January gefchreven aan hun Hoog Mog. zegt hy, *dat hy geen obftakel tot den Vreede wilde zyn*, en erkent met ronde woorden, dat de Vreede voor de goede *Ingezeeten van den Lande nodig is*. Zie Bylage Num. 4.

En in den avond van dien zelfde 18 January, in de Scheepskooy liggende, fchryft hy aan Mr. Laurens Pieter van de Spiegel, destyds Raad-Penfionaris van Holland; *dat het hem aangenaam zal zyn den nitflag van de Commiffie van hun Ed. Groot Mog. op heden aan den Franfche Generaal afgezonden, te verneemen*. Zie Bylage Num. 5.

Wat mensch nu, die dit alles overweegt, kan aan Willem V. op 't Lufthuis Kew zittende, de onfchuldige verbeelding toefchryven dat de Republiek na zyn vertrek in den Oorlog volharden zoude?

En, wil men een nader bewys, dat zyn vertrek in de geneigdheid van hun Hoog Mog. tot Vreede geen verandering gemaakt heeft, men leeze de Resolutie aldaar den 19 January genomen, toen de Raadpenfionaris den zo evengemelden Brief inbracht. Zie Bylage Num. 5. Zy betuigen hun genoegen, *dat hy verlangt weder te komen, en zeggen deszelfs terugkomst ook hartelyk te verlangen, ten einde met den voortdurenden raad en daad van Zyne Hoogheid 's Lands zaaken zouden mogen worden waargenomen.*"

„ En, dat deeze Resolutie (dus vervolgen hun Hoog Mog.) door den Minister van den Staat te Londen, Baron van Nagel, aan Zyne Hoogheid, waar hy zich bevinden moge, zal worden toegezonden".

Het viel dus niet in bedenking, ja men mag veilig onderftellen, het ftreed met de denkbeelden van de

Staaten Generaal, dat Zyne Hoogheid, zonder be-
williging en voorkennis van hen, van welken hy zich
den *gehoorzamen Dienaar* gewoon was te noe-
men, zoude veroorlooven, om in Engeland voor
zyn terugkomst, op eigengezag, maatregelen te nee-
men, die onvermydelyk de Franschen verbitteren en
den Vreede verwylen moesten.

Indien hun Hoog Mog, die toen voorzeker nog
niet konden gezegd worden den Franschen invloed te
volgen, begeerd hadden, dat de Vyandlykheden
zouden worden doorgezet, of van onze zyde door
het neemen van Militaire maatregelen uitgedaagd,
als daar was het inbrengen van Engelsche Troupes
in de Colonien van den Staat, dan zouden Hoogst-
dezelve het zeker by die Resolutie hebben te kennen
gegeeven, en dan zoude Willem V. zich tegenwoordig
met zodanige Staatsstukken kunnen dekken.

Maar wy moeten betuigen, dat wy, offchoon om-
zigtig gebruik gemaakt hebbende van de op ons ver-
leende authorisatie, om de Staatsstukken, byzonder
de secreete Resolutien van dien tyd, na te gaan,
geen spoor hebben kunnen ontdekken, van eenige
begeerte by de toemalige Leden van het vorig be-
wind, die Willem V. als de wettige Regeering be-
schouwde, om eenige dadelykheden in of buiten
Europa, op hunnen naam of hunnent wege te plee-
gen, waar door de gevaarlyke toestand van dit Land,
tot wiens binnenste de Franschen waren doorgedron-
gen, konde verergerd worden.

Daar nu, al wie het tegengestelde wil bewee-
ren, gehouden is, zulks met authenticque Stukken te
bewyzen, ze kan men met recht aan Willem V.
vragen: Waarmede bewyst gy, dat gy door de toen-
malige Regeering gemagtigd zyt geweest tot deeze
zogenaamde voorzorg, voor de Colonien, — ge-

mag.

magtigd om daar aan zo wel het Moederland, ten aanzien van de Franschen, als de Colonien, ten aanzien van de Engelschen, te waagen?

Gelyk nu, om alle de voorschreeven drangredenen, Willem V. op het Engelsch Grondgebied zich ophoudende, zich by geene mogelykheid heeft kunnen verbeelden, dat de Republiek na zyn vertrek langer in den Oorlog zoude willen volharden, en verdedigende voorzieningen doen, even zo weinig, ja noch veel minder, heeft hy zich kunnen verbeelden, dat Engeland Vriend van de Republiek, en getrouw aan het Tractaat, zoude blyven; zo als wy hier boven, en uit het op den 20 January gelegde beslag op de Nederlandsche Schepen, en uit het inhouden der Engelsche interesfen, en uit het in January 1795. afzenden van de Pakketboot de Zwaluw met ordres strekkende ten nadeele onzer Oosterfche bezittingen, ten vollen betoogd hebben.

Deze nu zyn alle daaden van vyandelykheid, waaruit duidelyk blykt der Engelschen helsch voorneemen om den Nederlander den Keel toe te binden, en de Republiek te vermaalen, zo zy kunnen, met krenking zelfs van het finantieel crediet hunner Natie; en van deze beide daaden van openbaare vyandschap heeft Willem V. op den 7 February, toen hy op 't Luffhuis *Kew* de bewuste Brieven aan de Gouverneurs onzer Colonien fchreef, niet onkundig kunnen zyn.

Zyne poging, derhalven, om Engelsche Krygsmagt in onze Colonien te brengen, was geen poging om ze door Vrienden te doen beschermen, maar om ze door Vyanden, en die hy wist dat nu Vyand waren, te laaten overmeesteren.

Wat meer is, in zyn eigen Brief aan den Gouverneur van Suriname, (wy moeten het tot ons leed-

leedweezen bekennen,) fraalt door, dat hy wist dat Engeland Vyand was, doch 'twelk hy opzettelyk verborg voor de Gouverneurs, by wien hy ze als Vrienden deed voorkomn: Want hy zegt daar in niet, dat Engeland onze Vriend en Bondgenoot is, of dat hy hetzelfde als zodanig beschouwt, maar hy belast en beveelt dat men de Engelsche Troupes en Schepen zal admitteeren, en dat hy Gouverneur, dezelve CONSIDEREEREN moet als Troupen en Schepen van eene Mogendheid, die in Vriendschap en Alliantie is met hun Hoog Mog. Terwyl hy behendiglyk zwygt, hoedanig hy zelve op dien tyd over die Vriendschap en Alliantie dacht: willende nogthans, zonder onbeschaamd te liegen, den Gouverneur inboezemen, dat hy Willem zelf ook zo gunstig over de Engelschen dacht, als hy vergde van den Gouverneur. Dies hy, om den Gouverneur tot een blind uitvoerer zyner bevelen te maaken, het bedrog te baat nam.

Deeze poging nu, om willens en weetens vyandlyke Krygsmagt, onder schyn van Vrienden - protectie, in de Colonien van den Staat te brengen, treft niet alleen de Oppermagt van hun Hoog Mog. over die Colonien, mitsgaders den luister, de waardigheid en de magt van de Republiek in 't gemeen, het welk nogthans alleen genoeg is tot misdaad van hoog verraad; maar in 'tbyzonder ook, de eigendommen der particulieren zo wel daar te Lande, als in het Moederland.

Immers zouden de Engelschen, zo ras zy de Overmagt in de Colonie, by voorbeeld, van Suriname, hadden, nooit dulden dat de Producten naar deeze Landen, en niet naar Engeland gezonden werden; de Plantagien zelve zouden, zo niet vernield en verwoest; den eigenaars in Neerland wonende, buiten eenigen twyffel ontveldigd, in beslag genomen,

men, en vervolgens, gelyk zy met onze Schepen handelen, verbeurd verklaard en verkogt zyn geworden: Alles onder voorwendzel van den Oorlog tegens Vrankryk te voeren, en afbreuk aan Vrankryk te doen.

Waar door dan zo wel de eigenaars deezer Colonie, waarin de Stad Amsterdam alleen voor een derde participeert, op eene allergevoeligste wyze in hunne Bezittingen en inkomsten zouden gekrenkt zyn geworden, als de Staat zelve, in zyne Opper-magt en territoriaal recht.

Dit lot zouden alle de Colonien en overzeefche Bezittingen van den Staat ondergaan hebben, indien het voornemen van Willem V. gelukt was, maar bovenal Suriname, op welke Colonie de Engelschen nog een oud eigen zouden voorwenden. Namelyk die Colonie was in Maart 1667. door de Zeeuwen veroverd op de Engelschen: doch in October daar aan volgende hadden de Engelschen haar weder ont-weldigd aan de onzen. Tusschen beiden wierd te Breda de Vrede gefloten, en daar by bedongen, dat elk in de Bezitting zoude blyven van 't geen hy op den 20 Juny bezeten had. Nademaal nu op dien dag Suriname in Staatsche handen was geweest, zo moesten de Engelschen de Colonie weder inruimen aan de onzen. Maar dit gelukte niet, dan na zeer veel moeite, en gevaar, dat zy de Colonie zouden verwoesten, als te zien is by Wagenaar *Vadert. Historie* 13 Deel, bladz. 406—409. Zeedert dien tyd is die Colonie door wyze inrigtingen, en door de nyverheid der Hollanders tot zulk een bloey en rykdom gebragt, dat zy den Engelschen in de oogen sleet. Geen wonder derhalven, dat zy list en geweld te zaamen paaren, om ze magtig te worden.

De Ondergeteekenden begeeren niet te verzeeken, dat aan Willem V. toen hy aan den Gouverneur van Suriname, den bewusten Brief schreef, dit gewaand eigen Engelschen op die Colonie voor den geest gespeeld heeft. Maar dit dunkt hun, te mogen vaststellen, dat aan niemand beter dan aan Willem V. bekend is, hoe de Engelschen met de Persoonen en Goederen van de Nederlanders handelen, zelfs dan, wanneer zy als vrienden en beschermers, als nauwverknogte Bondgenooten, komen. Stelen, roven, branden, vrouwenkracht, verwoesten van alles, dat zy niet kunnen, of niet willen met zich voeren, is de bescherming die zy aan hunne Vrienden en Bondgenooten verleen. Dit hebben de Meyery van 's Hertogenbosch, Gelderland, en alle Plaatsen, daar zy doorgemarcheerd zyn, in het afgelopen jaar 1794 op eene erbarmelyke wyze ondervonden. Dit heeft Willem V. voor zyn vertrek uit dit Land, gehoord en gezien, ja, zo men zegt, beweend. Dies het ons onbegrypelyk voorkomt, dat hy zo gereed geweest is om de Engelschen zelfs als Vrienden, in Suriname en in de verdere Colonien, toe te laten.

Te zeggen, dat hy dit gedaan heeft uit goede voorzorg, om de Franschen te voorkomen en te beletten, dat de Colonie niet wierd door deeze, zo als hy schryft, geinvadeerd, dit is, onzes bedunkens, eene weinig beduidende verdediging. Want hy droeg immers kennis van het zesde Artikel van het Tractaat van 1787. van welk Tractaat hy zelve de bewerker, en 'tvoornaamste voorwerp was. Hy wist, welke ordres de Gouverneurs onzer Colonien, uit kragte van dat Tractaat hadden ontvangen. Die Gouverneurs konden *in loco* oneindig beeter, dan hy, in Engeland zittende, van den toestand hunner
Co-

Colonie, en van het wezentlyk, of gewaand gevaar, oordeelen.

Dat Tractaat derhalven, al beschouwt men op Willems voorbeeld, de Engelschen als Vrienden, en de Franschen als Vyanden van den Staat, beschuldigt hem van de grootste, ja van eene strafbaare, onvoorzigtigheid en voorbarigheid, overmits hy het oordeel over het gevaar aan zig trekt, niet tegenstaande de hooge Contractanten zelve dat overlieten aan de respective Gouverneurs der Colonien; alleen zorg dragende, dat men noch van den eenen, noch van den anderen kant, om hulp aangezocht zynde, zich zoude kunnen behelpen met te zeggen: *Ik heb geen order om u by te staan.*

Maar nu bewezen is, dat Engeland op den bewusten 7 February reeds Vyand van den Staat was, en denzelven Vyandelyk, en teffens trouweloos behandelde; nu gebleken is, dat *Willem V.* van dit omgekeerd gedrag van Engeland kennis heeft gehad, nu blyft het by geen onvoorzigtigheid, maar 't wordt een boosaartig voornemen, om de werkelyke, ja openbare, Vyanden van den Staat in 't bezit van deszelfs dierbaarste panden te stellen; panden, daar hy geen den minste eigendom noch heerschappy noch bestier of beschikking, hoegenaamd over had, zelfs niet al was hy hier in 't Land gebleven, en nu nog veel minder, daar hy de vlugt genomen, en de Republiek voor weér en wind had laten dryven.

Dit leidt ons ongevoelig tot de beschouwing van Willem V. als Stadhouder, Capitein en Admiraal Generaal, als Opperbewindhebber van de Oost- en West-Indische Compagnien, als Opper-Directeur of Opper Gouverneur, zo men wil, van de Colonie Suriname, en zulks met betrekking tot zyne residentie in Engeland. Willem V. toond door zyn
schry

ſchryven, byzonder aan den Gouverneur van Surinã me, van begrip te zyn, dat hy in Engeland zittende, daar ter plaatſe de hooge waardigheden die hem hier te Lande opgedragen waren, konde en vermogte te bekleeden, en alle die Poſten werkelyk blyven uitoeffenen. Uit dien hoofde heeft hy ook van de Capiteins der Hollandſche Oorlogſcheepen aldaar liggende gevergt, dat zy aan hem de berigten en rapporten van den toefland hunner Scheepen zouden toezenden, doch 't welk hun van herwaarts over verboden is. Zie Bylage Num. 15.

Aan den Gouverneur van Suriname ſchryft hy op zyn gewoonen Stadhouderlyken toon; *Wy hebben noelig gencht U by deezen aan te ſchryven en te gelasten etc.*

Nu komt het den Ondergeteekenden buiten bedenking voor, dat Willem V. met Vrouw, Kinderen, en met alles dat mede gevoerd konde worden, het Land verlaatende en een goed heenkomen in een vreemd Land zoekende, aldaar niet kan regeeren, als Stadhouder en Beſtierder van Nederland, noch daar terplaatſe beſchikken over de Bezittingen van dit Land, en van deſzelfs Ingezeetenen.

Zo'er eenige Poſt of bediening in het Land is, om welke uit te oefenen plaatselyk op-onthoud vereiſcht word, dan zyn het de Ampten, die hy bekleedde.

Wel is waar, dat hy by zyn vertrek die Ampten niet had neergelegt, dat zy hem ook niet opgezegd waren; maar dit, op zyn gunſtigſt beſchouwd zynde, kan alleen dit bewyzen, dat hy ze immiddels *titulatus* behield. Ja wat meer is, met betrekking tot de Provincie van Holland, die voor zo een aanmerkelyk gedeelte als Eiganareſſe onzer Colonien moet beſchouwd worden, is het niet moeyelyk te bewyzen, dat Wil-

lem V. zelfs niet *titulo tenus* zyne Ampten behield, en dat, volgens een vooraf gearresteerd en gepubliceerd Placaat, de vlucht van Willem de V. zonder voorafgaande toestemming van de Staaten van Holland, moet gehouden worden als eene vrywillige afstand, zyner zyds gedaan, van alle Ampten en bedieningen, die hy in die Provincie bekleedde.

Terwyl men niet zeggen kan, dat het aan Willem V. zou ontbrooken hebben aan gelegenheid om Hun Ed. Groot Mog. het nodig verlot, en dus om effectieve dispensatie van het zoo even aangehaald Placaat, te verzoeken, voor zich en zyne Zoons; daar toch uit Bylage 15. blykt, dat hy in den *laaten avond* van Zaterdag 17 January, en zelve geduurende een goed gedeelte van den nacht tusschen 17 en 18 January (zynde de dag zyner vlucht,) naast de Vergaderzaal van de Staaten van Holland, en wel staande die Vergadering, met Commisfarsissen, uit het midden derzelve tot hem afgevaardigd zeer lange conferentien heeft gehouden, maar tevens een diep stilzwygen bewaard omtrent zyn oogmerk, (waar meede hy zedert den 13 January reeds zwanger ging) om zich zelve en de zyne door de vlucht te redden, en alle zyne aanhangelingen, waar onder ook de hoofden der Hollandsche Staats Vergadering, aan hun noodlot over te laten.

Het Placaat, dat de Ondergeteekenden bedoelen, is zeer opmerkenswaardig, en hier achter onder de Bylagen Num. 16. geplaatst, het zelve is van 14 September 1794. en geëmaneerd by gelegenheid, dat de Franfche Legermacht, dieper op het Grondgebied van dezen Staat doordringende, sommige hoofden der toenmalige Regeering, tot geen gering

en

ongenoegen der smallere Gemeente, zich begonden tot eene tydige retraite voor te bereiden:

De Staaten, zeggen in hetzelfde, dat zodanige Inzestenen welke eenige Ampten of Bedieningen, dependeerende van Hun Ed. Groot Mog. of van eenige Stad of Collegie binnen deeze Provincie, bekleeden, EN GEDUURENDE DEZEN OORLOG DE PROVINCIE WILLEN VERLAATEN, ook te gelyk AFSTAND ZULLEN MOETEN DOEN van de Ampten en Bedieningen, door hun bekleed wordende, of dat BY ONTSTENTENIS VAN DIEN dezelve Ampten en Bedieningen DE FACTO zullen worden vacant verklaard, enz,

Derhalven, daar Willem V. en zyne twee Zoons, geen uitdrukkelijke afstand gedaan hebben, voor hun vertrek; daar zy echter vertrokken zyn GEDUURENDE DEN Oorlog; zoo zyn derzelve Ampten, de facto vacant geworden, met dat gevolg, dat Willem V. volgens de Wet, die hy en de zynen voor elk ander aanhanger van zyn Huis, die voortvlugtig zoude worden, gestatueerd had, en die dus wederkeerig op hem toegepast moet worden, niet vermogt eenige daad van auctoriteit meer te pleegen uit hoofde van eenig Ampt, namens Holland bekleed, al ware hy ook na een neutraal Land geweest.

Offchoon nu, aan de Ondergeteekenden onbekend is, of deze Hollandsche Provinciale voorziening ook door de overige Bondgenooten, en speciaal of ze by Hun Hoog Mog. nagevolgt zy, en derhalven, offchoon door dezelve slechts de Hollandsche waardigheden, door Willem en zyn twee Zoons bekleed, kwaamen te vervallen; zoo is echter deeze aanmerking in cas subject van des te meerder applicatie; om dat het bekend is, hoe onnoemenswaardig het

aandeel der overige Gewesten van Nederland, en hoe groot het belang en aandeel van de Provincie van Holland in de Colonien van den Staat zy.

Daar en boven, wat nu zyne Ampten en waardigheden in de andere Gewesten, als namens de Generaliteit aangaat, meenen wy buiten alle bedenking te zyn, dat de dadelyke uitoeffening van die Ampten, zoo lang hy zich buiten de Republiek, en op vreemd Grondgebied bevond, van zelve sloop. Hy konde, hy mogte, dezelve daar ter plaatze niet uitoeffenen; immers niet zonder duidelyke bewilliging van Hun Hoog Mog., die hy niet verzogt, veel min verkregen had. Door zyn vertrek, niet na 't Leger, of om een Veldtogt by te wonen, maar vluggende met zyne geheele Famille en huishouding, schorste hy zich zelve van de waarneeming zynner Ampten.

De aart en natuur van de *uitvoerende macht*, aan welker hoofd hy was, gedoogt niet, dat hy in een vreemd Land, al was het zelfs een geheel neutraal Land, of Stad, by voorbeeld de vrye Ryksstad Frankfort of Hamburg, zyn verblyf houdt. Maar allerminst mogt hy, terwyl hy in Engeland was, zyne hooge Ampten hier te Lande uitoeffenen, of over de Bezittingen van den Staat, en van deszelfs Ingezeetenen, buiten hun weeten en voorkennis eenige beschikking hoe genaamd, maaken. Want, zoo al tot die uitoeffening niet behoorde (des ja) dat hy, tot het geen hy, buiten het Land zynde, ver- rigten wilde, gemagtigd wierd, zoo behoort 'er ten minste dit toe, dat hy geheel *zyn eigen Meester* zy, niet anders behoevende te volgen, dan zyn eigen oordeel, de bewegingen van zyn eigen hart, en de gevoelens of gewaarwordingen van zyn eigen ver- stand,

stand; Maar nu te *Kew* zittende, was hy volkomen onder den invloed, magt, en heerschappy van zulk eene vreemde Mogendheid, wier belang, byzonder met betrekking tot der Engelschen overmagt in de Oost- en West- Indiën, gelyk mede in het bevoorde- ren, en het werkelyk treffen van den Vreede, konde zyn, en daadelyk was tegenstrydig met het belang en met den tegenwoordigen wil van dat Volk, uit wiens naam hy die bevelen uitvaardigde: Gelyk dan ook tot het overbrengen van die ordre geene Nederlandsche, maar Engelsche Vaartuigen, en Officieren zyn gebruikt geworden. Met welke aanmerking tevens vervalt de tegenwerping, die men misfehien uit het voorbeeld van Willem III. zoude willen maaken, die, terwyl hy Koning van Engeland was en aldaar zyn verblyf hield, het Stadhouder- Capitein- en Admiraalschap Generaal van de Republiek, uitoeffende: want Willem III. was, terwyl hy in Engeland op den Troon zat, volkomen zyn eigen Meester, om als Stadhouder van de Republiek te regeeren, zo als hy 't goevond: Willem V. daar en tegen, was geheel niet meester van zich zelve, noch van zyne gedragingen, als Stadhouder, maar integendeel van Engeland, dat hem ter Schuilplaats veritrekke, afhankelyk, en geheel lyde- lyk nopens alles, wat de Engelschen van hem mogten eischen. Immers, dat hy, in Engeland zittende, onbevoegd was, om van daar te ageeren alhier als Stadhouder, Capitein- en Admiraal Generaal; dit heeft hy zelve getoond wel te begrypen, en in de daad te regte; wanneer hy op den 18 January in de Visfers Pjnk in de Kooy liggende, aan Mr. Laurens Pieter van de Spiegel, destyds Raadpensionaris van Holland, schreef onder anderen, „ dat hy naar eene „ der Engelschen Havenen ging, en zich, zoo doen-

lyk, dagt te begeeven op een van 's Lands Schepen
in Plymouth liggende?.

Dit voornemen schynt in den eersten opslag ter
zyner ontlasting aan te duiden, dat hy die Schepen
beschouwde als Hollandsch Grondgebied; dat hy op
een van die Schepen zich ophoudende, niet in Engeland,
maar in de Republiek, zoude zitten, en dus
in de bediening zyner Ampten voortvaaren konde.
Maar, als men in hem die verbeelding onderstelt,
dan toont zulks te gelyk aan, dat hy zelve zeer wel
begreep, dat hy, op 't Engelsch Grondgebied zittende,
tot het waarneemen zyner Ampten onbevoegd was.

Om wat reden nu hy dat voorneemen om op een van
's Lands Schepen te gaan (zoo dit hem ernst is ge-
weest) heeft laten vaaren, en aan het Lusthuis
Kew de voorkeur gegeven, zulks is ons onbekend.
Waarschynlyk heeft hy, by zyn aankomst in Engeland,
terstond vernomen, dat alle Nederlandsche
Schepen in beslag genomen waren, of stonden te
worden. Door welk beslag dan die Schepen, zoo
wel als het Lusthuis Kew, Engelsche Grond wierden.
Van dit Lusthuis noghtans heeft hy gewaagd
zyne *quasi* Stadhouderyke ordres naar Suriname
en andere Staatsche Colonien af te zenden; ordres,
die, al had hy in 't midden van Nederland gezeten,
ja al waren de Engelschen zulke Vrienden van de
Republiek geweest, als hy (tegen beter weten) aan
den Gouverneur van Suriname heeft willen doen
gelooven, noghtans van dien aart, en dat bekom-
merend vooruitzigt waren, dat zy, zoo al niet op
uitdrukkelyk gezag van Hun Hoog Mog., ten min-
sten niet, dan met voorkennis en voorafgegaan ry-
overleg, en volkomen bewilliging van de Geinteres-
seerden, of van hunne Vertegenwoordigers, de Be-

fier-

stierders van de Colonien, hadden behooren gegeven te worden.

En hoe hangt het toch aan malkanderen? De Republiek, overmeesterd door de Franschen, is een Fransch Wingewest; is Vyandinne van Engeland geworden, wordt daarom vyandyk behandeld door Engeland: dan, deze word hier in geholpen door Willem V. en wel in ZYNE QUALITEIT ALS STADHOUDER. Is de Republiek een Wingewest van Frankryk geworden, dan is zy 'er niet meer; dan heeft Willem V. van dat oogenblik af opgehouden Stadhouder van de Republiek te zyn, want niets is ongerymder, dan dat de Stadhouderlyke waardigheid, of de Stadhouderlyke Constitutie langer dan de Republiek zelve aanwezig zoude kunnen zyn; dan konde, als de grondstelling van Engeland doorgaat, Willem V. wel als privaat Persoon, of Onderdaan van Engeland, zyn moed koelen tegen de Franschen, hoewel ook dan niet over de Nederlandtsche Eigendommen beschikken; maar hy konde by geen mogelykheid als Stadhouder of Gouverneur Generaal van de Republiek iets verrichten, zelfs niet, al ware hy in de Republiek gebleeven, en veel min in Engeland zittende. En evenwel schryft hy, en geeft bevelen aan den Gouverneur van Suriname, als Stadhouder, en als werkelyk dienende Stadhouder, en op den Stadhouderlyken toon.

Dit had hy behooren te begrypen, en den Engelschen, op wier aanzök hy buiten twyffel tot dien stap gekomen is, om in hun voordeel aan de Gouverneurs van de Colonien te schryven; te bedukken, dat hy, zoo lange zy zyn Vaderland als een Wingewest van Frankryk aanmerkte, tegen het welk zy vyandykheden even als tegen Frankryk zelve, pleegden, hy ook volgens dat zelfde begrip der

Engelfchen, zich zelve moest aanmerken, als geen persoon hebbende, in een Republiek, die niet meer aanwezig was, en op dien grond zich van het gemelde fchryven onthouden.

Maar, boven al, had hy behooren te begrypen, dat, hoe men ook de vereenigde Nederlanden zedert het inrukken der Franschen gelieft te befchouwen, het zy als een overheerd Land, of als een onafhankelyke Republiek, het toch altoos zyn Vaderland bleef, aan 't welke hy door een natuurlyken band, zoo wel als door ontallyk genooten weldaden, op het nauwste verbonden en op het allerduurste verplicht was. Hy had behooren te begrypen, dat zyn bewind over het Moederland ophoudende, ook zyn gezag over dezelfs Colonien een einde nam; Dat hy in allen gevalle verplicht was die even zoo zeer aan haar noodlot over te laaten, als hy zyn Vaderland, niet tegenstaande het zelve alleen om zynenthalven in dat ongeluk vervallen was, aan haar noodlot overgelaten had.

Hy eindelyk, die by zyn affcheids Mifive aan Hun Hoog Mog. in dato den 18. January 1795. voor reden van zyn vertrek gaf, dat hy geen obftakel wilde zyn aan den Vreede, die voor de goede Ingezeteners deezer Landen nodig was, had behooren te begrypen, dat een diergelyke ftap, als is, de Colonien van den Staat in handen van Engeland, *quasi* als befchermers en bewaarders te ftellen, oneindig nadeelig aan den Vreede zouden hebben kunnen zyn, en aan de voorwaarden, waar op die Vreede eenmaal zoude getroffen worden. Want, wat zoude het gevolg geweest zyn, indien het fchryven van Willem V. aan den Gouverneur van Suriname, de begeerde uitwerking gehad had, dat is, zoo deze en de Planters in de Colonie, lafhartig of zwak genoeg geweest

weest waren, om aan zyne ordres en aanmaningen te gehoorzamen, en de bitterste Vyanden van de Franschen, dat is de Engelschen, in hunne Sterkten en op hunne Rivieren te ontvangen? zouden dan met reden de gramfchap en verbittering van eene zegepraalende Natie niet zyn uitgeborsten? van eene Natie, die het in haare hand had om ons Vaderland te verwoesten, uit te plunderen, of als een overbeërd Land, zoo wel als de Oostenryksche Nederlanden en Luikerland, in te lyven in Vrankryk? Eene verbittering, die ieder recht geart Nederlander, hoedanig ook zyne denkwyze in het Staatkundige zyn moge, op allerleye wyze moest trachten te lenigen en te verzagten.

Doch deeze beschouwingen hebben geen invloed op het gemoed van Willem V., om wiens wille alleen zyn Vaderland in Oorlog betrokken was. Hy zet nauwlyks voet aan Land, in het voor de Franschen zoo vyandig Engeland, of hy beraamt de meest gepaste maatregelen, niet om de Franschen uit zyn Vaderland te doen vertrekken; maar om Engeland in het bezit onzer dierbaare Colonien te stellen, die het ons zoo lang benyd heeft. Het is hem om 't even, of de Oorlog daar door heftiger, en tegen zyn Vaderland zelve, ontbrande en voortduure, of zyn Vaderland, door zyn toedoen scherper geteisterd worde, of de nog overig zynde bronnen van welvaart voor zyne Medeburgeren eensklaps gestopt worden. Niets van dit alles werkt op zyne aan Englands belangen verslaafde Ziel. Hy gelast de Colonie Suriname, en waarschyndlyk ook Demerary en de Caab de Goede Hoop, om Britsche Land- en Zeemagt in te neemen.

De Ondergeteekenden kunnen ook niet van zich verkrygen, om met stillswygen voorby te gaan het verbaazend onderscheid tusfchen dit zyn gedrag, in

Engeland gehouden, en zyne woorden en betuigingen, by zyn vertrek uit de Republiek gebezigd. Zyne Brieven toch, op den dag en op het oogenblik van zyn vertrek, zoo aan Hun Hoog Mog. als aan Mr. L. P. van de Spiegel geschreeven, te vinden in de Bylagen sub Num. 4. en 5. ademen niets dan zucht tot Vreede, en geeven een zielsgefeldheid te kennen, om lydelyk af te wagten, wat lot er verder over hem en over zyn Vaderland beschooren was.

„ Hy wil geen obstakel zyn voor den Vreede:

„ De Vrede is voor 's Lands Ingezeetenen nodig.

„ Hy bidt den Allerhoogsten om zyn dierbaarste

„ Zegeningen over het lieve Vaderland te willen

„ uitstorten in eene ruime maate:

„ Het doel hem leed, van niet meerder nut

„ te hebben kunnen zyn:

„ Hy heeft alles gedaan om zyn Vaderland wel

„ te dienen:

„ Hy bemind dat Vaderland hartgrondig:

„ Hy gaat naar een van 's Lands Schepen, die in

„ Plymouth liggen:

„ Hy verlangt den uitflag der onderhandelingen te

„ verneemen:

„ Hy betuigt, dat, zoo de omstandigheden het

„ immer of ooit toelaaten, om weder van nut te

„ zyn, aan zyn Vaderland, hy daar toe gereed be-

„ vonden zal worden:

„ Maar hy is zoo dra niet in Engeland aangeland,

„ of het blad keert om.

1. Hy verwekt, zoo veel hy kan, de grootste hin-

„ dernissen tegen den Vreede, door onder den naam

„ van bescherming der Colonien, de Engelschen tot

„ eene onderneeming tegen dezelve aan te vuuren.

2°. Hy kent den Vreede voor zyn Vaderland zoo weinig noodig, dat hy, niet te vrede van hetzelfde in Oorlog met de Franschen te hebben ingewikkeld, aan hetzelfde, zoo geen nieuwen Vyand onder de hand berokkent, ten minsten die Vyand behulpzaam is, om aan onze Volkplantingen gewa-penderhand een zoogenaamde protectie aan te bieden, en by derzelve weigering, vyandelyk aan te vallen en te overheeren. Want, het blykt uit de Caabsche Misfive, vermeld sub G. 1°. loco, dat de Engelsche Admiraal, *Elphinstone*, die de vyandelykhe-den tegen de Caapenaars reeds in Juny 1. 1. begonnen heeft, en dus met die ordre uit Engeland moet vertrokken zyn, de overbrenger van de Misfive van *Willem V.* aan dat Gouvernement geweest is.

3°. In stede van zegeningen in Engeland, over zyn Vaderland, aftesmeeken, doet hy hetzelfde, de bittere vrugten van eenen nieuwen Oorlog, met een magtigen Vyand smaken, en moedigt hem, door zyn voorbeeld en voorgang aan, tot het maken van buit en conquesten. Immers, zoo wy Engeland thans willen beschuldigen van ons onverwagt en on-verdiend te hebben overvallen, kan dat Ryk zich altoos verdedigen met de *hoogwyze Consideratien van Zyne Doerluchtige Hoogheid, onzen teergeliefden Stadhouder*, die hun den weg, door zyne Brieven, ge-baand heeft.

4°. In stede van leedwezen van geen meerder nut te doen, aanvaart hy de gelegenheid, om aan zyn Vaderland nog meerder kwaad te doen, dan hetzelfde tot dien tyd toe, door het Oorlog gele-den had.

5°. Hy dient zyn Vaderland zo wel, dat hy de sleutels van onze dierbaarste Bezittingen, aan den ergsten, en roofzuchtigsten Vyand van den Staat, in handen stelt.

6°. *Hy bemint het Vaderland hartgrondig*: Maar Engeland nog veel meer; want hy zoekt het Vaderland te beroven, en te verarmen, om Engeland te verryken.

7°. In plaats van naar één van 's Lands Schepen te gaan, gaat hy naar het Lusthuis Kew.

8°. Wel verre van den uitslag der Onderhandelingen met de Franschen af te wagten; Onderhandelingen, die door geen Vyandelykheden meer gevolgd zyn, loopt hy dezelve vooruit, en verydelt dezelve, voor zoo veel in hem is, door verlenging van vyandelykheden uit Engeland, te bewerken.

9°. In plaats *van de omstandigheden af te wachten*, om in zyn Vaderland van nut te zyn, zoo omhelst hy de eerste gelegenheid, om zyn Vaderland en Medeburgenen den meest mogelyken afbreuk te doen, en in den grond te helpen, en teffens den natuurlyken en dadelyken Vyand van zyn Vaderland te verryken.

De Ondergeteekenden weten niet, of de angst en schrik, die, volgens het getuigenis van den Schipper van de *Pink*, gedurende de reize van Scheveningen naar Harwich, *Willem V.* bevangen heeft (zie de Beschryving van dezen Tocht in de Bylage N°, 8.) In zyue gemoedsgesteldheid, eene zoo plotzelyke verandering veroorzaakt heeft, dan of hy begrepen heeft, dat, nu hy in Engeland zit, niet slegts zyn politiek, maar zelfs zyn physicq bestaan en dat van zyn Vrouw en Kinderen, van de genade der Engelschen afhing, en dat hy nu noodig had, zich by hun des te verdienstelyker te maken.

Zeker konde hy de Engelschen nooit groter dienst

bewyzen, noch een sterker blyk van zyne verkleefheid aan hen, boven zyn Vaderland, geven, dan hy gedaan heeft met het bewuste schryven aan de Gouverneurs, zoo van Suriname, als van de andere Colonien.

De Ondergeteekenden vinden derhalven in het schryven van dien Brief, aan den Gouverneur *Frederici*, en in het medegeven van denzelven aan de Engelsche Krygsmagt, eene onloochenbare zamenspanning met Engeland, 'twelk hy wist dat op dien tyd vyand was, en vyandelyk ageerde tegen zyn Vaderland, en in den inhoud van dien Brief, een dadelijk aanzoek en verleiding tot afval, ontrouw, en meinedigheid; waartoe hy den Gouverneur getracht heeft over te halen, en zulks door middel van bedrieglyke voorgevens.

Of zyn schryven aan *A. J. Sluisken*, *interims* Gouverneur van de Caab de Goede Hoop, in dato denzelfden 7. February 1795., volkomen van denzelfden inhoud, en dus even misdadig zy, kunnen wy niet volkomen verzekeren, nademaal wy den woordelyken inhoud van die *Misfive* niet hebben gezien, dan alleen de Copy eener *Misfive* van gemelden *interims* Gouverneur, in dato 10. July 1795., waarby hy meld, dat de gemelde Admiraal *Elphinstone* met een Engelsche Scheepsmagt, op den 11. Juny daar te voren, in Baai-Fals ingelopen is, en met toezending van een Brief van den Prins van Oranje, gedagteekend Kew den 7. February, eerst heeft aangeboden adffistentie van zyne Groot-Brittannische Majesteit, en daarna, by Proclamatie, ons en de Ingezetenen heeft geinviteerd en gerequireerd, om de Colonie, onder protectie van gedachte Zyne Majesteit, te stellen, tot dat de Republiek zoude hersteld wezen.

De Engelschen, eene Mogendheid op zich zelfs
uit-

uitmakende, en jegens hunne Naburen, byzonder jegens dit Land, geen ander recht, dan dat van eigenbelang, convenientie, en geweld volgende, konden op die wyze, als *Slaysken* schryft, met de Colonie de Caab de Goede Hoop handelen, zonder zich met burgerlyke misdaad te bezoedelen.

Maar dit is anders gelegen met *Willem V.*, zoo hy; gelyk wy bykans genoodzaakt worden om vast te stellen, de oogmerken der Engelschen, om onder den naam van protectie, zich in het bezit dezer belangryke Colonie te stellen, die de sleutel van Nederlandsch Indie is, door zyn schryven begunstigd heeft.

Het vuil en vyandig oogmerk van de Engelschen steekt ten klaarsten door in het Relas van den Gouverneur, volgens 'twelk zy niet hebben gewagt, tot dat de Gouverneur hen om bystand verzocht; maar zy komen dien, ten dien einde, niet van het Eiland St. Heleens, maar uit Engeland afgezonden, aanbieden. En, bedankt zynde voor hun beleefdheid, nodigen zy het Gouvernement en allen Ingezetenen, ja zy *requireeren*, dat de Colonie zich onder hunne zogenaamde protectie begeve.

Het gevolg van die protectie, waartoe *Willem V.* de hand leent, is, zoo zy den Engelschen gelukt, ligt te voorzien. (*)

By

(*) Terwyl wy dit schryven, vernemen wy met aandoening de tyding, dat de Engelschen, sleggende het masker van Vriend, de Colonie, als Vyand, door overmagt, hebben ingenomen, waar van de omstandigheden te zien zyn in twee *Misives* van den Heer *Goetz*, Secretaris van de Regeering van de Caab de Goede Hoop, in dato den 10. en 13. September, 1795., met bygevoegde sommatie van de Engelschen, geschreven aan een Huis van Commercie te Coppenhagen, en van daar door onze Minister

her-

By de Engelschen behoort het tot de Vriend-na-buurschappelyke protectie, dat zy de Nederlandsche Schepen, die zy in Baay-Fals vonden, in beslag nemen: Dat zy Schipper *William Maley*, voerende het Noord-Amerikaansch Schip *Columbia*, op zyn reize naar de Indiën, in Baay-Fals inlopende, aldaar arresteeren, hem zyne Brieven en Depêches, zoo voor het Gouvernement van de Caab, als van Batavia, afeisfchen, en afnemen, en de andere Brieven niet, dan, na dat zy geopend en gelezen zyn, terug geven. Zie dit alles breder in den Brief van *Sluysken*, hier voor met G. 1°. loco.

By de Engelschen heet het protectie en bescherming, dat zy de Nederlandsche Oost-Indifche Retourschepen, in volle Zee aanranden, onder voorgewen, dat de Koning, op verzoek van den Prins van Oranje, hun ordres gegeven heeft, om die Schepen naar Engeland te geleiden, ten einde ze te beveiligen tegen de Franschen: Dat men al aanstonds aan de Schippers het commando hunner Schepen ontnemt, en de Capiteins alleen aan boord laat, om hunne lading te verantwoorden. Voorts heet het almede protectie, dat, wanneer men onder schyn van vriendschap zich meester van de Schepen gemaakt heeft, straks daarna, kwanswys op tyding, dat het Oorlog tusfchen Engeland en Holland is, den Capitein en al het Volk ontwapent, en Krygsgevangen verklaart, gelyk dit alles breder gezien kan worden in de Brieven van *G. E. Overbeek*, geschreven aan Bewindhebberen van de O. I. Compagnie, hier agter voor

Byla-

herwaards gezonden; alles hier agter Bylage Num. 9. Zie daar een nieuw staaltje, waarom het den Engelschen, met hun aanbod van Protectie, door *Willem V.* begunstigd, eigentlyk te doet was.

Bylagen, Num. 10. Alsmede in den Brief van *Uilke Baarends*, in dato 13. September 1795, op de Rivier van Limmerik, in Ierland, geschreven, aan *Richard Muilman*, te Londen, hier agter Bylage Num. 11. In dezen Brief leest men, dat de zes of zeven Retourschepen, door de Engelschen, by het Eyland St. Heleen, aangehouden, en in bezit genomen zyn in naam van den *Prins van Holland*, zich bevindende in Engeland: dat de Nederlandsche Schippers alles, wat de Engelschen goedgevonden te doen, hebben ingeschikt, om dat het in naam van onzen *Prins* gedaan wierd.

De Ondergetekenden kunnen niet met volkomen zekerheid bepalen, by gebrek van precies bewys op dit stuk, dat het gebruik, het welk de Engelschen van den naam van *Willem V.*, by de Nederlandsche O. I. Schepen gemaakt hebben, met zyn voorkennis en op zyn gezag gemaakt is, zynde het niet voltrekt onmogelyk, dat de Engelschen valschelyk met zyn naam gespeeld hebben, om zonder slag of stoot de Schepen te nest te slepen. En de Ondergetekenden begeeren *Willem V.* niet meer te bezwaren, dan hy door zyn schryven van den 7. Febrüary, aan de Gouverneurs der Colonien, zich zelve bezwaart, en laten het overige aan elks oordeel.

Maar gesteld zynde, dat hy zyn naam tot het aanhouden en overmeesteren van die Schepen niet geleend heeft, dan blykt uit de voorzeide Documenten nothans, op welk eene wyze de Engelschen met een allerboosaardigst hart hunne zoogenaamde protectie door arglistigheid en valsche streeken weeten uit te meeten, voor en aler zy ze, gelyk ook aan deze Schepen wedervaren is, met geweld opdringen.

Van een geheel anderen en beteren aart was de protectie, welke Vrankryk aan de Colonien van de Re-

publiek in 1781. en 1782. tegen de woede der Engelschen verleende, en waar over Hun Hoog Mog. nog in den Jaare 1789., toen de Oranje Regeering alhier reeds in vollen luister hersteld was, zich in zekere Memorie in deze dankerkentelyke woorden hebben uitgelaten: „ Hun Hoog Mogende hebben „ by alle gepaste gelegenheden erkend, en zy beha- „ gen zig het wederom te herhalen, dat in den „ Oorlog waar in zy met het Ryk van Groot-Brit- „ tannien zyn ingewikkeld geweest om oorzaken „ en over objecten, die aan zyne Majesteit niet „ onbekend zyn, de Republiek de grootste en gesigna- „ leerdste blyk van zyne Majesteits genegenheid ont- „ vangen heeft, dat hoogst deszelfs wapenen, door „ het behouden of hernemen der Bezittingen van de „ Republiek, niet alleen den gemenen Vyand afbreuk „ gedaan hebben, maar dat ook zyne Majesteit de „ heroverde Bezittingen op eene edelmoedige wyze „ aan de Republiek heeft gere-titueerd.” Zie de se- „ crete Resolutie van Hun Hoog Mogende van 22 „ January 1789 en de Memorie daar by gevoegd.

De Waarheid perste deze betuiging *Willem V.* en zynen aanhangeren uit den mond, hoe zeer zy verko- ren door 't sluiten van het Tractaat met Engeland, ondankbaar te handelen.

Insgelyks durven wy niet volkomen verzekeren, dat *Willem V.* een foortgelyken Brief, als aan den Gouverneur van Suriname, ook geschreven heeft aan *Grovesfins*, Gouverneur van Demerary en Essequibo, om dat de oorspronkelyke of deszelfs duplicaar, zo't schynt, niet herwaards overgezonden is.

Men vindt nogthans eene Copy van zulk een Brief van *Willem V.* al mede van den 7 February, uit Kew aan dien Gouverneur tot gelyk einde geschre- ven als Bylage gevoegd by de geauthentizeerde Stuk- ken, rakende al het geen in de Colonie van Deme-

rary, betrekkelyk het aanzoek van de Engelschen is voorgevallen; en welke Stukken alle te gelyk met de opgemelde Misfivè van *Willem V.* zo als zy by mal-kander gedrukt zyn, in een Amsterdamsche Extra-Courant van den 13 Augustus laatstleden, in allen opzichte de gedaante van echtheid hebben; waar op men zich, ten minsten extrajudicieel en als historisch bewys, schynt te mogen verlaten; hier agter te vinden in de Bylagen, sub Num. 12.

Ondersteld zynde de echtheid van *Willems* Brief aan den Gouverneur van Demerary, *Groveslins*, en dat hy, woordelyk zo luidt, als in die Extra-Courant opgegeven is, zo lydt het geen twyffel, of *Willem V.* heeft zich nopens deze Colonie aan dezelfde misdaad als nopens de twee anderen schuldig gemaakt. Wy zeggen aan dezelfde misdaad.

Immers het behoeft geen breedvoerig Rechtsgeleerd betoog, dat het overleveren, en zelfs de dadelyke poging om in 's Vyands handen overteleveren, Vestingen, Bezittingen, Colonien van den Staat, gepleegd door een Ingezetenen, en wel door een geboren Onderzâat, opperste macht-schending en hoog-verrâad is. In *Lex 1. D. ad leg. Jul. Majestatis* wordt eerst deze beschryving van de misdaad gegeven: *Crimen Majestatis est, quod adversus populum Romanum vel adversus securitatem ejus committitur.* En vervolgens, onder veele andere voorbeelden, ook deze gegeven, die allen op *Willem V.* en op zyne Brieven aan de Engelschen voor de Gouverneurs onzer Colonien mede gegeven, volkomen quadreeren.

Cujus opera dolo malo consilium initum erit, quoquis contra rempublicam arma ferat. Hier toe voorzag en magtigde hy met zyne Brieven de Engelschen, als of deze uit hun zelve niet heet genoeg waren op het berooven der Nederlanders.

Qui

Qui hostibus populi romani litteras miserit: Of zulks Brieven zyn, behelzende openbaring van geheimen raadslagen, dan zulke, als *Willem V.* hun mede gegeven heeft komt op 't zelfde uit.

Qui fecerit dolo malo, quo hostes consilio juven- tur adversus rempublicam. Der Engelschen raadslagen liepen daar op uit om aan het Vaderland van *Willem* alle mogelyke afbreuk te doen, en zich zelven in 't bezit van deszelfs Colonien te stellen. Die raadslagen begunstigt *Willem V.* met zyne bewuste Brieven aan de Gouverneurs.

In lege 3. Qui civem horti tradiderit. *Willem V.* levert of doet zyn best, om in 's Vyands handen te leveren niet één Ingezetenen, maar zo veele Ingezetenen van den Staat, als 'er in de Colonien wonen. *Qui arcem non tenuerit, aut castra confeserit,* te weten; als een Krygs-Bevelhebber, dit uit bloedhartigheid doet. Maar hoe veel te meer, als een Opper-Generaal en Admiraal, hoedanig *Willem V.* by de Gouverneurs wilde aangemerkt worden, met opzetten wille en voorbedagten raade, zonder slag of stoot aan den Vyand, *quasi* als aan een Vriend, Steden of Sterkten van den Staat, tragt in de hand te speelen?

Qui injusu principis bellum geserit qui privatus pro potestate Magistrature quid sciens dolo malo geserit. *Willem V.* was, toen hy die Brieven schreef Ampteloos, of buiten bediening (*homo privatus*), niet slechts naar zyne of der Engelschen abusive onderstelling, die het Land voor een wingewest van Vrankryk houden, waar in dan zekerlyk hy, als hy zich zelven gelyk wilden blyven, niet voor Stadhouder enz. ageeren kon; maar inzonderheid, om dat hy in Engeland zat, en buiten het territoir van de Republiek onbevoegd was tot het waarnemen zyner hooge Ampten, die hy in de Republiek tot dus verre

bekleed had: Hy was *homo privatus*; om dat, al onderfeldt men in hem, dat hy, in Engeland zynde, mogt dienen als Nederlands Stadhouder, hy zyn magt te buiten ging. Hy mogt immers in Engeland als Stadhouder werkzaam zynde, genomen dat hem dit vry stond, niet meer doen, dan hy als Stadhouder mogt doen, in de Republiek zynde. In de Republiek nu zynde mogt hy op eigen gezag geen Oorlog voeren, of vervolgen, na dat zyne Heeren en Meesters, en wel op zyn eigen aandryven, de Wapenen nedergelegd, en de Franschen om Vrede gebeden hadden.

Dat hy ten aanzien van de Colonien zyn magt verre te buiten gegaan is, blykt ook uit het 6 Artikel van de opdracht in November 1749. gedaan, volgens welk de Bezittingen van de West-Indische Comp. wel zyn onder het bestier en de directie van *Willem IV.* (nu *Willem V.*) maar niet zo verre gaat die directie, dat hy 'er eene vreemde Mogendheid, onder den naam van protectie, op eigen gezag en zonder Hun Hoog Mog. als den territorialen soeverain, en zonder Bewindhebberen te kennen, mag inroepen; en dus voor den Staat en voor de eigenaars weerloos maken: En, volgens het 7de Artikel is hy verplicht zyn best te doen, om den vervallen staat van de Compagnie weder op te beuren. Wy weten niet hoe hier mede strookt, dat hy zyn best doet om aan eene Mogendheid; eene Natie, die hy wist dat zelfs in staat van Vrede en uitwendige vriendschaps vertooning, altoos op de Nederlandsche Bezittingen loerd, ja die hy wist dat destyds Vyand was, de Bezittingen van de Compagnie in handen te stellen.

Qui quid eorum, quae supra scripta sunt, facere curaverit. Al het geen voorzeid is, heeft *Willem V.* getracht daar te stellen door zyn leugenachtig, o

ten minsten arglistig, schryven aan de Gouverneurs.

L. 4. D. eod. *Cujus opera dolo malo hostes Populi Romani, commeatu, armis, telis, equis, pecunia aliave qua re adjuti erunt. Cujusve opera dolo malo factum erit, quo magis pecunia jumenta hostibus Populi Romani dentur adversus Rempublicam. Willem V.* heeft niet aan één van deze zaken, maar aan allen, en daar en boven aan de gronden en Bezittingen der Nederlanders 's Lands Vyanden getracht te helpen, en daar door de Bronnen van hunne Welvaart over te brengen naar het Vyandig Engeland.

L. 10. D. eod. *Majestatis crimine accusari potest, cujus ope, consilio dolo malo, Provincia vel civitas hostibus prodita est.*

En wat zyn onze Colonien, in betrekking tot het pøinct in quæstie beschouwd, anders dan *Provinciæ it civitates populi Belgici*?

Ook wordt de misdaad van *Willem V.* niet verligt, uit dien hoofde, dat zyne pogingen by de Gouverneurs onzer Colonien mislukt zyn. Want in 't stuk van oppermacht-schending en hoog-verraad, staat de poging ten eenemaal gelyk met de welgelukte daad. *Voluntas sceleris eadem severitate, qua effectus, puniuntur. l. 5. Cod. ad L. Jul. Maj.* En dit is geen nieuwigheid, die, voor dat die Wet het licht zag, onbekend was, maar van ouds zoo begrepen, als blykt uit de *Lex 16. princ. D. de poen. Consilia puniuntur, ut conjurationes, quosque alios suadendo juvisse, sceleris est instar.* Ook staan hedendaags alle Natiën in dat begrip, met name Engeland en Pruisen, gelyk hier na zal blyken.

Zoodanig is het gelegen, als men het gedrag van *Willem V.* vergelykt by de leerstukken van het Romeinsche Recht, het welk wy alhier met *Voet, Groenewegen* en andere Nederlandsche Rechtsgeleerden,

menen veilig te mogen inroepen, om reden, dat, zoo veel wy weten, de Nederlandsche Wetten geen byzondere beschryving van den aart en natuur van de misdaad van oppermacht-schending, en van hoogverraad geven.

Het caracteristiek, of eigenaartig kenmerk van hoog-verraad is, wanneer iemand *animo hostili*, met een vyandig gemoedsgestel, te werk gaat jegens zyn Vaderland, en dat met daden toond. *l. ult. D. ad L. Jul. Maj.* In weerwil nu van ons zelve, zyn wy genoodzaakt, onaangezien alle zyne protestatien, dien *animus hostilis*, dat vyandlyk voornemen, in hem te erkennen, om dat hy op dien tyd, toen hy de bewuste Brieven schreef, geweten heeft, dat Engeland van Vriend in Vyand veranderd was, en des niet tegenstaande de Gouverneurs der Colonien heeft willen doen geloven, dat het nog Vriend en Bondgenoot van den Staat was.

Maar, als dit alles zoo gesteld is, zal mischien iemand vragen, wat men zeggen of denken moet van de zoo hoog en zoo dikwils geroemde Vaderlandsliefde van *Willem V.*, die onder anderen in twee Propositionen op den 28 February 1793. en 11 February 1794., ter Vergadering van Hun Hoog Mog. mondeling gedaan, deze uitdrukkingen gebruikt. —

Op deze gronden, (van Gods hulpe en voorzienigheid) steunende, verklaar ik voor het oog van de gantsche Waereld, dat ik wel verre van den moed te laten zinken, tot myn laatste oogenblik voor de defensie van den Staat zal blyven waken; dat, gelyk reeds een gedeelte van myn goed en Domeinen door den Vyand geoccupeerd is, ik het overige nog veil hebbe voor den dienst van den Staat, zoo wel als myn bloed en leven. In deze gevoelens ben ik opgevoed: zy waren de kenmerken van myne Voorouders, en derzelver
door-

doorluchtige voorbeelden hebben de Princes myne Gemalin en ik, aan onze Kinderen ingeprent, en zy blaken reeds van denzelfen yver, om dat zelve voetspoor te betreden.

Nog laater zelfs, op den 14 July 1794 by het naderen der Fransche Legers aan ons Grondgebied, beruigde hy, *bereidt te zyn en vastelyk besloten te hebben, om goed en bloed op te zetten voor de verdediging van het Vaderland, en geen middelweg te kennen tusschen kloekmoedig sryden, en lafhartig te bukken, en voor de onafhangelykheid dezer Natie waar onder hy was geboren en opgevoed, gereed te zyn, zyn leeven op te offeren.* (Zie de Staatsnotulen van dien dag.)

Hier op dient, dat, als men zedert 1766., toen hy aan 't bewind kwam, zyn geheel Bestuur en gedrag na gaat, het ten klaarsten blykt, dat zyn Vaderlandsliefde gelyk staat met de vriendschap van Engeland jegens de Republiek, en dat die twee hand aan hand gaan.

Engeland is Vriend van de Republiek, zoo lang het door middel van een Stadhouder, de Republiek in eene volflagene onderworpenheid, ten aanzien van haaren Koophandel en Zeevaart kan houden; zoo lang het door middel van een Stadhouder kan bezorgen, dat zy geene, of geene noemenswaardige Zeemacht heeft, zelfs zoo veel niet, als nodig is, om haare Colonien te dekken, ten einde deze, op de eerste sribbeling een prooy van Engeland kunnen worden. Zoo lang eindelyk Engeland kans ziet, om door middel van den Stadhouder, de Republiek zelve dienstbaar te maken aan zyne booze oogmerken, om de Republiek ongemerkt uit te putten, van dezen aart is, onder anderen het voorstel van Engeland in het afgelopen jaar 1794. geweest, om

een onderftand in geld aan Pruiffen , die den Oorlog moede was , te betaalen. Even als of de Republiek door haar eigen aandeel , tot het voeren van den gemeenen Oorlog , niet genoeg verarmd en uitgeput wierd , en nog een gedeelte van 'tgeen aan Pruiffchen te last kwam , op zich nemen moest , welk voorftel door *Willems* invloed , niettegenftaande het leezenswaardige Protest van Friesland , in dato den 7. Mey 1794. , ter Generaliteit is doorgedrongen.

Maar zoo ras Engeland begint te voorzien of te ontwaaren , dat de Republiek van de zyde der Commercie en Navigatie haar natuurlyke veêrkragt wil uitzetten , dan wordt Engeland , dan worden die Nabuuren , Vrienden , Bond- en Geloofsgenooten , eensklaps de openbare , de allerbitterfte , de allerunverzoenlykfte Vyanden van de Republiek , en deze vyandfchap is veel beter gemeend , dan de vriendschap , die geheel geveinsd en baatzuchtig is , en nooit andere vrugten , dan die in hun voordeel zyn , oplevert. Even zoo is het met de Vaderlandsliefde van *Willem V.* gelegen. Zoo lang het hem in zyn Vaderland voor den wind ging , en hy , onder de protectie van Engeland en Pruiffen , alles in de Republiek doordreef , en deed , wat hy wilde ; zoo lang hy daar zich zelve en zyne Famille konde groot maken met het zweet en bloed van zyne Medeburgers , (waar van onder veele anderen tot een ftaaltje kan ftrekken , dat hy alleen in qualiteit , als Opper Bewindhebber van de Oost-Indifche Compagnie , een drie en dertigfte part genoot van alle de afgiften en uitdeelingen , welke fommen diensvolgens de Geinteresfeerden , en daar onder Weduwen en Weezen , van het hunne moesten misfen , zie Resolutie , zoo van Holland , als van de Generaliteit van 27. September en 15

No-

November 1747., in 't groot Placaat-Boek van *Cau*, 6de, Deel. pag. 1564. en 1566.) Zoo lang zeggen wy, was *Willem V.* een Vriend van zyn Vaderland.

Maar, zoo ras hy zich verbeeldt, dat het hem in zyn Vaderland eenigzins tegen loopt, het zy dat men hem van maatregelen eenigzins wil doen veranderen; het zy dat men hem eenige verantwoording van zyn Bewind afvordert; het zy dat men zyn, in veele opzigten te onrecht aangematigd, gezag eenigzins tracht te beperken; dan is *Willem V.* een Vyand van zyn Vaderland; dan komt zyne wraakgierigheid boven; dan ontziet hy, met één woord, niets van 't geen zyn Vaderland afbreuk kan doen, en in den grond helpen. Dan moet zyn Vaderland ontgelden alle de gewaande verongelykingen, die hy in zyn oog van deszelfs Regenten, of nu van de Franschen lydte. Dit is gebleken in 1780—1787., gelyk breeder uit het voorgevallene in die jaren zoude kunnen worden getoond, indien wy niet de korthed betrageden.

Maar het geen alleronbegrypelykst is, bestaat hierin, dat hy zedert September 1787., ten minsten over geene ingebeelde verongelykingen heeft kunnen klagen, hebbende, tot op het laatste ogenblik van zyn vertrek, alles op zyn wenk gedraaid, byzonder in alles 't welk dienen konde om de Franschen uit 't Land te houden. En nochtans is het eerste, 'twelk hy, zoo ras hy zyn eigen persoon in veiligheid gesteld had, onderneemt, het aanwenden van verraderlyke pogingen, tot afbreuk van zyn Vaderland, en ter verryking van deszelfs werkelyken Vyand:

Zulk een Vaderlandliefde nu, die louter uit eigenbelang voortspruit, eh waar van eigenbelang de eenige dryfveer is, is geen Vaderlandliefde, zoo weinig in *Willem V.*, als in den gemeensten Burger; En wan-

neer zy overslaat tot zulke pogingen, als *Willem V.*, ten aanzien van de Colonien, in 't werk gesteld heeft, dan kenmerken zy in hem, zoo wel als zy in den geringsten Burger zouden doen, een *animus hostilis*, een vyandig gemoed, tegen het Vaderland.

De ware Vaderlandsliefde is zuiver van alle uitzigt op eigenbelang. Een waar Vaderlander zal nooit, om die reden, dat zyn Vaderland, of door uitheemsche magt overheerd word, of eene Constitutie wilens of onwillens, aangenomen heeft, die met zyne belangen niet strookt, ja, die hy voor verkeerd, onwettig en schadelyk houdt, dat zelve Land, het welk hy als ongelukkig beschouwt, tragten uit te kleden, en zynen Landgenooten de keel toe te binden; want hy bedenkt, dat niet het Vaderland om de Constitutie maar de Constitutie omhet Vaderland is.

Zulk eene geheel belanglooze en pryswaardige Vaderlandsliefde, bezielde *Hugo de Groot*, op wiens voorbeeld de Ondergereekenden zich des te gereeder be-roepen, om dat de rigting, die hy aan zyn Vaderlandsliefde gaf, niet alleen die van *Willem V.* beschaamt, maar ook aan alle Nederlanders in deze tydsomstandigheden tot een les kan strekken, en bedagzaamheid en gematigdheid inboezemen.

Hugo de Groot dan is, gelyk uit de Historien overbekend is, het Slagtoffer geweest van die Constitutie van Kerk en Staat, die hy voor de waare en wettige hield: De Regenten, die door Prins *Maurits*, het hoofd destyds van de tegenparty, op 't kusfen wierden geholpen, en de maatregelen die zy namen beschouwde hy als ontwettig, partydig en wreed.

Maar nooit heeft hy de verregaande mishandelingen, hem in zyn persoon aangedaan, getracht te wreeken op zyn Vaderland, of de hulp van eene vreemde Mogendheid verlangt, om aldaar eene om-

wen-

wenteling, ten zynen voordele, uit te werken, veel min, tot dat einde, deszelfs Bezittingen in vreemde handen getracht te leveren. Het welk des te aanmerkelyker is, zoo, om dat hy niet minder, ja veel meer aan 't Hof van Vrankryk, werwaards hy zich, na zyn ontkomen van Loevestein, begaf, gezien was, dan *Willem V.* thans aan 't Hof van Engeland kan geacht zyn, als om dat het Hof van Vrankryk door de verandering, die Prins *Maurits* hier te Lande bewerkt had, merkelyk van zynen invloed op de Republiek verloor, eene invloed, die daarëntegen door Engeland was gewonnen. Doch onaangezien dit alles, heeft *de Groot*, om zyns Vaderlands wille, en om aan 't zelve geen nieuwen schok te doen ondergaan, alles altoos in 'twerk gesteld, om de goede verstandhouding van Vrankryk met het Gouvernement van de Republiek, hoe vyandig hetzelfde hem ook wezen mogt, te bevestigen, en aantekweken, en daaraan alle mishandelingen en verongelykingen, ja ook, alle hoop van in zyn eer en post, en in zyne goederen hersteld te worden, opgeofferd. Wat meer is, naderhand, toen hy Zweedsch Minister aan 't Hof van Vrankryk was, heeft hy zich door weldaden en getrouwe raadgevingen aan zyn Vaderland bewezen, verdienstelyk gemaakt. Ten bewyze daar van kunnen dienen de staaltjes, voorkomende in het leven van *H. de Groot*, beschreven door *Brand* en *Cattenburg*, II. Deel. pag. 110. 226. 275. 390., dat hy al zyn vermogen by de Engelsche Gezanten inspande, om het geschil over de heerschappy der Zee, zoo niet ten eenemaal weg te nemen, ten minsten aan den spyker te hangen. Dat hy de Republiek onder de hand aanried, om hare geschillen met Engeland, over het gebeurde te Amboina, terwy! de Koning

ning geld gebrek had, op dien tyd te vereffenen; dat hy de Republiek aanraadde, om zich in 't stuk van de Deensche Tollen eens te houden met Zweden, tegen de Deenen. Men zie dit alles breeder by die Schryvers, en in de aldaar aangetoogen Latynsche Brieven van *H. de Groot*.

Dusdanig was de Vaderlandsliefde van *Hugo de Groot*, in tegenoverstelling van die van *Willem V.*

Maar, niet minder steekt het gedrag van den Admiraal-Generaal af, by dat van den Lieutenant-Admiraal van *Kinsbergen*: Deze schreef uit Amsterdam, den 3. February 1795., aan Hun Hoog Mogenden: *Ik geve U Hoog Mog. eerbiedig in consideratie, of het niet hoogstnodig zoude zyn, om nieuwe Secreete seinen van verkenning voor 's Lands Schepen in gereedheid te doen brengen, als mede, of het niet raadzaam geoordeeld zoude worden, de nodige mesures te doen nemen, ten einde een paar Vaartuigen uit Brest voor het Canaal te doen kruisfen, op dat daar door precautien konden genoomen worden dat de Hollandfche Koopvaardyschepen in geene Engelsche Havenen kwamen binnen te vallen.* Zie Bylage N°. 14. *Kinsbergen*, te Amsterdam zynde, voorziet op den 3. February, en voorzegt aan Hun Hoog Mog. het gevaar, het welk onze Schepen en Colonien niet van de Franschen, maar van de Engelschen, over 't hoofd hing: Maar *Willem V.* op 't Lusthuis Kew, in Engeland zelve zittende, ziet het voor by, of om beter te spreken, hy ziet het, maar houdt zich in zyn schryven aan de Gouverneurs der Colonien, als of hy 't niet ziet, niet weet. *Kinsbergen* draagt aan Hun Hoog Mog. middelen voor, om de Colonien en Schepen te waarschuwen, van zich te wagen voor de Engelschen. *Willem V.* verleent Brieven

ven van voorschryving aan de Engelschen Vlootvoogden, en bedient zich van compleete bedriegery en valsche pennestreeken, by de Gouverneurs der Colonien, om die op de gemakkelykste wyze in Englands handen te brengen. Wy gebruiken dit voorbeeld van *Kinsbergen*, als een juist tegenbeeld van *Willem V.* des te liever, om dat hy tegen *Kinsbergen* ten minsten niet kan inbrengen, het geen hy mischien op *Hugo de Groot* zoude willen aanmerken, dat *Kinsbergen* geen echte Prins- en Oranje-gezinde is, overmits het tegendeel overbekend is, waarom hy ook, tot het laatste toe, het vertrouwen van *Willem V.* bezeten heeft. Zoo men des niettegenstaande wil vasthouden, dat *Willem V.* wel gedaan heeft, dan moet men aan den anderen kant *Kinsbergen* beschuldigen, dat hy, door 't geven van zulk een raad, 'sLands waarbelang tegen gewerkt heeft; ja dan zyn de Gouvernemen ten van de drie Colonien, Suriname, Demerary en de Caab de Goede Hoop, ten hoogsten strafwaardig, dat zy aan de bevelen van *Willem V.* niet hebben gehoorzaamd.

Maar men behoeft, om deze lieden niet slechts vry van schuld te erkennen, maar zelfs te bedanken, en te pryzen, dat zy aan de vuile aanzoecken van *Willem V.* geen gehoor gegeven hebben, zich niet te binden aan de Nederlandsche wetten en rechten, veel min aan voorbeelden.

Zoo veele uitheemsche Rechtsgeleerden, als wy hebben nageslagen, denken over de misdaad van Hoogverraad eenstemming, met geen hier voor uit het Romeinsch Wetboek voor Neerlands recht is opgegeven, en wraaken derhalven het bedryf van *Willem V.* nopens de Nederlandsche Colonien, niet minder sterk.

De Napolitaansche Ridder *Filangieri*, in zyn uit-

uitmuntend werk, *La science de la Législation*, te Napels, in den jaare 1784. in het licht gekomen, Tom. V. pag. 89. over de misdaad van Hoogverraad handelende, zegt: *Le Traite est celui, qui livre ou cherche à livrer aux ennemis l'Armée ou la Patrie. Dans les Gouvernemens les plus libres ce délit à toujours paru digne de toute la rigueur des Loix. Il est directement contre le Souverain, parce qu'il tend à le priver de la Souverainite ou à affoiblier la force qui la garantit & la conserve.*

De Engelsche schryver, *Franciscus Hutcheson*, die omtrent het midden van deze Eeuw, Hoogleeraar aan de Academie te Glasgow was, schryft in zyne *Element. Philos. Moral. lib. 3. C. 3. §. 4.* ter gelegenheid dat hy over het recht van Oppermacht handelt: *Principibus quorum probitas fidesque satis est spectata, debetur pietas omnis et observantia — neque culpis eorum levioribus, qualia interdum in viros minime malos cadere possunt, cives ab ea obligatione exsolvuntur. NB. Ast si hoc incidat, ut devincantur, et a DIGNITATE DETURBENTUR vel ab imperii competitoribus vel ab HOSTIBUS EXTERNIS, ita ut nulla spes sit reliqua, eos jus suum antiquum recuperare posse, principum est regumve, de jure suo ultro cedere, imo id OMNE PRO EXSTINCTO habendum est; quum omnis inter imperantes et populum obligatio, sit mutua, mutuisque officiis conservanda quae cum ab altera parte praestari nequeunt, nulla alteri sunt praestanda.*

Voorwaar, een schoone les voor Souveraine, doch uit hun Ryk verdreven, Vorsten; en die op *Willem V.*, die zich zelfs erkent geen Souverain, maar alleen Stadhouder, Capitein- en Admiraal-Generaal, en dus ondergeschikt aan de Oppermagt des Souverains te wezen, even daarom van des te sterker toepassing is.

Heeft het lot der Wapenen over zyn Recht van
Stad-

Stadhouderfchap ten zynen nadeele beflist, zoodanig, dat hy, zich zelve niet veilig achtende, een goed heenkomen gezogt heeft, zoo is hy, volgens de leere van *Hutchefon*, verpligt, om van dat oogeblik af, dat te laten varen. Ja, dat Recht moet gehouden worden voor vernietigd, en het Volk is ook van zyne zyde los van alle verpligting en betrekking op hem, nademaal de verbintenis tusfchen Vorst en Volk wederkerig is, en de wederzydsche pligten, uit die verbintenis voortvloeiende, zoo ras zy van de eene zyde niet meer kunnen vervuld worden, ook van zelve ophouden van den anderen kant. *Jure igitur* (dus vervolgt *Hutchefon*) *omnibus prius tentatis, populus se victori submittet, quum suæ salutis aliter consulere nequeat.* Willem V. derhalven heeft geen de minste aanspraak meer op onze Burger-maatschappy, zelfs niet uit kracht van de eeden, voormaals tot handhaving van het Stadhouderfchap gedaan. Zonder dat ook de woorden *ut nulla spes sit reliqua* — — *omnibus prius tentatis*, hem veroorloven het Land, nu hy uit zich zelve daar uitgelopen is, op nieuws van buiten aan te vallen, ter herwinninge van zyne vorige Rechten; want die woorden zien niet op pogingen, om 'er weder in te komen, maar op pogingen, die men aanwendt, om in 't Land en in 't bezit te blijven... Het laatste is geoorloofd, doch het eerste ongeoorloofd en misdadig, blykens des Schryvers volgende woorden: *Miræ quidem arrogantie foret, si quis SUA DIGNITATIS AUT UTILITATIS CAUSSA totam civitatem & populum PESSUMDATUM vel tET LANIATUM.*

Nu zal niemand in twyffel kunnen trekken, dat door zulk een aanval van buiten, gemerkt den tegenstand, die van binnen te wagten is, de Republiek, die

die zedert de laatste 15. jaren van zyn bewind, zeer verzwakt is, en thans, om zoo te spreken, op haar uiterste ligt, den laatste doodsteek zoude krygen.

Is nu de leere van den Engelschen *Hutcheson* wys, billyk en goed in Engeland; is zy in Engeland zelve altoos gevolgd; met naame in't geval van Koning *Jacobus den Tweeden*, die insgelyks uit 't Ryk gevlugt is, die toch na zyn vertrek, zyne aanhangers en goedgunners in het Ryk had, zoo klemt zy even zoo sterk op *Willem V.* en het geval, waarin hy zich thans bevind. ja nog sterker, om dat hy, volgens zyn eigen bekenenis, geen Souverain was, en even daarom des te minder over de Republiek, en 't geene haar toebehoort, beschikken mag.

Mag hy, en mogen de zynen, om het Stadhouderschap te herwinnen, niet gewapenderhand het Land op nieuws aanvallen, zoo staat het hem ook niet vry, het Land van zyne dierbaarste, schoon *Overzéesche* Bezittingen te beroven. En dit heeft hy gedaan, ten minsten opentlyk gepoogd te doen, of met oogmerk, om langs dien weg weder in het Land, en in zyn vorigen luister en gezag te geraken (schoon de *Ondergeteekenden* moeten bekennen geen doorzigt te hebben, hoe zulks langs dien weg ooit zoude kunnen gelukken) of zonder dat oogmerk en louter uit wraakgierigheid, om de Republiek te benadeelen, nu hy 'er geen voordeel meer van kan trekken. En, in beide gevallen, is het even misdadig, als het in Koning *Jacobus* geweest zoude zyn, zoo hy na zyn vlugt uit Engeland naar *Vrankryk*, de *Engelsche* Colonien getracht had tot afval te bewegen, en in vreemde handen te brengen.

By het getuigenis van den beroemden *Hutcheson* voegen wy, om verder te doen zien, wat men in Engeland voor hoog-verraad houd, dat van den nie
 mit

minder beroemden Engelschen Rechtsgeleerden *Blackstone*, *Comm. on the Laws of Engeland 4 Book, Ch. 6.* wiens weinige woorden, wy vertaald hier inlāschen: „ Indien iemand een aanhanger zy
 „ van 's Konings Vyanden in zyn Koningryk; hun hul-
 „ pe en onderstand in 't Koningryk geevende, of
 „ elders — — in dien gevalle wordt hy insgelyks
 „ beschuldigd verklaard aan hoog-verraad. Dit moet
 „ insgelyks bewezen worden door een opentlyke daad,
 „ als door het geven van naricht aan de Vyanden,
 „ door hun behoeften te zenden, door hun wapen-
 „ nen te verkopen, door hun verraderlyk een sterk-
 „ te over te geven, of iets diergelyks. Door Vyand-
 „ den

(*) *Blackstone Commentaries on the Laws of England;*
 IV. Book, Chap. 6. §. 4.

„ If a man be adherent to the King's Enemies in his
 „ realm, giving to them aid and comfort in the realm, or
 „ elsewhere," he is also declared guilty of High-Treason.
 „ This must likewise be proved by some overt act, as by gi-
 „ ving them intelligence, by sending them provisions, by
 „ selling them arms, by treacherously surrendering a Fortress;
 „ or the like. By enemies are here understood the subjects
 „ of foreign Powers, with whom we are at open war as to
 „ foreign Pirate or Robbers, who may happen to invade our
 „ coasts, without any open hostilities between their Nation
 „ and our own, and without any commission from any Prince
 „ or State at enmity with the Crown of Great-Britain; the
 „ giving them any assistance is also clearly Treason, either
 „ in the light of adhering to the public enemies of the King and
 „ Kingdom, or else in that of levying war against his Ma-
 „ jesty. And, most indisputably; the same acts of adherence
 „ or aid, which (when applied to foreign enemies) will consti-
 „ tute Treason under this branch of the statute, will (when
 „ afforded to our own fellow-subjects in actual Rebellion at
 „ home) amount to high-treason under the description of
 „ levying war against the King.

„ den worden hier verstaan, Onderdaanen van vreem-
 „ de Mogendheden, met welken wy in open Oorlog
 „ zyn.,,

Dit laatste punt, het welk *Blackstone* tot hoogverraad schynt te vereisfchen, is in cas subjeet aanwezig; want uit de vergelyking van de datum, op welke de Engelschen beslag op onze Schepen gelegd hebben, met de datum van de Brieven, door *Willem V.* aan de Gouverneurs onzer Colonien geschreven, blykt, dat de Republiek toen reeds met openbare vyandschap wierd aangevallen, en dat *Willem V.* dat geweten heeft.

Evenwel dunkt ons, dat de groote *Blackstone* zich eenigzins vergist, als hy meent, dat de misdaad van hoogverraad dan alleen aanwezig is, wanneer een Onderzaat den openbaren Vyand van den Staat hulpe toebrenge, of op eenigerlei wyze in de hand werkt. Dit laatste word, om die misdaad daar te stellen, eigenlyk niet vereischt, maar alleen een boos en vyandig opzet (*animus hostilis*) tegen den Staat, en om dien afbreuk te doen; nu kan iemand een vyandig hart hebben, en dat met daden tonen, al is 't zo, dat geen vreemde Mogenheid in staat van Oorlog met het Vaderland zy, welke hy tracht te helpen.

Toen de Hertog van *Monmouth* in 't jaar 1685. zich in Engeland voor Koning liet uitroepen, had Engeland geen Oorlog met iemand zyner Nabuuren. *Monmouth* bewees aan niemand hulpe, maar hy taste den Koning en den Staat vyandelyk aan, in eigen name, en ten behoeve van zich zelve; en dit hebben de Engelschen zelve voor hoogverraad aangezien, en als zoodanig in hem gestraft.

De natuur van de zaak leert ook, dat het eigenlyk, onverschillig is, of men een vreemde Mogenheid,
 die

die Vyand is, helpt, dan niet, maar dat het kenmerk van de misdaad gelegen is in het vyandig hart van den dader, door uitterlyke daadzaken betoond. En hier van daan is het, dat in de Romeinsche *Lex 11. D. ad L. Jul. Majest* precies van een *animus hostilus*, maar niet van een anderen uitwendigen Vyand ge- waagd woord, als mede, dat in de *Lex. 1. l. 2 l. 3^e eod.* zo wel zulke voorbeelden van hoog-verraad wor- den opgegeven, daar geen vreemde Mogendheid als vyand mede gebaat wordt, als zulke, die tot hulp van eene tegen het Vaderland oorlogende vreemde Mogendheid strekken. Al waren dan de Engelschen op de 7. February 1795. geen openbare Vyanden van de Republiek, ja, al waren zy Vrienden geweest (schoon het tegendeel waar, en niemand beter, dan *Willem V.* daar van overtuigd was) zoo bestaat zyne misdaad van hoog-verraad, onzes bedunkens, toch daarin, dat hy enkel uit haat tegen de Fransche Natie, en uit spyt en weerzin tegen het verdrag, het welk de Republiek met die Natiegeloten had, of stond te sluiten, (schoon hy by zyn vertrek daar zelfs toe geraden had) de Republiek zulk een onherstelbare afbreuk tracht te doen, als is het overleveren van hare Bezittingen in vreemde, en *dat wel in Engelsche* han- den. Waar door hy niet alleen het verdrag of de On- derhandelingen met Vrankryk tegen werkte, maar ook de Engelschen, al waren zy Vrienden, ja, al waren zy voornemens geweest Vrienden te blijven, en aan de Republiek, zoo veel in hun was, het hare te la- ten behouden, aanmoedigde en aanhitste om Vyanden te worden, en zich hare zwakheid ten nutte te maken.

Dit is, onzes bedunkens, hoog-verraad, en niet slegts hoog-verraad van de derde of ligste zoort, maar van de tweede Clasfe of zoort, als men het vergelykt by het ontwerp van een algemeen Werboek voor de Pruisfische Staaten, op Koninglyk bevel,

zamengesteld, en in twee Deelen, of vier Stukjes, in de jaren 1784. — 1787. te Berlyn en te Leipzig, by *George Jacob Decker* gedrukt.

Men vindt in dat Werk, *I. Deel. 3. Afdeeling Tit. 8. (*)* de misdaad van hoog-verraad in drie graden onderscheiden. Want, na dat §. 84. in 't algemeen gezegt word: *Al wie den Staat en deszelfs Overheid vyandelyk behandeld, begaat hoog-verraad.*

Zoo

(*) Th. 1. Abth. 3. Tit 8. Absch. 11 vom hochverrath. §. 84.

Wer den Staat und dessen oberhaupt feindlich behandelt, begeht einen hoch verrath.

§. 85.

Ein Unternehmen, welches, auf den umsturtz der Staats-Verfassung abzielt, oder das Leben, oder die Freyheit des oberhaupts im Staat unmittelbar angreift, ist der hochste grad des hoch verraths.

§. 92.

Landesverrätheryen, und begunstigungen der feinde des Staats, wenn solche den umsturtz desselben, oder das Leben und die Freyheit des Regenten nicht eigentlich zur Absicht haben, sind der zweite grad des hoch verraths.

§. 93.

Diejenigen, welche sich dessen schuldig machen, sollen mit geschärfier Todesstrafe, und Confiskation ihres vermögens belegt werden.

§. 94.

Diese strafe trifft also die, welche Verrätherischerweise die feinde des Vaterlands und deren unternehmungen begunstigen; Kriegs-Vorräthe und Magazine des Staats in Brand stecken, oder sondst Verderben; oder auch dem feinde zu euberfällen und Eroberungen behulfflich sind.

§. 95.

Ferner diejenigen, welche zum Angriff des Vaterlands Truppen werben, oder in der Absicht die unternehmungen der feinde desselben zu befördern, solche mit Lebensmitteln und Kriegsbedürfnissen unterstützen.

Wer

Zoo volgt §. 85. Eene onderneming, die de omkeering van den Staat bedoelt, of die het leven en de vry-

§. 97.

Wer fremde Staaten, gegen sein Vaterland, durch verhetzungen aufbringt, und daselbe gefissentlich in Kriegs-gefahren verzetzt, ist ebenfalls als ein hoch verräther der zweyten Classe anzusehn und zu bestrafen.

§. 98.

Gleiche strafe triefft denjenigen, welcher auswärtigen Mächten, die mit dem Vaterlande im Kriege stehn, oder daselbe damit bedrohen, heimlichkeiten des Staats verräth, urkunden, festungs, oder operations-Plane, und dergleichen Nachrichten, an deren Geheimhaltung dem wohl des Staats gelegen ist, Gefährlicherweise bekannt macht.

§. 102.

Wer in Verübung eines hoch verraths der zweyten Classe so weit gegangen ist, daß nur die würlliche Ausführung, oder gar nur der schädliche Erfolg, durch ausfere von ihm nicht abhängende umstände verhindert worden, der soll für infam erklärt, und mit ewigen festungs Arrest belegt werden.

§. 113.

Wer ausfer dem fall eines Kriegs, die Rechte und das intresse des Vaterlands an auswär Mächte Verräth oder die sicherheit deselben gegen solche Mächte in gefahr setzt, der begeht einen hoch verrath der dritten Classe, und soll nach Bewandnis der umstände, mit Lebenswierigem oder Zeitigem Gefängnisz bestraf werden.

§. 114.

Wer sich der §. 98. beschriebenen Verrätherey der Heimlichkeiten des Staats, gegen fremde nicht feindliche Mächte schuldig macht, der wird mit Zehnjährigem bis Lebenswierigem Festungs-Arrest belegt.

§. 125.

Heimliche Verbindungen, durch welche der Staat, auf irgend eine Art, in äusfere unsicherheit, oder gefährliche Verwickelungen gerathen könnte, sollen, wenn die Absicht der Verschwörung noch nicht zur Ausführung gediehen ist, mit mehrjähriger Festungs-Strafe gehandelt werden.

vryheid van de Overigheid onmiddelyk aangrypt, is de hoogste graad van hoog-verraad.

§. 92. Land-verraderyen en begunstingen der Vyanden des Staats, indien zy de omkeering deszelven, of het leven en de vryheid des Regents niet eigentlyk ten doelwit hebben, zyn de tweede graad des hoog-verraads.

§. 93. Die geenen die zich daaraan schuldig maken, zullen met scherpe doodstraffe en verbeurd-verklaring hunner goederen beregt worden.

§. 94. Deze straffe trest diensvolgens hen, die op eene verraderlyke wyze de Vyanden des Vaderlands in hunne ondernemingen begunstigen, enz. of ook dan Vyand tot overvallen en veroveringen behulpzaam zyn.

§. 95. Of met oogmerk om de ondernemingen des Vyands te bevorderen hen met levensmiddelen en krygsbehoefsten ondersteunen.

§. 97. Al wie vreemde Staaten tegen zyn Vaderland, door aanhizen, in beweging brengt, en dat zelve opzettelyk in krygsgevaren voert, is even gelyk een hoog-verraader van de tweede Clasfe aan te zien, en te straffen.

§. 98. Gelyke straffe trest hem, die aan vreemde Magten, die met het Vaderland in Oorlog zyn, of hetzelfde daar mede bedreigen, Staatgeheimen, verraad, of Staatspapieren, of Plans van Vestingen, of van Krygsverrichtingen en dergelyke narigten, aan welker geheimhouding den welstand des Staats gelegen is bekend maakt.

§. 102. Als in de uitvoering van hoog-verraad van de tweede Clasfe zoo ver gegaan is, dat evenwel de werkelyke uitvoering, of de schadelyke gevolgen door andere, van hem niet afhingende, omstandigheden, verhinderd worden, zulk een zal infaam verklaard,

klaard, en met altoosduurend Vesting arrest gestraft worden.

§. 113. Al wie buiten het geval van Oorlog, het recht en het belang des Vaderlands aan uitheemsche Magten verraadt, of deszelfs zekerheid tegen zulke Magten in gevaar stelt, die begaat hoog verraad van de derde Clasfe, en zal naar bevind van de omstandigheden, met levenslange, of tydelyke gevangenis gestraft worden.

§. 114. Wie zich aan de §. 98, gemelde verraaderyen van de geheimen van den Staat jegens vreemde, niet vyandelyke, Magt schuldig maakt, die wordt met tienjarig, en zelfs met levensduurend Vestings-arrest gestraft.

§. 125. Heimelyke Verbintenissen, waar door de Staat, op eenigerlei wyze in uiterlyke onzekerheid of gevaarlyke inwikkeling geraken kan, zullen, als het voornemen van de samenzweering nog niet ter uitvoer gebragt is, met veeljarige Vestings-straffe beflucht worden.

Men behoeft maar deze Artikelen, een voor een, oppervlakkig by het bedryf van *Willem V.* te vergelijken, om overreed te worden, dat ieder op zich zelfs hem veroordeelt.

De Ondergeteekenden draagen nogthans geen kennis, dat het ontwerp, waar uit zy de bovengemelde Artikelen hebben aangetogen, door den Koning tot stand gebragt, en met de kragt van Wet begaafd is geworden.

Maar dit is ten dezen opzichte onverschillig; want al had hetzelve de kragt van Wet in alle de Pruisische Staaten, zo had hetzelve die kragt niet in de Republiek. Het bedryf van *Willem V.* moet naar onze, en niet naar uitheemsche Wetten beoordeeld worden.

gezag had ondernomen. Hy konde op zulk eene voorbeeldeloze toegevendheid niet rekenen, zelfs niet by die Regenten, die zyne Creaturen waren, die hy by zyn vertrek in 't bewind gelaten had, overmits het bezetten der Colonien, met oogmerk, om 'er de Franschen uit te keeren, regelrecht stryd met de maatregelen, die de hoge Regeering niet alleen lange te voren, maar ook speciaal op den 18 January, dat is, *nog vóór zyn vetrek*, tot Vrede nam, te weten, dat men van alle verdediging afzag, en verbood verdere tegenweer te doen, ten minsten aan den Franschen aanbod om het te verbieden, en om het overal, daar bezitting was, vry in te laten, als te zien is in de geheime Instructie, aan *Boetzelaer* en *Calcoen* mede gegeven; zie Bylage N°. 15.

In gelyke zaken nu, het zy van een gemeen Burger, het zy van Zyne Doorluchtige Hoogheid, oordeelen wy, dat, zonder aanzien van persoon, gelyk recht moet plaats hebben.

De Ondergeteekenden hebben tot nog toe het ge drag van *Willem V.* alleen aan de Burger wetter getoest; Maar, zo men ze verkiest te toetzen aan de Krygswetten, dat is aan den Artikel brief o Ordonnantie op de Discipline Militair, het welk wy meenen, dat wy ter oorzake van zyne Militair waardigheden, veilig mogen ja moeten doen, zo zal het besluit nog ruim zo ongunstig moeten uit vallen.

Immers in den Artikelbrief van den Jare 1705 word Art. 5. gesteld voor Wet: *Die iets gedaan of geconspireerd heeft, waar door de Landen in eenige schadelde of pericul zouden komen, mitsgaders die daarto consenteeren, zullen, zonder eenige genade, gehange worden.*

Art. 12. Niemand zal in bezette of belegerde Plaatsen NB. OFTE ANDERZINS den Vyand toevallen, of eenige hulpe doen. op levensstraffe

Art. 55. Niemand en zal opgeven of den Vyand overleveren eenige Plaatsen, die hem bevolen of belast is te bewaren, op lyf- of levensstraffe. En offchoon dit Artikel eigentlyk ziet op een Commandant *in loco*, zo moet hetzelfde toch ook op den Capitein Generaal toepasselyk zyn, ten ware men aan den laatstgemelden zoude willen veroorloven, het geen men aan den Officier, die onder hem Commandeert, als misdaad toerekent.

In tegendeel, daar het zyn post en plicht is, om alle Krygslieden, die tegen de voorzeide Artikelen misdoen, ter straffen te vorderen, zo komt het ons voor, dat de opzettelyke overtreding van deze drie Artikelen, door Willem V., als Capitein Generaal begaan, zo veel zwaarder misdaad in hem is, dan in een aan hem ondergeschikt Commandant, als hy boven dezen, in luister, aanzien, gezag, verheven is.

Om al het welk voorschreven is, de Ondergeteekenden, uitende hunne consideratien en advis op de zaak ten principale, onder submissie aan beter gevoelen, van gedagten zyn, dat WILLEM VAN NASSAU, BEKEND ONDER DEN NAAM VAN WILLEM V., GEWEZEN STADHOUDER VAN DE VEREENIGDE NEDERLANDEN, DOOR ZYN SCHRYVEN AAN DE GOUVERNEURS VAN DE VOLKPLANTINGEN VAN DEZEN STAAT, SURINAME, DEMERARY EN ESSEQUEBO, EN DE CAAB DE GOEDE HOOP, IN DATO DEN 7.FEBRUARY 1795. ZICH SCHULDIG GEMAAK HEEFT AAN ONTROUW, MEINEEDIGHEID, AANMATIGING VAN HOOG GEZAG, MISBRUIK EN OVERTREDING VAN MAGT, EN AAN HOOG-VERRAAD

gezag had ondernomen. Hy konde op zulk eene voorbeeldeloze toegevendheid niet rekenen, zelfs niet by die Regenten, die zyne Creaturen waren, die hy by zyn vertrek in 't bewind gelaten had, overmits het bezetten der Colonien, met oogmerk, om 'er de Franschen uit te keeren, regelrecht stryd met de maatsregelen, die de hoge Regeering niet alleen lange te voren, maar ook speciaal op den 18 January, dat is, *nog vóór zyn vetrek*, tot Vrede nam, te weten, dat men van alle verdediging afzag, en verbood verdere tegenweer te doen, ten minsten aan den Franschen aanbod om het te verbieden, en om het overal, daar bezitting was, vry in te laten, als te zien is in de geheime Instructie, aan *Boetzelaer* en *Calcoen* mede gegeven; zie Bylage N°. 15.

In gelyke zaken nu, het zy van een gemeen Burger, het zy van Zyne Doorluchtige Hoogheid, oordeelen wy, dat, zonder aanzien van persoon, gelyk recht moet plaats hebben.

De Ondergeteekenden hebben tot nog toe het gedrag van *Willem V.* alleen aan de Burger wetten getoest; Maar, zo men ze verkiest te toetzen aan de Krygswetten, dat is aan den Artikel brief of Ordonnantie op de Discipline Militair, het welk wy meenen, dat wy ter oorzake van zyne Militaire waardigheden, veilig mogen ja moeten doen, zo zal het besluit nog ruim zo ongunstig moeten uitvallen.

Immers in den Artikelbrief van den Jare 1705. word Art. 5. gesteld voor Wet: *Die iets gedaan of geconspireerd heeft, waar door de Landen in eenige schade of pericul zouden komen, mitsgaders die daartoe consenteeren, zullen, zonder eenige genade, gehangen worden.*

Art. 12. Niemand zal in bezette of belegerde Plaatsen NB. OFTE ANDERZINS den Vyand toevallen, of eenige hulpe doen. op levensstraffe

Art. 55. Niemand en zal opgeven of den Vyand overleveren eenige Plaatsen, die hem bevolen of belast is te bewaren, op lyf- of levensstraffe. En offchoon dit Artikel eigentlyk ziet op een Commandant *in loco*, zo moet hetzelfde toch ook op den Capitein Generaal toepasselyk zyn, ten ware men aan den laatstgemelden zoude willen veroorloven, het geen men aan den Officier, die onder hem Commandeert, als misdaad toerekent.

In tegendeel, daar het zyn post en plicht is, om alle Krygslieden, die tegen de voorzeide Artikelen misdoen, ter straffen te vorderen, zo komt het ons voor, dat de opzettelyke overtreding van deze drie Artikelen, door Willem V., als Capitein Generaal begaan, zo veel zwaarder misdaad in hem is, dan in een aan hem ondergeschikt Commandant, als hy boven dezen, in luister, aanzien, gezag, verheven is.

Om al het welk voorschreven is, de Ondergeteekenden, uitende hunne consideratien en advis op de zaak ten principale, onder submissie aan beter gevoelen, van gedagten zyn, DAT WILLEM VAN NASSAU, BEKEND ONDER DEN NAAM VAN WILLEM V., GEWEZEN STADHOUDER VAN DE VEREENIGDE NEDERLANDEN, DOOR ZYN SCHRYVEN AAN DE GOUVERNEURS VAN DE VOLKPLANTINGEN VAN DEZEN STAAT, SURINAME, DEMERARY EN ESSEQUEBO, EN DE CAAB DE GOEDE HOOP, IN DATO DEN 7. FEBRUARY 1795. ZICH SCHULDIG GEMAAK HEEFT AAN ONTROUW, MEINEEDIGHEID, AANMATIGING VAN HOOG GEZAG, MISBRUIK EN OVERTREDING VAN MAGT, EN AAN HOOG-VERRAAD

JEGENS ZYN VADERLAND; TEN MINSTE, DAT 'ER ZEER GEGROOND FUNDAMENT VOORHANDEN IS, OM HEM VAN DIE MISDAADEN CRIMINEELYK TE BESCHULDIGEN, EN IN GERICHTE TE VERVOLGEN, BEHOUDENS NOGTHANS ALLE MIDDELEN VAN VERDEDIGING, DIE HY IN DER TYD ZAL GOEDVINDEN TE GEBRUIKEN

En aldus kunnen wy met zo veel te meer ruimte van ons gemoed adviseeren, om dat het bedryf van Willem V. naar ons inzien, van nature misdadig is, even veel ondet welke Staatsgesteldheid, of form van bestuur men ook leve, Stadhouderyke, of Stadhouderloze Constitutie.

Geheel anders was het in 't Jaar 1618. en 1619. gelegen met de onderstelde misdaad van *de Groot, Oldenbarneveld* en *Hoogerbeets*. Deze hadden, ter handhaving van de Souverainiteit van Holland, zich op 'tsterkste verzet tegen de Staaten Generaal, Dit was misdaad, als men onderstelt, gelyk by de condemnatie ondersteld wierd, dat de Oppermagt by de Staaten Generaal was: Dan het was geen misdaad, zo iedere Provincie by de Unie haar eigen opper-gezag had behouden: Dus hing het *al* of *niet* misdadige van dit betwist punt af, by welke van beide de Souverainiteit van ieder Provincie was.

Maar verdediging *quasi* tegen den Vyand te willen doen, na dat de Souverain voor hem als Vriend de poorten open zet, zich Stadhouderyk gezag aan te matigen, na dat men wist, dat men niet meer in bedryf was, of konde zyn; de dierbaarste Bezittingen van zyn Vaderland, zo veel in hem is, over te leveren aan vreemde, ja, aan vyandyke Magt; de Gouverneurs der Colonien met verraderlyke Brieven te bedriegen, en te misleiden; zyn alle zaken, die niet afhangen noch van een betwist-

geschilftuk in het Staatsrecht, noch van de wisselvalligheid van omwentelingen in den Staat, maar zyn, als het Recht zyn gang mag gaan, zo wel strafbaar, wanneer *Willem V.* in het Land, en alle de Regenten, die hy gelaten heeft, in 't bewind gebleven waren, als onder de tegenwoordige Bestuurders. Die misdaden zyn niet tegen de Bestuurders des Volks, maar tegen het Volk zelve begaan. *Willem V.* staat derhalven volkomen gelijk, met die lieden, die, in tyden van burgerlyke Partyschappen, hunne Medeburgers, die van eene andere party zyn, plunderen en uitschudden, om quanswys de goede zaak voor te staan: want even zo helpt hy Engeland aan de Bezittingen van zyn Vaderland, onder voorwendzel van bewaren en beschermen.

De Ondergeteekenden sluiten dit advis met deze twee aanmerkingen. De eerste is, dat, zo *Willem V.* waarlyk ter goeder trouwe in de verbeelding was, dat de Colonien gevaar van de Franschen liepen, het wonderlyk moet voorkomen, dat hy in al die twee jaaren tyds, dat hy tegen de Franschen geoorloogd heeft, niet gedacht heeft om haar Engelsche of Staatsche bezitting te bezorgen: Dat hy, voor zo veel ons bekend is, geen de minste voorslag daartoe ooit gedaan heeft, zelfs niet op het laatste oogenblik, dat hy stond te vertrekken; veel min op eigen gezag iets diergelyks ondernomen. Dit is dan wel eene uitnemende sloffheid en onbedagtzaamheid in hem geweest, indien men onderstelt, dat de Colonien in dien tyd wizenlyk dat gevaar liepen, het welk hy, toen hy op het Lushuis Kew zat, zich verbeeldde. Of zozy in die twee jaren tyds geen gevaar gelopen hebben,

van

van door de Franschen overmeesterd te worden, dan zoude hy dienen te bewyzen, dat dat gevaar, zedert zyn aankomst in Engeland, geboren is, en teffens zo dringende geworden, dat hy, om zulks af te wenden, eene voorziening, erger dan het gevreesd onheil zelve, moest in 't werk stellen. Kan hy dit ook niet bewyzen (en waarlyk, schoon de Franschen het Moederland overstroomden, zoo kwamen hunne Krygsbenden daar door geen een voetstap digter by de Colonien) dan blykt het klaar, dat het voorgeven, *ten einde de Colonien niet door de Franschen geinvadeerd worden*, niets anders, dan een masker is, agter het welk zyne waare gemoedsgeffelheid zich tragt te verschuilen: Namelyk zyn Vaderland afbreuk doen uit haat tegen Vrankryk; zyn Vaderland afbreuk doen . en in den grond helpen uit liefde voor Engeland.

De andere aanmerking is deze. Dat, indien het *Willem V.* waarlyk te doen is geweest, niet om Engeland, maar om zyn Vaderland, door zyne bewuste Brieven van 7. February 1795, dienst te bewyzen; indien hy ter goeder trouwe dagt, dat hy in Engeland, en wel op het Lusthuis Kew, zittende als Stadhouders Capitein en Admiraal-Generaal van de Republiek, even goed, als in den Haag, werkzaam konde en mogte zyn; — dat het dan ten uitersten wonderlyk moet voorkomen, dat hy van deze zyne vaderlyke voorziening, *quasi* voor het behoud der Colonien, geen de minste tyding herwaarts gezonden heeft, noch aan de Hooge Regeering, noch aan den eersten Staatsman van Holland, *Mr. L. P. van de Spiegel*, zynen vertrouweling. Deze kennisgeving konde immers dienen tot een versch en onloochenbaar bewys van die hartelyke Vaderlands-

landsliefde, die hy altoos in den mond had, en waarop hy, tot op het oogenblik van zyn vertrek, is blyven stoffen. Dit is een onoplosfelyk raadzel, indien zyn voorgeven waarachtig is. Maar dit kluwen ontwindt zich zelve, als men onderstelt, het geen aan de Ondergeteekenden ten eenemaal zeker voorkomt, dat *Willem V.* in zyn gemoed zeer wel overreed is geweest van het hoogmisdadige van den stap die hy deed; dat de inspraak van zyn geweten hem te veel schaamte ingeboezemd heeft, dan dat hy daar mede openlyk heeft durven voor den dag komen, overtuigd zynde, dat hier te Lande zelfs zyne vertrouwde Vrienden dit niet zouden kunnen goedkeuren, veel min aan 't publiek als een staaltje van Vaderlandliefde uitventen. *Willems* oogmerk is buiten twyffel geweest, om de Colonien in handen der Engelschen te leveren, zonder dat men hier te Lande wist, dat hy in de overmeestering derzelve de hand had. Hy heeft zich vastelyk verbeeld, dat de Gouverneurs aan zyne bevelen gehoorzamen zouden; en het is alleen aan hunne trouw te danken, dat men hier te Lande uit de Colonien zelve van zyne verraderlyke pogingen kennis heeft gekregen.

Waar mede, zo wy meenen, voldaan hebbende aan het van ons verlangde by de Resolutie van Hun Hoog Mog., wy overgaan tot het Decreet van de Provisioneele Representanten van het Volk van Holland, in dato den 7. October 1795. Wy merken aan, dat by dat Decreet, als mede by het breedvoerig Rapport van Commisfarissen, in dato den 29. September, daar te voren ter Vergadering van Holland uitgebracht, van de Ondergeteekenden niet geëischt worden advis en consideratien nopens de zaken zelve,
in

in dat Rapport ten laste van *Willem V.* gebragt, en als zoo veel misdaaden ter neder gesteld, maar dat by dat Decreet van ons geveergd worden consideratien en advis, nopens den aanleg en de directie der Crimineele Procedures, die onderfeld worden tegen *Willem V.* te kunnen plaats hebben (het zy dan dat men dit relatief maken moet tot alle de daadzaken in het Rapport vervat; het zy alleen tot het gebeurde nopens Suriname.)

Ten anderen; wordt by dat Hollandsch Decreet van ons geveergd een *succinte Acte* van *Accusatie* te willen opstellen.

Aangaande het eerste point hebben wy de eervoor ons advis te zeggen, dat de aanleg en directie der Proceduren tegen *Willem V.*, gewezen Stadhouder, geen andere behoort te zyn, en dat dezelve Procedures volgens geen ander rigtsnoer moeten afloopen, dan het welk tegen een gemeen Burger in diergelyk geval zoude moeten worden gevolgd. In de Administratie van de Justitie is geen aanneming des Persoons, ook niet in de maniere van een Crimineel Proces aan te leggen en te beleiden; gevolgelyk kan *Willem V.*, uit kragte van zyn aanzienlyke afkomst en maagschap, niets boven een gemeen Burger vooruit pretendeeren. Aanden anderen kant, hoe zeker, onbetwistbaar, en in 't oog loopend de misdaaden van *Willem V.* aan de Provisioneele Representanten van 't Volk van Holland, of, zoo men wil, aan de opstellers en overleveraars van het gemeld Rapport, mogen voorgekomen zyn, zoo moeten hem dezelve middelen van verdediging, en in geen mindere maate, toegeestaan worden, welke men aan hem, overeenkomstig het geen aan alle andere beschuldigten wettig toekomt, verschuldigd zoude geweest zyn, indien de Vergadering
der

der Representanten zich over het misdadige en deszelfs aart en natuur geheel niet had uitgelaten. De Prædecisie van het Wetgevend Lighaam doet hier niets af. Zelfs hebben de Ondergeteekenden daar op geen de minste aanschouw genomen; maar zouden, onaangezien die prædecisie, gaarne voor zyn onschuld hebben geadviseerd, indien de natuur van de zaak, en de omstandigheden, die haar verzellen, hun daartoe eenige aanleiding gegeven hadden.

Nog minder kan men zich verbeelden, dat ooit eenig Rechter, wien het te beurt vallen mogt, om over *Willem V.* te zitten, na die prædecisie eenigzins het oog wenden zal, of in den styl van Procederen, volgens de Wetten en Placaaten van den Lande, tot præ-judicie van *Willem V.* eenige verandering gedoogen. Alle politiek gezag moet zelfs in de geringste twistzaak, veel meer in een Crimineele zaak van dat aanbelang, en van zoo veel berugtheid zwigten voor een zuivere Administratie van Justitie, die zonder behoorlyke ruimte van verdediging niet te bekomen is. Dit is de waare Vryheid en Gelykheid!

De voorlooper van een Crimineel Proces in Holland, en zo wy vertrouwen, in geheel Nederland, is het nemen van Præcedente, anders gezegd Præparatoire Informatien, op 't aangeven van den publicken Aanklager, door den bevoegden Rechter. Hierop volgt, in zaken van dien aart, als waar van *Willem V.* verdagt is, Decreet van den Rechter, tot aantasting van lyve, zo men den Persoon kan magtig worden. Is hy om misdaad voortvlugtig, men dagvaardt hem by Edicte drie of viermalen, en men procedeert voorts als naar style; welke styl aan alle Rechtbanken, aan alle publicke Aanklagers, aan alle

Practizyns bekend is, en onnodig om alhier breeder uit te halen.

Met de zaak van *Willem V.* meenen wy, dat volkomen dezelfde weg moet worden ingeslagen, behoudens alleen, dat voor præcedente informatien, of tot aanleiding om die in te winnen, kunnen dienen die zelfde Stukken, die aan de Ondergeteekenden ten fine van consideratien en advis zyn ter hand gesteld, wanneer die aan den Competenten Rechter, gelyk altoos gebruikelijk is, worden toegezonden, ter examinatie, en met eenen eenvoudigen en zeer onbepaalden last, om het Recht van den Volke van Holland, zoo dit bevonden mogt worden, daarin verkort te zyn, waar te nemen. En dit is het al, het welk wy, aangaande het aanleggen en dirigeeren van de Crimineele Procedures, weeten aan de hand te geven.

Alleenlyk zoude de aandagt kunnen vallen op de Rechtbank, waar voor, *casu quo*, *Willem V.* zoude behooren te recht te staan, zynde de bevoegdheid van de Rechtbank in het aanleggen van alle, en inzonderheid van Crimineele Procedures, het eerste en gewigtigste, waarop te letten staat. Hier omtrend nu kunnen wy geen bepaald advis uitbrengen, maar alleen de navolgende bedenkingen aan de hand geven.

I. Dat de onderstelde misdaad van *Willem V.* niet in 't byzonder tegen de Provincie van Holland, maar tegen den geheelen Staat begaan is.

II. Dat de Staat, dat is, het Lighaam der vereenigde Gewesten geen gemeenschappelyke Rechtbank heeft, om daar voor te recht te stellen die geenen, wier daaden naar Majesteits-schennis en hoog-verraad tegen den geheelen Staat begaan, zweemen.

III.

III. Dat een Ingezeten, geen Militair zynde, verdagt van zulk een misdaad, te recht staat voor zynen dagelykschen Rechter in 't Crimineele, welken de onderscheiden Wetten van de Provintie zynen inwoning aanwyzen. Zoo zyn zommige medepligtigen van den aanslag op het leven van Prins *Maurits* in 1621., door Scheepenen van Leyden, en Mannen van Schieland gestraft.

IV. Dat, als een Militair zich aan zulk een misdaad schuldig maakt, de Jurisdic tie daar over tuschen den Burgerlyken en den Militairen Rechter gesluctueerd heeft naar de meerdere of mindere uitgebreidheid, die men in onderscheiden tydperken aan de zoogenaamde Militaire Jurisdic tie toekende.

V. Dat *Willem V.* te gelyk een Burgerlyke en een Militaire qualiteit bezat, en ook zoude kunnen geacht worden in die beide qualiteiten misdreven te hebben.

VI. Dat het gewezen Collegie van den Raad van Staate der Vereenigde Nederlanden, volgens zyne Instructie, eigenlyk en rechtswege, de Rechter in het hoogste Resfort van de Militairen, begaande Militaire Delicten was, en dus ook zoude kunnen geacht worden voor den Crimineelen Rechter van *Willem V.* als Militair beschouwd, indien dat Collegie nog aanwezig was. Doch nu dit Collegie vernietigd en vervangen is door een Committé van Algemeen Bondgenootschap te Lande, weten de Ondergeteekenden niet, of die Instructie kan en moet dienen voor rigtsnoer van gemeld Committé, gelyk mede niet of, de Personen, daar in zitting hebbende, bevoegd zyn tot het waarnemen van Crimineele Justitie.

VII. Dat, wanneer *Willem V.* in zyne politieke qualiteit beschouwt, en de misdaad als een Burgerlyke of gemeene misdaad, die misdaad wel behoort tot

de zogenaamde *Cas Royaux*, doch dat in Holland, het Hof Provinciaal niet is de private Rechter over de *Cas Royaux*, blykens uit de voorbeelden hier boven N° III. van Leyden en Schieland, en ten allerklaarsten uit het negende Artikel van 'sHofs Instructie.

VIII. Dat offchoon *Willem V.* gemeenlyk zyn verblyf in Holland, en bepaaldlyk in den Haag hield, (waarvan de voornaamste reden ons toefchynt, dat in 'sHage de zaken van 't geheel Bondgenootfchap behandeld en beftuurd werden, met naame by den gewezen Raad van Staaten, waarvan hy *Willem* het hoofd was, als aan 't hoofd van de uitvoerende Magt van het geheel Bondgenootfchap) het nogthans grotelyks zyn bedenking heeft, of hy wel gezegd kan worden meer in den Haag te wonen, of gewoond te hebben, dan elders in Holland? En, zo neen, of hy wel gezegd kan worden meer in Holland, dan in eenige van de andere Provintien te hebben gewoond? Zeker is het, dat hy het Stadhoudersfchap en verdere hooge Ampten in ieder Provintie bekleedde op eene Provinciale Commiffie, en op eene Provinciale Jaarwedde. Dus zoude men hem kunnen aanmerken, als Ingezeten van ieder der zeven Provintien; die ook ieder het hare afzonderlyk aan zyn Vrouw en Kinderen opbragten, en dus als hebbende zoo veele woonplaatzen, als 'er Provintien zyn. En dan zoude zyn zitten in 'sHage in de Generaliteits Collegien misfchien kunnen worden aangezien, als dat van de andere Gedeputeerden der Provintien in die zelve Collegien, die hun *domicilium* en hun *forum domicilii* behouden in die Provintie, waaruit zy gedeputeerd zyn, met naame als die van Zee-land

land, die niet voor zeker getal van jaren, maar voor hun leven, plachten gedeputeerd te worden, en nogthans hun Zeeuwsch *domicilium* behielden.

IX. Zoude uit het voorgestelde in de laatstvoorgaande nummer voortvloeien, dat *Willem V.* als t'huis behoorende in ieder Provintie, zoude dienen te recht te staan, voor den hoogsten Rechter van die Provintie, ten minsten in Holland. Want, offchoon men aldaar geen Edelen noch Ridders meer begeert te erkennen, zoo zoude men echter hem niet kunnen weigeren het Recht van de Edelen, die nergens dan voor het Hof Provinciaal behoeven te recht te staan. En zeker de Magistraat van den Haag heeft op hem geen grotere betrekking, dan op alle andere Leden van Regeering, en derzelve Ministers en Suppoosten, die niet uit bloote verkiezing, maar Amptshalven in den Haag wonen en moeten wonen.

X. Dient aangemerkt, en dit komt aan de Ondergeteekenden vry zeker voor, dat zo ééne enkele Provintie goedvinden mogt, *Willem V.* in rechten te vervolgen, terwyl de andere zulks niet begeerden te doen, dit louter Provinciaal, en geen Generaliteits werk is, en dat de andere Provintien, dat niet willende mede doen, zulks aan die eene niet kunnen beletten by overstemming.

XI. Dat, ingevalle of alle de Provintien, of meer dan ééne hem, in rechten begeeren te vervolgen, en zulks uitvoerlyk achten, zy dan beter doen van met elkander wegens eene gemeene Rechtbank overeen te komen, dan ieder in den haren afzonderlyk tegen hem te laten ageeren.

XII. Nademaal by de jongste Instructie van den Raad van Staate, van 18. July 1651. (Gr. Plac.

Plac. B. IV. Deel. pag. 125.) Art 40. vastgesteld is, dat zo de suspicie (van omkoopning) valt tegen den Thezaurier-Generaal, den Ontfanger-Generaal, of de Secretaris van den Raad, als dan de Fiscaal van de Generaliteit en de Fiscaal en Procureur-Generaal van de Provintie, daar de Raad resideeren zal, te zamen, of zo de suspicie valt tegen den Fiscaal van de Generaliteit, de Fiscaal van de voorschreven Provintie alleen ter ordonnantie van het hoogste Collegie van Justitie aldaar, zich tegen de voorschreven Personen informeeren, dezelve dagvaarden voor het voorschr. Collegie van Justitie, hen lieden maken hun Proces, 't zelve instrueeren, en brengen in staat van wyzen; en zo de zaak raakt den Thezaurier-Generaal of den Ontfanger-Generaal, of den Fiscaal, of den Secretaris van den Raad, dezelve voor 't hoogste Collegie van Justitie vervolgen, ten definitive. En zo de zaak raakt iemand van den Raad, zal het Proces behoorlyk geïnstrueerd zynde, gezonden worden aan de Staaten der Provintie, uit dewelke de Beklaagde gecommittceerd zal zyn, die gehouden zullen zyn om hetzelve aldaar door de ordinaris Justitie te doen termineeren binnen 6. weeken naden ontrvang; Zo zoude in consideratie kunnen komen, of het geen in dit Artikel, ten aanzien van den Thezaurier-Generaal, en de andere hooge Amptenaars, gestatueerd is, ook niet by nadere en speciale Resolutie van de Bondgenooten, zoude kunnen worden gebruikt en toepasselyk gemaakt op de zaak en den Persoon van *Willem V.*

Wel is waar, dat hy eigenlyk geen Minister, maar Lid van den Raad, ja het hoofd van denzelven was, en dus in de termen van het laatste, en niet van 't eerste gedeelte van dat Artikel schynt te vallen. Maar 't is ook waar, dat hy, als hoofd,

gecommitteerd was, niet alleen voor zyn leven, maar door alle de Provintien, als mede, dat hy, gelyk Num. VIII. aangemerkt is, geen grootere betrekking tot de eene Provintie, dan tot de andere had; en eindelyk, dat de zaak, zo zy ooit in staat van wyzen mogt komen, niet kan ter eindelyke Vonnisvelling overgelaten worden aan vyf, zes of zeven verschillende Collegien van Justitie, in zoo veele Provintien, ieder in den haren, befoigneerende. Al waarom Willem V. in dit geval, en in dit opzigt gerekend moet worden, schoon hy 't hoofd van den Raad was, veel meer met een Minister, dan met een Lid van den Raad gelyk te staan.

Ook heeft deze schikking dit avantage, dat op die wyze volstrekt vermyd zal worden alle hatelyk denkbeeld van *gedelegeerde Rechters* aan hem gegeven te hebben, het welk zo goed niet vermyd kan worden, byaldien uit ieder van de Hoven van Justitie een of meer Leden te zamen een Rechtbank *ad hunc Actum* zullende uitmaken, verkoren worden, ten zy men goedvindt, om ze te kiezen by lotinge, het zy uit den vollen Raad van Justitie in ieder Provintie, het zy uit de oudste helft.

Wat nu belangt *de Acte van Accusatie*, het welk 't ander point was, dat by Decreet van 7. October laatstleden van ons gevorderd wordt; byaldien men door een *Acte van Accusatie* verstaat een Register van alle die daaden, die door *Willem V.*, gedurende zyn bewind, gepleegd zyn, en die als misdaden by het meergemeld Rapport worden voorgedragen, dan vinden wy het werk door de Commislarissen by dat Rapport, wat het zakelyke betreft, voor ons reeds afgedaan, het welk een zoodanig beknopt Register, in een treffenden styl

geschreven, in zich bevat. Doch zoo men door *Acte van Accusatie* verstaat een Stuk van Justitie, of ten minsten een stuk, dat met het Justicieele verbonden is, en tot gebruik en vordering van de Justitie dienen zal, om daarop de Rechtspleging te gronden, of ten minsten te beginnen, dan moeten wy tot ons leedwezen betuigen, niet te weten wat in de Crimineele Rechtspleging en Practyk een *Acte van Accusatie* zy. Niemand van hen, die opzettelyk over den styl en manier van Proceederen in Crimineele zaken geschreven hebben, gelyk Mr. *Pieter Bort*, maakt eenige melding van diergelyk een *Acte*, veel min, dat hy ons beschryve, wat het is, en waartoe het dient: Ja, wy zouden byna durven verzekeren, dat in de geheele Nederlandsche Crimineele Practyk zulk een stuk onbekend is. Met welke verklaring wy hoopen en vertrouwen, dat wy ten aanzien van het laatste Lid, van 't geen by Decreet van Holland van 7. Oct. 1795. van ons gevegd is, zullen kunnen volstaan.

Ten slotte moeten wy aanmerken, dat men uit den omslag, die 'er nodig is geweest, om, nopens dit één punt, het welk de Colonien raakt, te adviseeren, kan opmaken, hoe veel 'er aan vast zoude zyn om alle die daadzaken, die in het voorzeid Rapport gemeld worden, aan gronden van Rechten te toetzen, en tot dat einde de tot bewys dienende Stukken by malkander te verzamelen, en dat derhalven een Juridicq-Advis over alle die daadzaken, één voor één, die in het meergemeld Rapport van 29. Sept. 1795, aan *Willem V.* te laste gelegd worden, een arbeid zoude zyn, die het doorreizen van de geheele Republiek, het doorbladeren van alle de Staats- en andere publieke Registers, ten minsten van het Jaar 1780. af,

af, in de onderscheiden Provinciën; en jaaren arbeids zoude vereisfchen.

Waar by nog eindelyk dit komt, dat door het praesumptivelyk vervoeren en verduisteren van zoo veele Papieren en Brieven, alle tot het bestuur van *Willem V*, in zyne onderscheiden Qualiteiten betrekkelyk, als mogeyk is geweest, zeer dikwils, en op notabele Pointen gapingen zouden ontstaan, die veelligt den geheelen arbeid voor het Vaderland nutteloos zouden maken.

Aldus geadviseerd binnen Leyden, den zevenden January, zeventien honderd ses-en-negentig.

B. VOORDA.
JOH. VALCKENAER.

B Y L A G E N.

*Secret.*EXTRACT uit het Register
der Resolutien van de Hoog Mog. Hee-
ren Staten Generaal der Vereenigde Ne-
derlanden.*Luna den 15. October 1787.*

Den aanwezende Heer Gedeputeerde van de Pro-
vincie van Utrecht, heeft ter Vergaderinge inge-
bragt en laten lezen de Resolutie van de Heeren
Staten van Hooggemelde Provincie, zyne Principalen,
rakende het aangaan van een defensiva Alliantie
met de Hoven van Groot-Brittannien en Pruisfen,
en verdere Objecten daar in gemeld, volgende de
voorz. Resolutie hierna geïnferreert.

EXTRACT uit het Resolutien
der Ed. Mog. Heeren Staten 's Lands van
Utrecht.*Veneris den 12. October 1787.*

Is na deliberatie goedgevonden de Heeren Gecom-
mitteerden dezer Provincie ter Generaliteit te authori-
seeren, zo als geauthoriseerd worden by deze, omme
ter Vergadering van Hun Hoog Mog. opening te doen
en te proponeeren, gemerkt het deel, 't welk de Ho-
ven van Londen en Berlin wel hebben gelieven te ne-
men in de Onlusten, die deze Republiek tot op den
oever van een onherstelbaar bederf gebragt hadden,
en

en Hoogstderzelyver aangewende pogingen tot herstel van de rust en eensgezindheid binnen dezelve, of niet dienstig, en met de ware belangens van het Vaderland overeenkomstig zoude zyn, zo tot bewaring en verder herstel der ruste, als ter beveiliging tegens alle stoornis, die de Republiek, zo van binnen als van buiten, zoude kunnen worden aangedaan, dat 'er getracht wierde eenige nadere defensive Verbintenissen ook met de Kronen van Engeland en Pruissen aan te gaan, op gelyke wyze als thans met het Hof van Vrankryk plaats hebben; mits nogthaus zoodanige Alliantie op billyke en favorable Voorwaarden, ten meesten voordeele van de Republiek, konde worden ten effecte gebragt; en mits het *casus Fœderis*, zo veel mogelyk, daar by klaarlyk bepaald en gedefinieerd werde, ten einde by voorn. gelegtheden de Republiek voor alle onaangename discussien over dit poinct, gelyk voorheen wel eens hebben plaats gehad, blyve gepræferveerd, zoodanig ook, dat voor andere Mogendheden den weg geöpend blyve; omme tot dezelve Alliantie te kunnen accedeeren.

Auctoriseerende Hun Ed. Mog. gem. Heeren Gecommitteerden ter Generaliteit al verder, om, ingevalle by de andere Bondgenooten mede geneigdheid tot het aangaan van een diergelyke defensive Alliantie mogte gevonden worden, als dan het daar heen te trachten te dirigeeren, dat van wegens Hun Hoog Mog. Zyn Majesteit de Koning van Pruissen, by Missive moge worden bedankt voor de Verlossinge, aan deze Republiek toegebragt, en daar benevens te kennen gegeven het verlangen van Hun Hoog Mog., om eene defensive Alliantie met Zyn Pruissische Majesteit aan te gaan op billyke en redelyke voorwaarden,

zoo als ten meesten voordeele der beide Landen geoordeeld zal worden te behooren, met verdere communicatie, dan ook Hun Hoog Mog. voornemens zyn een diergelyke defensive Alliantie aan Zyne Majesteit van Groot-Brittaunien te proponereen, en aangezien de Liaisons, welke tusfchen Zyne Pruisfifche Majesteit en den Koning van Groot-Brittannien plaatze hebben, zich verzekerd houden, dat zulks aan Zyne Pruisfifche Majesteit niet onaangenaam zal zyn, en dat op gelyke wyze door Hun Hoog Mog. eene diergelyke propositie aan den Koning van Groot-Brittannien, hoe eerder zoo beter gedaan werde.

Wordende eindelyk de Heeren Gecommitteerden ter Generaliteit mede geauthorifeerd, omme alzoo Hun Ed. Mog. niet anders kunnen verwachten, dan dat de Pruisfifche Troupes nu eerlang het Territoir van deze Republiek zullen verlaten, dezen aftocht, zoo veel mogelyk te helpen faciliteeren en bevorderen, of indien by de Bondgenoten nodig mogte geoordeeld worden ter beveiliging van deze Republiek een gedeelte van dezelve Troupes nog eenigen tyd binnen dezelve te behouden, dat in dien gevalle Zyne Pruisfifche Majesteit verzocht werde eenige weinige Regimenten voor zekeren te bepalen tyd in Soldye en betaling, als ook in den Eed van de Republicq over te laten.

Zullende Extract dezer voorn. Heeren Gecommitteerden ter Generaliteit worden toegezonden.

(Onder ftond)

Accordeert met voorsz. Resolutie.

(Was geteekend)

H. A. LAAN.

Waar.

Waarop gedelibereerd zynde, hebben de Heeren Gedeputeerden van de zes andere Provinciën de voorsz. Resolutie Copyelyk overgenomen, om in den haren breeder gecommuniceert te worden.

Accordeert met voorsz. Register
Num. 2.

**Extract uit het Register der
Secreet.** Resolutien van de Hoog Mogende
Heeren Staaten Generaal der Ver-
eenigde Nederlanden.

Martis den 13. January 1795,

Des avonds om 7. uur.

By resumtie gedelibereerd zynde op de Propositie, door de Heeren Extraordinaris Gedeputeerden van de Provincie van Utrecht, dezen morgen aan de Heeren Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Buitenlandsche Zaken in het Secreet Besogne gedaan; waar by dezelve in substantie hebben te kennen gegeven, de dispositie van de Heeren Staaten van hooggemelde Provincie derzelve Principalen, ten einde, uit hoofde van het dringend gevaar, waarin het lieve Vaderland, door de vorderingen van de vyandelyke Wapenen, tot in het binnenste van het Land is gebragt, van wegens Haar Hoog Mogende eenige spoedige démarche wierd gedaan, om den voortgang van den Vyand op te houden, ofte te stuiten; en in agting genomen zynde de presfante nood van het Land, en dat 'er geen oogeblik is te verliezen, om te beproeven alle de
mid-

middelen, welken tot dat einde zonde kunnen medewerken.

Is, na rype deliberatie, en in conformiteit van de confideratien en het hoogwys advis van Zyne Hoogheid goedgevonden en verstaan, dat één of twee Heeren zullen worden verzogt en gecommiteerd, om zich ten spoedigste te begeven naar het vyandelijke Leger, om aldaar, 't zy met den Generaal en Chef, ofte met den Representant ofte de Representanten van de Fransche Natie, over eene dadelyke stilstand van Wapenen te handelen, en dezelve stilstand met den eersten tot stand te doen brengen; alles op de Instructie hun tot dat einde te geven.

En hebben de Heeren *van Spaan van Voorfonde*, Haar Hoog Mogende Minister Plenipotentiaris aan het Hof van Portugal, en *Royer*, Secretaris van de Heeren Staaten van Holland en West-Friesland, daartoe door Haar Hoog Mogende gedespicieerd en verzogt zynde, en in het Besogne gecompareerd zynde, verklaard bereid te zyn, om dien last, ten dienste van het Land, en met dankbetuiging voor het vertrouwen in hun gesteld, op zich te nemen, en met den eersten te zullen vertrekken.

Zullende een open Patent voor beide gemelde Heeren worden opgemaakt, om te strekken tot Creditif.

(Fiat Inscriptio van het Patent.)

Accordeert met voorsz. Register.

Num. 3.

Translaat uit het Fransch van

Secret.

de opene Brieven, in dato den 13.
January 1795., aan de Heeren *Spaan*
van Voorstonde en *Royer*, door Haar
Hoog Mog. meede gegeven.

Den 13. January 1795. Des avonds.

De Staaten Generaal van de Vereenigde Needer-
landen, allen die deeze zullen zien en hooren, salut!

Daar het in de teegenwoordige omstandigheeden,
gedurende de Onderhandelingen, welke Wy met Fran-
kryk, door middel van Commisfarissen, ten dien
einde van onzentwege naar Parys vertrokken, inge-
volge de geneigdheeden van de zyde der teegenwoor-
dige Fransche Regeering aan den dag gelegd, begon-
nen hebben, van de uiterste noodzakelykheid is voor
het geluk van beide de Volken, dat men geene mid-
delen, om een stilstand van vyandelykheeden daar te
stellen, oubeproefd laate, zo is het, dat Wy door
deeze teegenwoordige opene brieven verklaaren te
hebben geauthoriseerd de Heeren *van Spaan van Voor-
stonde* en *Royer*, om over dit onderwerp te kunnen
handelen, het zy met de Generaals, Commandanten
van de Fransche Leegers, of met de Verteegenwoor-
digers van de Fransche Natie by het Leeger zig be-
vindende, of cyndelyk met hem of hen, die mogten
oordeelen, dat zy ten deezen genoegzame macht heb-
ben; Alles overeenkomstig de beveelen, welke voor-
noemde Heeren van ons ontvangen hebben: aan welk
alles wy willen dat geloof zal worden gegeven.

Gedaan in den Haag, den 13. January 1795,
onder het Zeegel van Staat, de Ondertekening van
den

den President, mitsgaders die van den Griffier van onze Vergadering.

Num. 4.

EXTRACT uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Dominica den 18. January 1795

Des morgens ten half twaalf uuren.

Is gehoord het Rapport van de Heeren *Grootenraay* en anderen, Haar Hoog Mog. Gedeputeerden tot de Militaire Zaaken, hebbende, ingevolge en ter voldoeninge van derzelve Resolutie Commisforiaal van heeden, met en de neevens eenige Heeren Gecommitteerden uit den Raad van Staate geëxamineerd de Misfivè van Zyne Hoogheid, gegeven alhier in den Hage op heeden, houdende, dat de omstandigheden, waar in de Republicq zich bevind, Zyne Hoogheid doende vooruit zien, welk Lot hoogstdezelve te wagten hadde, zoo de Vyand verder indrong, en niet willende een obstakel zyn aan de Vreede, die voor de goede Ingezetenen deezer Landen nodig was; Zyne Hoogheid geresolveerd hadde, om voor een tyd zig met hoogstdezelfs geheele Familie van hier te retireeren; in hoope, dat Haar Hoog Mog. zulks niet zouden afkeuren, biddende den Allerhoogsten, om zyne dierbaarste zeegeningen over het lieve Vaderland te willen uitstorten in eene ryke maate, en dit voormaals gelukkig Land te zeegenen, en te maaken,

ken, dat het wederom gelukkig moge worden, betuigende Zyne Hoogheid alles gedaan te hebben, wat in hoogstdezelfs vermogen was, om zyn Vaderland wél te dienen, en daartoe altyd zyne pogingen aangewend hadde; doende het aan Zyne Hoogheid leed, van niet meerder nut te hebben kunnen zyn: En dat, zoo de omstandigheeden immer ofte ooit toelieten, dat Zyne Hoogheid wederom van nut aan zyn Vaderland, het welk hoogstdezelve hartgrondig beminde, konde zyn, H. H. Mog. hem altoos gereed zouden vinden, om daar toe alle zyne pogingen aan te wenden; zullende zyne beide Zoons, aan wien Zyn Hoogheid het ontslag verleend had van 't Commando van het Leger, met hem vertrekken; van welk een en ander Zyn Hoogheid zich verplicht geacht hadde H. H. Mog. kennis te geeven.

Waarop gedelibereerd en in agting genoomen zynde, dat de omstandigheeden eenige oogenblikke-lyke voorzieningen vorderen, waar omtrent de gewoone form van delibereeren en resolveeren somtyds niet in allen opzigte zal kunnen gevolgd worden; Is goedgevonden en verstaan, vooraf te verklaaren, dan uit al het geen in deezen zal gedaan en geresolveerd worden, geene Consequentie voor het vervolg zal kunnen of mogen getrokken worden. En is dien volgende goedgevonden en verstaan, dat aan de Colonnels of commandeerende Officieren van de Regimenten en Corpsen, in dienst van den Staat, mitsgaders aan de Gouverneurs, Commandeurs of commandeerende Officieren van de Steeden en Plaatsen met Troupes van den Staat bezet, zal worden kennis geveeven, dat Zyne Hoogheid den Heere Prins van Oranje en Nassau

fan zig voor eenigen tyd geabsenteerd hebbende, en dat ook de beide Heeren Prinzen van Oranje hoogst-deszelfs Zoons van het Commando over het Legerzyn ontslagen.

Dat mitsdien gemelde Collonels of commandeerende Officieren, mitsgaders Gouverneurs en Commandeurs, wegens alle zodanige Rapporten als gewoon zyn geweest aan hooggem. Heer Capitein Generaal te doen, of wegens zodanige ordres, als denzelven gevraagd hebben, gedaan moeten worden, zullen worden aangeschreeven, om zig by provisie te moeten adresfeeren aan den Raad van Staate der Vereenigde Nederlanden.

En is voorts goedgevonden en verstaan; dat aan den Geheim-Secretaris van Zyne Hoogheid, de Larrey, zal worden aangeschreeven, om alle zodanige Brieven, als aan het Adres van Zyne Hoogheid mogten arriveeren, en welke presumptivelyk eenige Militaire rapporten behelzen, ongeopend, en zoo ook die, welke geopend zynde, van die natuur bevonden worden, aanstonds te bezorgen aan welgem. Raad van Staate.

En zal Extract van deeze H. H. Mog. Resolutie gezonden worden aan den Raad van Staate tot informatie en narigt.

Accordeert met voorfz. Register.

Num. 5.

EXTRACT uit het Register der
Resolutien van de Hoog Mog. Heeren
Staaten Generaal der Vereenigde Ne-
derlanden.

Luna den 19 January 1795.

De Heer Raadpensionaris *van de Spiegel* heeft aan Haar Hoog Mog. gecommuniceert en geëxhibeerd eene Misfive, by hem ontfangen van Zyne Hoogheid, geschreeven in de Pink de Johanna Hoogenaar, voor het strand van Scheeveningen, op gisteren den 18. deezer loopende maand, hierna volgende met de Bylage geïnfereerd.

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

Ik hebbe van den Heere *van Enghuisen* vernoomen het antwoord, dat van Parys ontfangen is. Ik heb, na dat zyn Wel Edele Gestrenge hier is geweest, met de Zee-Officieren gesproken, en de Stuurman van de Pink. Ik zende U Wel Ed. Gestr. hier neevens derzelver antwoorden. U Wel Edele Gestrenge zal daar uit zien, dat men in geen Haven komen kan, dan in Engeland, en geene Armistice zynde, kan men niet van myv ergen, om in Zee te dobberen, in afwagting van den uitslag van de Commissie van Hun Edele Groot Mogende aan de Fransche Generaal, die myns bedunkens, niet beletten zal de aankomst der Franschen in 's Hage; ik gaa dus na een de Engelsche

H 2

Ha-

Havenen, en zal, zoo doenlyk, my begeeven op één van 'sLands Scheepen die ik vermeene, dat te Plymouth moeten zyn; Ik hoop U Wel Edele van daar te fchryven en te melden, waar of ik aangekomen zal zyn, en na welke Provincie ik my zal begeeven.

Ik vraage excuus over het flegte fchrift, maar ik fchryve, leggende in de Kooy, en blyve wyders met achting

WEL EDELE GESTRENGE HEER!

U W. Ed. D. W. Dienaar

(get.)

W. PR. VAN ORANGE

In de Pink de Johanna Hogenraat,
voor het ftrand van Scheeveninge,
den 18. January 1795.

P. S. Ik hoope, als de gelegenheid het toelaat in een der Provinciën, of in 'sHage te revertieren, iets nieuws van den uitflag der op heeden afgezoude-
ne Commiffie te verneemen.

B Y L A A G E.

Vraag - punten door Zyne Door-
luchtige Hoogheid, den Hooggeboo-
ren Vorst en Heer, Prince van Oran-
ge, Willem de Vyfde, Erf-Stadhou-
der, Capitein, Admiraal-Generaal der
Vereenigde Nederlanden.

*Aan de Ondergeteekenden voorgesteld 's Avonds
den 18. January 1795.*

V R A A G 1.

A N T W O O R D.

Is 'er op dit moment
mogelykheid, om na een
der Havenen van de Re-
publiek te gaan?

Neen, volstrekt niet,
de wind is Oost, de ga-
ten zyn vol ys, ook zyn
de Pinken te zwak, om
daar meede te kunnen wa-
gen, in de schorsfen te
komen.

V R A A G. 2.

A N T W.

Of 'er mogelykheid is,
om ergens anders dan in
Engeland te komen?

Neen, het is met alle
andere Havenen eenen
eens, onmogelyk, door
het ys, de Elve en de
Weezer, ook de Ooster-
en Wester-Eems zyn zo-
danig met ys bezet, dat
de Havens aan dezelve ge-
leegen, niet te genaaken
zyn.

V R A A G 3.

Of het raadzaam is,
het hier ten anker te hou-
den, en of daar geen ge-
vaaren in te voorzien zyn?

A N T W.

De gelegenheid is thans
goed, dog zoo de wind
aan het Westen loopt,
zoo als dikwyls met het
spring het geval is, en
men kreeg ruw weer, zou
het wel met gevaar ge-
paard kunnen weezen,
wanneer men wederom
moest Landen, ook legt
men bloot voor ataques,
die de Vyand zou kun-
nen onderneemen, zoo
hy ook met gewapende
Pinken van het strand
kwam.

Actum den 18 January-
in de Pink Johanna Ho-
genraat, voor het Schee-
veningsche strand.

(get.) J. O. VAILLANT.

Capitein ter Zee.

L. S. G. VAN HEIDEN.

Lt. ter Zee

† Dit is het merk, eigen
handig gesteld door Jo-
han Ross, Stuurman
van de voorschreeve
Pink.

In presentie van my

(get.)

H. W. BENTINCK.

Waarop

Waarop gedelibereerd, en welgemelde Heere Raadpensionaris voor de voorschreeve Communicatie bedankt zynde, hebben Haar Hoog Mog. verklaard, met groot genoeg uit de voorschreeve Misfive te hebben vernoomen het voorneemen van Zyne Hoogheid, om zig naar de eene, of andere der Provincien van het Bondgenootschap te rug te begeeven; dat Haar Hoog Mogende Hoogstdeszelfs vertrek aangemerkt hebben als eene maatregel van de uiterste necessiteit, en dienvolgens dezelve hebben geaprobeerd, en verlangen, te mogen verneemen, dat behouden in een of ander der Engelschen Havenen, op een van 's Lands Scheepen zal weezen aankomen, om zyne te rug reize, 't zy naar deeze, ofte eenige andere Provincie aan te neemen, naar mate de omstandigheden van den Lande daartoe het meest geschikt zouden mogen zyn,

En is nog, by Resumtie gedelibereerd zynde, op de Misfive van Hoogstgedagte Zyne Hoogheid op gisteren ter Vergadering van Haar Hoog Mogende ingekomen, daar by in substantie kennis geevende van Hoogstdeszelfs vertrek, met kort verhaal van de redenen van dien; goedgevonden en verstaan, dat Copie van de voorschreeve Misfive van Zyne Hoogheid, mitsgaders Copie van Haar Hoog Mogende Resolutie op gisteren op dezelve, ten aanzien van de ordres voor de Militie, genomen, gezonden zal worden aan de Heeren Staaten van de respectieve Provincien; zullende daar neevens worden gezonden Copie van de Misfive en Bylage door den Heer Raadpensionaris invoegen voorschreeve geëxhibeerd; met byvoeging, dat Haar Hoog Mogende in het vaste vertrouwen zyn, dat Hooggemelde Heeren Staaten, neevens Haar Hoog Mogende met blydschap zullen verneemen, dat

Zyne Hoogheid, na eene zodanigen periculeufen togt in dit ongemeene guure jaargety, behouden zal zyn overgekomen, en met groot genoeg deszelfs retour hier te Lande zullen verneemen, ten einde met den voortduurenden goeden raad en daad van Zyne Hoogheid 's Lands Zaaken tot maintien van Constitutie en independentie van den Staat zouden mogen blyven worden waargenoomen.

En zal Extract van deeze Haar Hoog Mogende Resolutie met de Bylage gezonden worden aan den Heere van *Nagell*, Haar Hoog Mogende Extraordinaris Envoyé en Plenipotentiaris aan het Hof van Zyne Groot-Brittannische Majesteit, om te strekken tot deszelfs informatie, en met last, om Extract van dezelve Haar Hoog Mogende Resolutie, welke hem daar neevens voor Zyn Hoogheid zal worden toegesonden, aan Hoogstdezelve te doen toekomen, in het geval, dat zig eenig gelegenheid daartoe zoude mogen opdoen.

Accordeert met voorfz. Register.

Num. 6.

EXTRACT uit een Misfive,
 geschreven door 's Lands Kapitein
 G. Oorthuys, in 's Lands Schip
 Brakel, in de Hamouste te Plymouth,
 den 21. Maart 1795, aan het be-
 wind der Oost-Indische Compagnie.

Het is heeden de eerste zekere gelegenheid, dat
 ik U Ed. Agtb. kan kennis geeven, zeedert dat 's Lands
 Scheepen zyn gestopt door het Engelsch Ministerie
 den 20. January, en dat het Embargo is gelegd op
 alle de Hollandsche Scheepen.

Accordeert met de origineele Misfive.

P. A. BRUGMANS.

Num. 7.

EXTRACT uit een Misfive
 door Richard Muilman & Comp.,
 geschreven aan Bewindhebberen
 van de Oost-Ind. Comp. ter Ka-
 mer Amsterdam, gedagteekend
 London 27. January 1795.

Ons Gouvernement heeft goedgeragt, om op de
 Scheepen der Edele Maatschappy eene vriendelyke
 Embargo te leggen, het welk in de delicaatste manier
 geschied is.

Accordeert met de origineele Misfive.

P. A. BRUGMANS.

H 5

Num. 8.

Num. 8.

EXTRACT uit de Deereeten
der Vergadering van de Provisioneele
Representanten van 't Volk van Hol-
land.

Dingsdag den 24. February 1795.

Het Eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

Het Committé van Algemeen Welzyn doet vervolgens rapport, en gaf, ter voldoening, aan het Decreet dezer Vergadering van den 6. dezer, aan de Vergadering over een Proces-verbaal, ingevolge, waarvan hetzelfde Committé de Schippers der geretourneerde Pinken, die den gewezenen Stadhouder naar Engeland hadden overgevoerd, voor twee hunner Leden, als Commisfariëfen, had doen hooren; breder hierna volgende-

Den 19 February 1795. compareerden voor ons Pieter Roos Lz, en Herman Forften, als Commisfariëfen, door onze Medeleden van het Committé van Algemeen Welzyn in Holland, in 's Gravenhage, by Decreet van den 14. dezer, daartoe benoemd:

De navolgende Pink-schippers, allen vaarende van, en woonende te Scheveningen; als:

1. Cornelis Bal.
2. Bastiaan Pronk.
3. Cornelis Verhey.
4. Hendrik Verhey.
5. Pieter den Heyer.
6. Gysbert Korvingh.
7. Cornelis Jol.
8. Ary Ros.
9. Pieter de Graaff

10. Michiel den Heyer.
11. Klaas Baak.
12. Pieter Groen den ouden
13. Ary Westerdwyn.
14. Cornelis de Jongh.
15. Simon Jol.
16. Cornelis Harteveld
17. Jochem Beekhuizen.
18. Jan Ros.
19. Fulps Bal.
20. Ary de Ruyter. en
21. Cornelis Spaau.

En hebben alle dezelve, door ons gehoord zyn-
de, verklaard:

Dat zy lieden en Willem Geele Kuyper, den welke niet is gebruikt geworden, zyn uitgeloot, om den gewezen Stadhouder, deszelfs Huisvrouw en Zoonen, met verscheide andere Perfoonen en gevolg, benevens eene meenigte goederen, naar Engeland over te voeren.

Dat den eerstgenoemden, den 13 January laatstleden, ingevolge Pas, daartoe van doenmaalige Ge-committeerde Raaden van de Staaten van Holland en West-Vriesland denzelven dag verkreegen, naar Harwich heeft overgevoerd M. van Maanen, geene goederen, dan alleen reis-equipage by zig hebbende.

Dat den tweeden, den 15 January laatstleden, op gelyk Pasport, naar Harwich heeft overgevoerd J. du Casse; als mede J. H. Lloud, met deszelfs huisvrouw en drie Domesticquen; — C. P. Pinetti, met deszelfs huisvrouw: Du Moulin, met drie on-

mon:

mondige Kinderen, en C. du Bland, Cornet: en dat alle die Perfoonen, behalven du Casse, verscheide goederen by zich gehad en mede gevoerd hebben.

Dat de 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, en 14den Zondag den 18. January 1795, 's middags omtrend twaalf uuren van Schevening vertrokken, en den volgende dag te Jarmouth aangekomen zyn, dat aan boord van den tienden geweest is de Huisvrouw van den gewezen Stadhouder, en eenige hen onbekende Perfoonen; en dat de overigen, verscheide Perfoonen, welke hen onbekend waren, en veele Kisten, Kassen, Pakken en Goederen aan boord gehad en overgevoert hebben.

Dat de 15, en 16 denzelven Zondag, 's namiddags tusschen één en twee uuren, met verscheide hun onbekende Perfoonen en Goederen, van Scheveningen gezeilt, en den volgenden dag te Harwich aangekomen zyn.

Dat de 17, 18 en 19den 's nagts tusschen opgemelde Zondag en Maandag den 19 January 1795, ten half twaalf uuren, van Scheveningen vertrokken, en den 20 January 1795, des morgens, te Harwich binnen gekomen zyn; dat zy lieden insgelyks verscheide Perfoonen en Goederen overgevoert hebben; edoch dat alle dezelve Perfoonen hen mede onbekend zyn, behalven den gewezen Stadhouder en zyne twee Zoonen, dat die door den 18 zyn overgebracht geworden.

En dat de 20, Maandag den 19, en den 21, Dingsdag den 20 January 1795, beiden 's morgens ten vyf uuren, met eenige Perfoonen, welke zy niet gekend hebben, en verscheide Goederen, van Scheveningen gevaren, en ieder van hun, daags na derzelver vertrek, te Harwich aangekomen zyn.

Dat

Dat den 18 aan ons heeft gezegd, dat voor zyn vertrek van Scheveningen, aan hem en twee Zee-Officieren, welke mede by hem aan boord waren, door den gewezen Stadhouder zyn gedaan drie schriftelyke vragen, en dat die door hem en dezelve twee Zee-Officieren eenparig zyn beantwoord, door een van die Officieren zyn opgeschreven, en door hen driën ondertekend geworden; en dat dit dezelve Vragen en Antwoorden zyn, waarvan aan ons Copie is ter hand gesteld, alzo wy, na dat deze Schipper ons den zake-lyken inhoud opgegeeven had, die Copie aan hem voorgelezen hebben, en hy die vraagen en antwoor- den, als woordelyk dezelve, welken aan hem ge- daan, en door hem gegeven zyn, erkend heeft.

Dat hy verder bemerkt heeft, dat deze vraagen en antwoorden zyn naar den wal gezonden, zonder dat hy weet, aan wien dezelve zyn afgezonden, en dat, terwyl hy nog voor Scheveningen lag, twee Perfoonen, zoo hy meent, Leden uit de Vergadering van de Staaten Generaal, by hem aan boord geweest, en den gewezen Stadhouder gesproken hebben, zonde- der dat hy weet of gehoord heeft, waarin dat gesprek heeft bestaan.

Dat alle de bovengemelde Schippers aan ons eenpa- rig hebben verklaard: dat hun op Zee, niets hoege- naamd, is bejegend, dat niemand hunner door eenig Oorlogschip is geconvoyeerd geworden, dat zy lieden zo min op de uit als op de te rug reize, een Schip ontmoet of gezien hebben, als alleen drie of vier Vis- schers Schuiten.

Dat geene omstandigheden hebben plaats gehad, als alleen, dat het scheep brengen der Goederen en Perfoonen met de grootste overhaasting en verwar- ring is geschied, en dat alle de overgevoerde Perfoo- nen, gedurende de reize, buiten staat zyn geweest, om als 't ware te spreken, door de angst en vrees,
wel-

welke hen prangde, en de ziekte, die dezelve door de beweging van het vaaren, hadden, en dienvolgende dat geene gesprekken gehouden, immers door hen geene gehoord zyn.

Dat zy lieden te Jarmouth en Harwich niets vernomen nog ondervonden hebben, als alleen, dat de Perſoonen aldaar van boord gegaan en hunne ingeladen Goederen uitgelost, en verder naar Engeland vervoert zyn; en dat aan ieder van hun door den Secretaris Boeynck, zo te Harwich als te Jarmouth, betaald zyn geworden driehonderd en vyftig Gulden voor de reis; en zy lieden de een voor en den anderen na, de terug reis aangenomen hebben, en geene byzonderheden, van wat aart of natuur die ook zouden mogen wezen, meerder te weten of te kunnen opgeven.

Gedaan en ondertekend in 's Gravenhage, ten dage als boven by ons.

(get.)

PIETER ROOS Lz.

en

HERMAN FORSTEN.

Waarop gedelibereerd zynde, is hetzelfde aangenomen voor Notificatie, doch inmiddels het Comité, by acclamatie voor derzelve zo wel uitgebragt rapport, bedankt.

Accordeert met de voorſz. Decreeten.

C. SCHEFFER.

Num. 9.

Dat. 11

Rec. 9

} Dec. 1795.

*Den extraordina-
ris Envoyé van
Lynden.*

Hoog Mog. Heeren!

Met het Deensch Oostindisch particulier Schip Bergen, Capt. Borgh, dezer dagen aangekomen, heeft men alhier nadere narigten van de Kaap de Goede Hoop ontfangen, dezelve loopen tot den 13 September, en ik kan niet afzyn, aangezien derzelve aangelegentheid, U Hoog Mog. hier nevens te doen toekomen, een Extract van twee Mislivens, door den Heer Goetz, Secretaris der Regering van de Kaap, aan een voornaam Huis van Commercie alhier geadresseert, waar aan de vryheid neme my te adresseeren.

Volgens andere berigten, en wel door een Engelsman, van de Kaap geschreven, had de Engelsche Vloot en Armée met veel tegenspoeden te worstelen, hebbende een totaal gebrek aan Provisie en Ververschingen, en daar en boven veele Zieken en Dooden, zoo dat, indien men de generale attaque, die den 15 September stond te geschieden, wederstaan kon, 'er nog veel hoop over bleef, om de Caap de sauveren.

De Heeren Flemming en Adelswerth, door het Hof van Zweden herwaards afgezonden, om kennis van 's Konings aanstaande Huwelyk te geven, zyn alhier aangekoomen, en staan morgen hunne Audientie by Zyne Majesteit en de Koninglyke Familie te hebben.

Van

Van wegen dit Hof zyn de Graven Baudisfin en van Bernstorff, Zoon van den Staats - Minister, benoemt, om de Complimenten deswegens te Stokholm af te leggen, en staan eerstdaags derwaards op reis te gaan.

De vorige Post wederom uitgebleven zynde, heeft men de Brieven, uit de Republiek van den 21 en 24 Nov. te gelyk bekomen; by dezelve vinde ik my ver-eerd met Uw Hoog Mog. approbatoire Resolutie van den 18 November, op de provisionele benoeming van Carsten Schiod Dul, als Vice Commisfaris der Marine van den Staat de Drontheim, waar voor myn eerbiedige dankzegging betuige, zynde het my byzonder aangenaam, de intentie van Uw Hoog Mog. in dezen te hebben getroffen, om den dienst van den Lande des te spoediger te bevorderen,

Het antwoord van den Heer Graaf van Bernstorff, op myn Nota van den 18 November, rakende het Caapsche Schip de Herstelder, heb ik de eer heden, onder adres van den Heer U Hoog Mog. Griffier af te zenden.

Copenhagen
den 1 Dec.

Waar mede &c.

1795.

Het eerste
Jaar der Ba-
taafsche Vry-
heid.

Getekent,

D. W. VAN LYNDEN.

B Y L A A G E.

EXTRACT uit een Brief van de
 Caap de Goede Hoop, onder dato 10
 September 1795.

De toestand, waar in deze Colonie zig bevind, is ten hoogsten beklagenswaardig. Een Vloot van elf Engelsche Oorlogschepen, onder bevel van den Admiraal Elphinstone, is den 11 Juny jongstleden, in Baay Fals ten Anker gekomen, en onder betragtting van de nodige voorzorge, welke de omstandigheden, die ter onzer kennisse waren gekomen, vorderden, als eene Vrienden-Vloot ontfangen, en van het nodige voorzien.

Dan wel haast ontdekte men de oogmerken van die komst, nadien de Vlootvoogden eerst het Gouvernement en de Ingezetenen hebben aangeboden, doch naderhand volkomen gerequireert, om zig te stellen onder de protectie van Groot-Brittannien, ten einde door de magt, welke zy hadden, de Colonien te bewaren, voor den wettige Souverain, tot dat de Constitutie van ons Vaderland zou wezen hersteld, en voor te komen, dat de Franschen zig van dezelve geen meester maken. Dan aan deze Requisitionen door de Regering onmogelyk voldaan hebbende kunnen worden, hebben de Engelschen de Baay Fals, die wy uit hoofde van ons zwak Garnisoen hebben moeten verlaten, in bezit genoomen, telfens twee Compagnies-Schepen, *de Willemsiad en Boetzelaar*, en *de Geertruyda*, verhindert te vertrekken naar Batavia, en drie van daar aangelande ryk geladen Bodems, *de jonge Bonifacius, het Vertrouwen, en*

de *Louiza Antonia* aangehouden, alle de Papieren, die zoo per Deensche, Noord-Americaansche, Hollandische als Zweedsche Schepen aangebragt, geopend, ons niets anders doen toekomen dan eenige weinige Brieven, waar uit geen volledige kennisse van den toestand der zaaken hebben kunnen verkrygen.

Vervolgens hebben de Engelschen op den 7 Augustus eene hevige attacque op onze voornaamste Voorpost Muisenburg, alwaar ons Campement was opgerigt, om den Vyand de doortogt naar de Hoofdplaats te beletten, gedaan, en door een gestadig gebulder uit grof Geschut van twee Schepen, van 74 Stukken ieder, ons geheel Leger op de vlugt gejaagt, waar door zy meester zyn geworden van deze aangelege Voorpost, en ons genoodzaakt, om, naar maate van onze geringe magt, en de wydte van het Terrain, waar door den Vyand kon trekken, ons Leger te verdeelen op drie onderscheide plaatsen, langs de Gebergten van Constantia en in de Vlaktens. —

In deze positie zyn de Engelschen gebleven, en hebben ons in de onze gelaten, uitgezondert alleen eenige geringe schermutzelingen, die de onze op de Voorposten van het Engelsche Leger hebben begonnen, waar by eenige van 's Vyand Volks zyn doodgeschoten en Krygsgevangen gemaakt, waar en tegen wy geen enkel Man hebben verlooren.

Hoe wonderbaarlyk deze handelingen der Engelschen aan elk verstandig Man heeft moeten voorkomen, zullen U Wel Ed. ligt bezessen.

Zonder tyding van Oorlog, zonder eenige Verklaring dat dezelve op handen was, door eene vreemden magt gedwongen te worden zig over te geven, onder de protectie van een Souverain, die de onze niet is,

de

de Regering door beloften, dreigementen en de vollenste hostiliteiten te dwingen, eene Colonie aan haare zorge en bewaring toevertrouwt, over te geven, aan iemand die dezelve uit convenientie komt vraagen, ons door een Eed van trouwe aan Zyne Groot-Brittannische Majesteit, welke de Vlootvoogden vorderden, te willen afscheuren van onze duure verpligting en trouwe aan het Moederland, zyn zeker daden, daar in de Historie, myns wetens, geen voorbeelden van zyn te vinden.

Ook heeft de Regeringe alle deze aanzoeken en requisitien des Engelschen sijnal van de hand gewezen, en verklaard, deze Colonie tegen alle geweld te zullen verdedigen, en te zullen bewaren voor den wettigen Souverain, en de wettige Constitutie van het Vaderland.

Dan de in de Baay Fals leggende Vloot der Engelschen op den 3 dezer maand versterkt geworden zynde met elf groote Schepen, heeft dit onze omstandigheden merkelyk verergerd, terwyl de præparatien, die zy maaken om ons te attacqueren, door hun Campement, waar in zig, voor zoo verre men heeft kunnen verspieden, wel drie duizend Man en twaalf stukken Geschut, bevinden, te verschanzen, ons dagelyks doen vrezen voor de overmagt te zullen moeten bukken, te meer, daar de Engelschen by een Geschrift, gisteren ten dezen Kasteele ontvangen, en waarvan Copy in dezen gesflooten, by herhaaling haare protectie willen opdringen, doch die nogmaals door den Ed. Heer Commisfaris Fiscaal geweigerd is te accepteeren, terwyl wy met geduld zullen afwagten, wat de Voorzienigheid over ons heeft beschoren.

Dan in deze omstandigheden moeten wy ons het meest beklagen, dat daar ons geheel Guarnisoen reeds sedert den jaare 1791 is vermindert tot op 600

Man reguliere Infanterie en 400 Man Artillerie, en wy onze groote defensie van de Burgers, die alle Cavalleristen, en zeer goede Schutters zyn, en wel 2000 Man op de been zouden kunnen brengen, hebben moeten verwagten. — Het grootste gedeelte der Burgers of Boeren uit de Buiten-Districten, die reeds zints lange misnoegd zyn geweest, opgerokkend door eenige eerlooze Menschen van de Kaap, die geen andere uitkomst tot bedekking hunner slegte staat van Finantie hebben weten uit te vinden, dan een algemeene wanorder daar te stellen, hebben een formeele opstand bewerkstelligd, en zyn tot de allerfoeyelykste losbandigheid overgeslagen, hebben de Land-Drosten en verdere Magistraats Persoonen in hunne Districten afgezet; de Dienaaren der Compagnie, die onder hen Ampten bekleeden, verjaagd, Nationale Land-Drosten en Commandanten aangesteld, en het voorneemen gehad, om als een woedende hoop hunne ongebondendheid tot de Hoofdplaats te brengen, aldaar Ampテナaren te removeeren de Boom van Vryheid te planten, en zich tot een vrye Republicq te verklaaren, zoo als zy in hunne lompe Taal hebben gezegd, dewyl de Compagnie hadden bedankt, al het welk jongst gebeurde op dezelfde tyd, dat de Engelschen alhier aankwamen, waar door dus veele der opgerokkende Burgers niet Kaapwaards zyn gekomen, uit vreeze voor de straffe hunner misdryven, terwyl de geene die opgekomen zyn, zich laf hebben gedragen, en van dag tot dag zich, zonder daar toe lof te hebben, naar buiten begeeven, om van veyn bevryd te zyn &c.

EXTRACT uit een tweede Brief
van de Kaap de Goede Hoop, onder dato
13 September 1795.

Het weigerend antwoord van den gryzen braven Sluysken, om de Colonie aan de Engelschen over te geeven, is eerst heden morgen afgegaan, en hoe zeer wy tot weigeren, door eer, eed en plicht genoodzaakt zyn, durven wy ons echter niet vleyen de Magt die tegen ons ageerd, wederstand te kunnen bieden, nadien de moed der Burgers laugs hoe meer verflauwd, en zy waarschynelyk by eerste aanval van hunne Paarden een goed gebruik zullen maaken, om het gevaar te ontkomen &c.

Copie Translaat.

Op de Couverte stond:

Aan de Burgers en Inwoonders
&c. &c. van de Kaap de goe-
de Hoop.

De gevoelens van algemeene menschlievendheid, en van vriendschap voor de Hollandsche Natie, welke den Vice-Admiraal Sir George Siech Elphinstone, en den Generaal Major Craig, bewogen heoben, om de Ingezetenen van de Caap de Goede Hoop op den 12 der jongstgepasseerde maand te adresseeren, in geen minder kragtige graad werkzaam zynde in den Gen. Clarke, die den laatstgemelde in het Commando van Zyne Brittannische Majesteits Troupen is opgevolgd, zoo vinden zich de Officieren door haar zelve aangezet, om te verzoeken, dat de Ingezete-

nen in hunne ernstige overweeging willen neemen, dat de verwagte versterking uit Europa thans aangekomen zynde, de Magt tegens hen ageerende zoodanig is, dat dezelve alle tegenstand nutteloos maakt.

Zyne Brittannische Majesteits Officieren zyn echter zoo wel bewust van de sentimenten van hunnen Koninglyken Minister, dat zy zich overtuigd houden, dat het veel aangenamer voor hoogstdezelve gevoelens weezen zal te verneemen, dat de Colonie de protectie van Groot Britannien heeft aangenomen, onder de aan de Ingezetenen reeds aangeboden voorwaarden, dan dat zy door een hardnekkige volharding in eene vrugteloze verdediging zich hebben blootgesteld aan de rampen van eenen staat van Oorlog, aan welke hoogstdeszelfs wensch nimmer was dezelve te onderwerpen.

In den ordinairen loop van Krygs-Operatien konde geen onderhandeling van dezen aart plaats grypen, voor en al eer de Armée voor de Werken der Stad is. — De Brittische Bevelhebbers zyn echter zoo zeer bezorgd, om zoo mogelyk de Colonie te behoeden voor de onheilen, die met hunne vorderingen tot de voorsz. Standplaats gepaart moeten gaan; zy wenschen zoo zeer om alleenlyk onder zoodanige vriendelyke omstandigheden te naderen, als welke hun in staat kunnen stellen, om de veiligheid van allen Eigendommen van ieder foort te verzekeren, zy zyn zoo begeerig, om het Land te bewaaren voor de verwoestingen, die voortkomen moest uit de behoeftens voor de Armée, in den loop van welkers Operatien Huizen vernield moeten worden, om materialen voor Werken te verkrygen, Slaven moeten worden uitgenodigt, Vee moet werden verdelgt, en Tuinen en Velden zullen weinig ontzien worden, dat zy nog eens bewogen zyn te zeggen, dat de tyd nog open

is voor Negociatie, om die gewenschte oogmerken te wege te brengen.

Vermits geen onnodige uitsfel thans kan worden toegestaan, zal het antwoord worden verwacht, zoo spoedig als mogelyk weezen zal.

Was getekend,

	<i>A. Clarke</i> , General.
Campement	<i>G. K. Elphinstone</i> , Vice-Admiraal.
aan Muysen-	<i>J. H. Craig</i> , Generaal-Major.
burg den 2	Accordeert met het origineele uit
Sept. 1795.	het Engelsch getranslateerd
	door my.

Was getekend,

C. G. Hohne.

Num. 10.

WEL EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Niettegenstaande ik Uw Edele Achtbaren, te zaamen, met de Heer Wiese, Cap. van de Surehaan- ce, een kort Relaaas van onzen ontmoeting op de Reize van Cabo de Goede Hoop tot hier heb gegeven; vind ik my egter verpligt in 't byzonder aan U Wel Ed. Achtb. een nader en breedvoeriger be- rigt, wegens 't voorgevallene op de aan my van 't Caaps Gouvernement aanbetrouwde bodem de Meer- min, te geven.

Den 19 May ligten wy op 't fein van den Comm. de Jong, voerende 's Lands Schip de Scipio. ons anker, en zeilde uit de Simons Baai met een lab- ber koelte uit het W. N. W., N W à Noord, en dik mistig weder, welke in de nademiddag naar 't Z. W., Zuid à Z. O. liep, met een aanneemende koelte en hoge dyning, welk ons belettende, behoor-

lyk zeil te voeren, en oorzaak was, dat wy in de morgen van den 20 weder de Baai moesten insteeven, en ons verlaaten Ankerplaats opzoeken; na de geheele nacht over en weder gehouden te hebben, tragtende de Baai Fals uittelaveeren; met ons kwam meede ten anker, de Scheepen Alblasferdam, de Zeelely, Mentor en de Surcheance, Dortwyk, en de Fluit de Agatha; in de agtermiddag kregen wy order, om met de eerste goede gelegenheid, onder 't Commando van Kapt. Keuken, voerende 't Schip Alblasferdam onze Reize voortzetten, om, was 't mogelyk, de andere Schepen, welk gelukkig de Baay uitgezeild waren, te agterhalen, en met hun gecombineerd de reize te vervolgen.

Op den daar aan volgende dag (den 21 May) ligten wy op de middag ons Anker, gecombineerd met de voorn. Schepen, en zeilde in dier voege voort tot op den 13 Juny, als wy in de voormiddag 3 Schepen, en in de agtermiddag, benevens 't Eiland St. Helena, 5 Schepen ontdekte, maakte op 't sein van den Comm. ons gereed tot Defensie, rangerende ons in de Linie van Bataille, latende het na Zons ondergang op 't sein van den Comm. om vreemde coerse te sturen tot N. O., op deszelfs voorbeeld oploeven; in de eerste Wagts zagen wy een der vreemde Schepen te loefwaard van de Vloot, welk door een schot met scherp, welk den Comm. op hem deed, genoodzaakt wierd terug te deinsen.

In de voormiddag van den 11 zagen wy, benevens, 't vreemde Schip, welk wy in 't Z. O. peilde, nog 2 Schepen in 't Z. W. en W. Z. W., en 2 in 't Zuiden, zig vertoonende als wel toegeruste Fregatten, allen onder Engelsche Vlagge, except die, welk hun Comm. scheen te zyn, had 64 Stukken, benevens een 2de, welke wy verkende voor de Paquet
de

de Zwaluw, die een geruime tyd in de Baay Fals had gelegen, en juist vertrok na dat het feinschot van den Comm. de Jong, om 't Thuyanker te ligten, gevallen was; formeerde op nieuw op 't fein van den Comm. de Linie van Bataille, en heezen onzen Vlag, dezelve met een schot verzeekerende; zagen toen; dat het Oorlogschip de Scepter 4 Chaloupen uitzette, en na boord van eenige onzer Schepen zond, als na den Comm. welk aan 't hoofd der Linie was, en na de Zeelely, welk agter ons de Linie sloot, vervolgens deed de Comm. fein, dat het Schip de Zeelely hem zoude volgen, en de Mentor met de overige Schepen 't zou zoeken te ontvlugten, verlatende hy 't hoofd der Linie, dog de Zeelely, welke op de minste beweging onophoudelyk door 't Oorlogschip wierd beschooten, was genoodzaakt bygedraaid te blyven leggen, zoo ook wy, zagen geen kans om 't door de vlugt te ontlopen, praaide in dien tusfchentyd 't Schip de Surcheance, welk ons vroeg, of wy op 't voorbeeld van den Comm. ook wilde afhouden, dat den Officier welk met een Chaloup by hem aan boord was gekomen, hem hiertoe wilde noodzaken, andwoorde hier op neen, de Linie niet te zullen verlaten, dan door den Comm. te zyn geroepen, vervolgens 't Oorlogschip, 't welk eerst met den Comm. had afgehouden, na ons toewendende, en op zyde komende leggen, kregen wy een gewapende Chaloup aan boord, waar van den Officier lieten overkomen, dog 't Volk wierd door de Wapens te rug gehouden, dog het Oorlogschip dreigde ons in de grond te zullen fchieten, byaldien eenige wederstand booden, terwyl de Officier ons op zyn woord van Eer verzeekerde, dat 'er geen Oorlog was, en wy niets te vreezen hadden, hebbende zy alleen ordres ons aantehouden, en onder hun Convoy naar Engeland te gelyden,

doordien de Nederlanden in handen der Franschen was, en de Prins van Oranje, benevens deszelfs Familie, en veele onzer Heeren Meesters in Engeland waren, uit welks order en op welk verzoek dit alles geschieden, onderling deze zaak met elkan- der overwegende, besloten wy hun te volgen; voor eerst, dewyl wy geen order van 't Caabsch Gou- vernement hadden; om ons voor de Engelschen te hoeden, en ten anderen zagen wy ook geen kans om ons teegen deeze Magt te verdedigen, zonder ons alle opteofferen; hier op kwam hun Volk in getal van 26 Man, zo Matrozen als Soldaten, over, en de Engelsche Officier matigde zig 't ge- zag aan ons Volk van boord te zenden, hier van de rede vragende, waarom hy, byaldien 'er geen Oorlog was 't welke hy my op zyn woord van Eer had verzekerd, als vyandelyk handelde, antwoorde hy, dat zulks zyne ordres waren, en byaldien ik aan de waarheid van zyn gezegdens twyfelde, ik de orders, welk Capt. Esfington aan boord de Scep- ter had kon gaan zien, het welk ik liefst verkoos niet te doen, alfchoon de Capiteins van de Zeele- ly en Agatha, na boord van 't Oorlogschip had zien gaan, dog niet weder terug keeren; alle deeze handelwyze verdagt en vyandelyk voorkomende, noodzaakte my aan de resp. orders van myne Hee- ren Meesters te moeten gehoorzamen, en op 't sein, welk ik tot dat einde bepaald had, wierp men alle Papieren over boord, zonder dat het eenig- zins bemerkt wierd; wy behielde de administratie over alles, niets wierd 'er zonder ons voorweeten aangeroerd, egter leefde men zeer ruuw, alles wierd by de minste moeyte, welk men in 't een en ander los te maken ontmoete, 't zy aan stukken gekapt of gesneeden, de Hollandfche Vlag bleef waayen,

Op den 17 Juny bragt men ons te St. Helena, alwaar reeds geankerd, en indien zelfden manier gestopt vonden 't O. I. Comp. Schip de Hoegly, Capt. Rogge.

Den 18. kwam de Capt. van 't Schip de Scepter aan boord, informeerende my by hem, wegens deze handelwyze, vernam van hem, al 't geen reeds gemeld, en my door den Officier gezegd was, de Officiers wierden gezegd na de wal te gaan, dog ik en myn eerste Officiers behielden onze vryheid, en niet voor den 21 noodzaakte men ons de Administratie en de Sleutels der Luiken en Hokken over te geven, welk ten overvloede met nog een slot gesloten wierd.

Den 1 July verlieten wy St. Helena, den 20 kwam 'er een Chaloup met een Officier van de Scepter aan boord, met order, om onze Geweer en Wapenen af te vragen, hebbende Capt. Esfington van 2 uitgaande Eng. Comp. Schepen op den 18 dezer vernomen de Oorlogs-Declaratie tuschen Holland en Engeland, 't welk hem noodzaakte ons als Krygsgevangenen aantemerken, een der Officiers en 3 Cadets wierden genoodzaakt uit 't Schip te gaan, en wierden getransporteerd op 't Eng. Comp. Schip de Asia, welke ons, geduurende de Reize, op 't sleptouw gehad heeft.

Den 1 Sept. deed 't Schip Hougly sein van ongemak en ogenblikkelyke assistentie, 't welk al meer maal voorgevallen was, dog 't schein van zulk een slegt gevolg te zyn, dat de Chaloepe der Schepen wierd uitgezet, om het Volk te redden, en tegen den avond van gem. dag zag men dit Schip in volle vlam, door dien 't lek, 't welk gem. Schip had gehad, door 't slopen zodanig was vermeerderd, dat men 't niet konde stoppen, dus wierd men genoodzaakt,

zo veel mogelyk was, van de Lading en Volk te bergen, en 't na dien aan de vlam opteofferen, diegelyk lot onderging 't Schip de Surcheance op den 5den, welk door gebreck van adiffentie, in ruuw weder gezonken is, de Equipagie is door de Schepen de Goddar en de Busbridge met levensgevaar gered.

Den 13 Sept. ankerde wy in de Rivier van Limmerick, 4 der Hollandfche Schepen waren door het flegt beftier, als ook door 't fleepen zo lek, dat men genoodzaakt was de Schepen aldaar te laten blyven; de Zeelely en Meermin alleen waren in ftaat om de reize na Engeland, met de overige Eng. Konings en Comp., aantencemen, verlatende op den 4 Oct. Ierland na alvorens op den 2 met myne Officiers genoodzaakt geworden zynde met ons benodigde kleederen uit de Meermin te gaan, wordende ik getransporteerd op 't Eng. Comp. Schip de Lord Hawkesbury, en myne Officieren naar boord van 't Schip de Scepter, den 17 ankerde 't Schip, waar op ik my bevond in de Rivier de Theems, op 't welk eenige dagen vertoeft hebbende om naar order te wagten, door den Comm. Officier dier bodem geen order hebbende my aan boord te houden, verlof kreeg, naar Londen te gaan, al waar ik my ten eerften by Heer Muilman Uw Ed. Achtb. Agent vervoegd heb, hebbende in zyn Wel Eds handen overgegeeven de Turkfche Pas en Zeebrieven, oordeelende 't zelve by zyn Wel Eds. in goede handen te zyn, te meer, wyl men door de omftandigheid van tyd niet kan voorzien, wat 'er zomtyds mogt komen te gebeuren; verfehiede van 't Hollandfche Volk heeft men reeds opgeligt, en in prifon gebragt, na dat dezelve geweigerd hadden den Koning te dienen.

't Schip de Meermin ligt in Plymouth, niet in ftaat geweest zynde de Vloot te volgen, is dezelve

we-

weder naar Ierland te rug gekeerd, van waar naderhand weder vertrokken, en in Plymouth binnen gelopen is; 't Schip de Zeelely is op de Sorlings gebleven.

Volgens ingekomen informatie, zo by de Heeren Comm. der Holl. Eigendommen, als by de Heer Muilman, zyn de Schepen van Uw Wel Edelens Achtbaare tot nog toe geen prys verklaart, te meer daar ik de eer had Uw Wel Edelens Achtbare te onderrigten, dat dezelve in handen van gem. Commisfarisfen zyn gesteld; egter worden wy niet gevleid met de Restitutie van 't onzen, dat zeker zeer hard valt.

Door dit zo ongelukkig geval, hoop ik niet, dat ik 't goed vertrouwen en 't credit by Uw Ed. Achtb. zal hebben verloren, intusfchen hoop ik aan myn pligt, en aan Uw Ed. Achtb. attentie te hebben voldaan; waar mede ik de Eer heb my met alle mogelyke hoogachting en eerbied te noemen.

WEL EDELE ACHTBAARE HEEREN!

Uw Edelens Achtbaare Dw. Dienaar.

(was geteekend)

G. E. OVERBEEK.

Accordeert met dies Origineel.

E. V. N. KUYPER.

Num. 11.

BYLAAG. De Heer Richard Muylman
& Comp. *London.*

Rec. 12. Octob. 1795.

MYNEN HEERE!

Als Dienaar van de Wel Ed. Oost-Indische Compagnie van de Vereenigde Nederlanden, ter Kamer Zeeland, binnen Middelburg, neem ik de vrymoedigheid, om U Wel Edelé, uit naam der voorschreeve Compagnie, te verwittigen, als dat met 7 Scheepen in Compagnie van Cabo de Goede Hoop zyn getourneerd na Europa, dog dat op den 14 Juny, 's morgens ten 8 à 9 uuren 1795, by het Eyland St. Helena, door den Heer Comm. Esfington, pr. het Eng. Koningschip the Sceptor, met nog 4 gewapende Scheepen by hem, in de naam van de Prins van Holland, zyn in possessie genoomen, Officieren van de Engelsche Scheepen in Commando gesteld, onder wiens geleide en sauvegarde van voornoemde Commandant, op heeden den 13. September, in de Rivier van Lymerik, in Yrland; veilig zyn aangeland.

En uit hoofde onze Comp. Scheepen aan U Wel Ed. zyn geaddresséerd, wanneer zy in Engeland mogten aanlanden, zoo is myn zeer vriendelyke beede, in naam van de gemelde Comp., wanneer de Scheepen geen Prys konden gemaakt worden, dat U Wel Ed. zoo goed zoude gelieven te zyn, om uw Protest aan te laten tekenen, en te protesteeren teegens alle schadens, zoo wel aan de Scheepen, als de Laadungen, en tydverzuim geleeden.

En dewyl alhier gehoord hebben, dat onze Prins in Engeland is, en bewust ben, dat U Wel Edéle

zee.

zecker zal zyn, dat onze Prins de eerste plaats van onze Nederlandsche Maatschappy bekleed, en wy in de naam van Zyn Hoogheid, onze Prins, in posfesie genoomen zyn, zoo is ons vriendelyke beede, als het U Wel Ed. mogelyk zal zyn, om Zyn Hoogheid zulks bekend te maaken, alzoo ik my niet voorstellen kan, dat de Scheepen prys zoude kunnen zyn, om reedenen, dat onze Prins daar het grootste deel wel in heeft, en in wiens naam wy ook vrywillig ons alles, wat de Eng. goedgevonden hebben, ingeschikt hebben, de naam van het Schip, welk, geduurende de Reize, tot op de ontmoeting der voorschreeven Comm. is Mentor, geconsigneerd na de Kamer Zeeland, groot circa, vyf hondert en tagtig Ton.

Myn vriendelyke beede is, als het kan zyn, dat U Wel Ed. zulks verrigt, hoope ten spoedigsten de Eere te genieten, om in persoon U Wel. Ed. te mogen spreken.

Blyve met alle eerbied en hoogachting

MYNEN HEERE!

In's Ed. Comp. Schip Men- U Wel Edelens Dienst-
tor den 13 Sept. vaardige Dienaar.
1795. (was get.)

UILKE BAREND'S.

Accordeert met dies Origineel.

E. V. N. KUYPER.

Num. 12.

P U B L I C A T I E.

Wy Robert Westley Hall en Anthony Meertens, Raaden van Policie der Colonie Essequibo en Demerary, gecommitteerd tot het waarneemen van het Gouvernement, doen allen en een iegelyk weeten, dat ons op heden door twee Engelsche Officieren is aangebragt de hier nevensgaande Misfive, geaddresseerd aan de voornaamste Magistraaten en Consuls van Demerary, geankerd te Demerary 26 Mey 1795.

Zyne Britsche Majesteit nodig geoordeeld hebbende, ten spoedigste aftezenden eene order aan de Gewapende Magt, om de bezitting van Demerary en desz elfs Onderhorigheden te protecteeren, tegen de Fransche Wapenen (de regerende Magten van Vrankryk bezit genomen hebbende van Holland) zo nodigen de Ondergetekende Officieren, commandeerende de Britsche Zee- en Landmagt, voor Demerary en desz elfs Dependencien, alle Perfoonen der bovengemelde Colonien uit, om zich te vervoegen onder de milde bescherming van het Britsche Gouvernement.

De Godsdienst, de Perfoonen en de Eigendommen der Inwoonders, zullen geeerbiedigd worden, zo lange zy voortgaan in goede verstandhouding met de Britsche Natie te leven, terwyl het onvermydelyk in den tegenswoordige toestand van Holland ter beslisfing zal moeten worden overgelaten, van welke Europeesche Magten de Volksplanting van Demerary en desz elfs Onderhorigheden, voor het vervolg bescherming zullen ontvangen, wanneer de groote stryd zo belangryk voor het geheele Menschdom, door eene

Vre-

Vrede tusſchen de Oorlogende Natien, zal zyn be-
 flist.

(Getekend) HENRY WAVE,
 Commandeerende de Zeemagt
 Zyner Britſche Majesteit.

JOHN RITCHE, comman-
 deeren de Troupen.

Aan de Magiſtraaten en commandee-
 rende Officieren van de Zee- en
 Landmagt te Demerary.

WEL EDELE GESTRENGE HEEREN!

Vergaderd zynde op de Depêches van wegens U
 Wel Edele Geſtreng, op gisteren, door de Luit.
 Coll. Provoost van het 60ſte Regiment en Luitenant
 Williams, van de roijale Navy aangebragt, als een
 voor de Magiſtraat, een voor de commandeerende
 Officieren van de Navale Macht en een voor die van
 de Troupen; behelzende U Wel Edele Geſtr. uitno-
 diging, dat deeze Colonie zig begeeve onder Pro-
 tectie van het Brittiſch Gouvernement, hebben wy
 Ondergetekendens gezamentlyk gereſolveerd, U Wel
 Edele Geſtr. hier in geſloten Copie te zenden van
 den Brief, door den Heer Gouverneur-Generaal van
 Groveſtins, (toenmaals Preſident zynde) in dato den
 4 deezer Maand, aan den Generaal Vaughan en Ad-
 miraal Caldwell, geſchreven, en antwoord op die,
 waarvan wy de Eer hebben, U Wel Edele Geſtr.
 mede Copie toe te ſchikken, uit dat antwoord van den
 Heer Gouverneur-Generaal van Groveſtins, zal aan
 U Wel Edele Geſtr. conſteeren dat wy officieele Ty-
 ding

ding hebben bekomen van de herstelde Vriendschap, tusfchen de Fransche Natie en onze Republicq.

En dewyl deeze omftandigheden, en tevens de door ons ontvangene orders, waarvan in gemelde antwoord gefproken word, alle protectie ten onzen behoeve, tegens de Franschen, volkomentlyk doen vervallen en onnodig maken; Zo refereeren wy ons aan gemelde antwoord, en moet over zulks, U Wel Edele Geftr. uitdrukkelyk berichten, dat wy de van wegens Zyne Brittannifche Majesteit aangeboden bescherming op geenerlei wyze kunnen of vermogen te acceptceeren, beftaanbaar met de Getrouwheid, die door ons, aan onze Wettige Souvereinen verschuldigd is, hoe zeer wy te gelyker tyd, dankbaar en gevoelig zyn, aan de hooge attentie van Zyne Majesteit.

De door ons uit het Vaderland ontvangene tyding en orders van onze Souverainen, Hun Hoog Mogende, op de gewoone allezints legaaie wyze, aan ons toegekomen, en door de ons bekende daartoe geregtigde Staats-Perfoonen getekend en gedepecheert zynde, zo als wy de Eer hebben by deeze U Wel Edele Geftr. te informceeren, en waarvan wy moeten fupponeeren, dat U Wel Edele Geftr. geene wetenfchap hebben gehad, flatteeren wy ons, dat U Wel Edele Geftr. nu zelve onzer Resolutie in een tydflip van volle Vrede en Vriendschap met Vrankryk, ten deezen zodanig genomen, ten allenthalven zullen billyken; want wy zouden immers ontrouw zyn aan onze Wettige Souvereinen, die wy hulde hebben gezwooren, en aan het geen overigens Heilig is. Ja zelfs de attentie nog protectie van zyn Groot-Brittannifche Majesteit, of van eenige Natie meriteeren, maar veelcer hunne veragting, wanneer wy onder foortgelyke omftandigheden

den, als die wy nu aan U Wel Edele Gestr. geadresseert hebben, aan derzelve invitatie of verlangen, voor die opheldering gemanifesteert kwamen te voldoen, en daar door ons aankanten, tegens de orders van wegens Hun Hoog Mogende, aan ons uitgezonden, met welke hoogstdezelve, onder anderen, geen geringe blyken hebben gegeven, van de serieuze hunner steeds geblevene independentie, en onze aanhoudende ondergeschiktheid aan 't Vry en Vereenigd Nederland.

En op dat hier van geene ignorantie kan worden gepretendeert, zal deeze worden geaffigeert en ter lectuure rond gezonden, mitsgaders door den Druk gemeen gemaakt.

Actum in Raade van Politie, deeze 28

Mey 1795.

Als Commisfarissen het Gouvernement
waarneemende

(Was getekend)

ROBERT WESTLEY HALL,
A. MEERTEN.

(Onder stond)

Ter Ordonn. van Hun Ed. Achtbaarheden

(Was geteekend)

ANTH. BEAUJON, Secretaris.

Accordeert met zyn origineel.

(Was getekend)

A. BEAUJON, Sec.

Copie der Brief, waarvan in de nevensgaande gesproken word:

Aan hunne Excellentien, den
Generaal *Vaughan*, en den Admiraal
Caldwell, Commandant en Chef van
Zyne Britsche Majesteits Machten in
de Westelyke Eilanden.

Stabroek, Demerary den 4 Mey 1795.

M Y N E H E E R E N.

Ik had de eer laatstleden nacht de Brief van uwe Excellentie, gedateerd Martinique den 18. April 1795, te ontvangen, te gelyk met de Depêches van Zyne Doorl. Hoogheid den Prins van Oranje, welke my ter hand gesteld werden door Kapt. Kynnen, voerende Zyne Britsche Majesteits Schip *de Zebra*, en in Perfoon overgegeeven door den eersten Lieutenant.

In antwoord van uw genoemde Brief, moet ik uwe Excellentie berichten, dat ik afschriften van deeze Depêches gekregen heb van wegens Hun Hoog Mog. de Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden, myne Souvereinen, my kennis geevende van de vriendschap tusschen de Fransche Natie en de Republiek der Vereenigde Nederlanden bestaande, en dat uit dien hoofde de uitvoering der geevene orders ter defensie, tegen genoemde Natie, ophouden.

Ik moet derhalven uwe Excellentie berichten, dat de gemelde omstandigheden, verbonden met de verdere instructien, welke my ter zelve tyd zyn

toe-

toegezonden; my in de onmogelykheid stellen, om aan uw verzoek te voldoent.

Ik weet hier niet meer by te voegen, dan U terug te zenden de Depêches, welke gy my voor Surinamen en de Berbice hebt toegezonden, en heb de eer met alle hoogachting te zyn;

Uwer Excellenties Onderdanige Dienaar

(getekend)

W. A. VAN GROVESTINS,

Gouverneur-Generaal.

Accordeert met het Gouvernements
Brievenboek.

(getekend)

E. J. MULLER, Gouv. Sec.

Stabroek den 30. Mey 1795.

COPIE der Brief van den
Prins van Orange, gedateerd 7.
February 1795, woordelykals volgt:

Wy hebben nodig geacht, UEd. by deezen aantefchryven en te gelasten, om, zo wel in Demerary als in Esfequebo te admitteeren de Troupes, die van wegens Zyne Brittannische Majesteit, derwaard zullen moeten gezonden worden, en op de Rivieren zodanige Oorlogschepen en Fregatten, of gewapende Vaartuigen, die van wegens Hooggemelde Zyne Groot-Brittannische Majesteit derwaard zullen worden gezonden, en dezelve te considereeren als Troupes en Schepen van eene Mogendheid, die

in vriendschap en alliantie is met Hunne Hoogmo-
genden, en die derwaards komen om te beletten,
dat die Colonie door de Franschen worde geïn-
vadeert.

Waar mede etc.

(was getekend)

W. PRINCE VAN ORANGE.

Ter Ordonnantie van Zyn Hoogheid, by
absentie van den Geheim-Secretaris.

(was getekend)

J. W. BOEYINK.

Num. 13.

EXTRACT uit de Decreeten
der Vergadering van de Provisioneele
Representanten van 't Volk van
Holland,

Saturdag den 7 February 1795.

Het Eerste Jaar der Bataafsche Vryheid

Is geleezen een Missive van den Lieutenant Ad-
miraal van Kinsbergen aan Hun Hoog Mog., uit
Amsterdam geschreeven, op den 3 February hierna
geïnfereerd

MISSIVE van den Luitenant
Recu 4. February Admiraal van Kinsbergen.
1795.

HOOG MOGENDE HEEREN!

Ik hebbe my heeden vereerd gevonden, met U Hoog Mog. Resolutie, in dato 2. February, waarby Hoogstdezelve my gelasten, een opgave te doen van de Scheepen en Vaartuigen, waar meede ik Zyne Hoogheid zoude mogen hebben van hier doen zeilen, of Hoogstdezelve doen convoyeeren; mitsgaders of dezelve gezeilt zyn, en welke narigten daaroemtrent by my mogten zyn ingekoomen; hieromtrent, Hoog Mogende Heeren! kan ik Hoogstdezelve verzeekeren, dat 'er geene Scheepen of Vaartuigen, dewelke zig onder myne ordres bevinden, met Zyne Hoogheid gezeild zyn, of met eenige derzelve Hoogstdezelve heb doen convoyeeren; verders neeme ik de vryheid, aangaande de legging van alle de Scheepen en Vaartuigen van den Staat te refereeren, aan de geauthentificeerde Lyste, dewelke op den 23. January de eer heb gehad U Hoog Mog. over te geeven.

Ik geeve nog by deeze U Hoog Mog. eerbiedig in confideratie, of het niet hoogstnoodig zoude zyn, om nieuwe Secreete Seinen van verkenning, voor 'sLands Scheepen, in gereedheid te doen brengen; als meede, of het niet raadzaam geoordeeld zoude worden, de nodige mesures te doen neemen, een paar Vaartuigen uit Brest voor het Canaal te doen kruysfen, op dat daar door præcautien konden genoomen worden, dat de Hollandfche Koopvaardyscheepen in geene Engelsche Havens kwamen binnen te vallen.

Na my in de Protectie van U Hoog Mogende te hebben aanbevoolen; heb de eer, met de meesten eerbied te zyn,

HOOG MOOGENDE HEEREN!

Amsterdam
den 3. February
1795.

U Hoog Mogende zeer gehoorzame Dienaar.

(get.)

J. H. VAN KINSBERGEN.

Waarop gedelibereerd zynde, hebben de Heeren Gedeputeerden van de Provincie van Gelderland en de Gecommitteerden van Holland en van Utrecht de voorschreeve Misfive copielyk overgenoomen, om in den haaren breeder gecommuniceert te worden.

En welke Misfive by Gedeputeerden, van wegens de Provincie van Holland en die van Utrecht, copielyk was overgenoomen.

Waarop gedelibereerd zynde, goedgevonden is, Gedeputeerden ter Generaliteit te gelasten, ter Vergadering van Hun Hoog Mog. op te merken, dat de Lieutenant Admiraal van Kinsbergen, in plaats van rechtstreeks te antwoorden op de vraag, welke ordres, en aan welke Scheepen by Lieutenant Admiraal gegeven hadt tot het convoyeeren van de Vaartuigen, waar meede de Stadhouder en de zynen naar Engeland zyn vertrokken, zich heeft beholpen met alleen te melden, dat 'er werkelyk ten dien einde geene Scheepen gezeild zyn, met verdere last aan de Gedeputeerden, om, zoo lang by Lieutenant Admiraal van Kinsbergen daarop niet rechtstreeks, en zonder omweegen, heeft geandwoord, van weegen dee-

ze Provincie, niet te confenteeren in het verzoek van ontslag, door hem aan Hun Hoog Mog. gedaan.

Accordeert met de voorsz. Decreeten.

C. SCHEFFER.

Num. 14.

Uit het Register van de Se-
crete Notulen ter Vergadering
van Holland gehouden.

Saturdag den 17 January 1795. 's Avonds
ten 6 uuren.

De Resolutien op gisteren genomen, zyn geresumeerd, en na voorgaande Deliberatie gehouden voor gearresteerd.

Op de Secrete opening door de Raadpensionaris, na personeele aflegging van den Eed, door alle de Heeren ter Vergadering present, aldaar gegeven van de extraordinaire en ongelukkige omstandigheden deezer Provintie, die een allerernstige Deliberatie van de uiterste esentie vorderde; is vervolgens omtrent het ten dien opzigte geproponeerde, na voorgaande Deliberatie goedgevonden en verstaan, dat door eene Commissie uit het midden van Hun Ed. Groot Mog., waartoe benoemd zyn de Heeren van Wassenaar van Starrenberg, uit de ordre van de Ridderfchap en Edelen, Verduyn, Pensionaris der Stad Dordrecht, Huydekooper, Heere van Maerseveen Burgermeester der Stad Amsterdam, en Verschuier, ordinaris Gedeputeerde der Stad Alkmaar, met den Raadpensionaris,

ris, aan Zyne Hoogheid, zo in zyne qualiteit van Capitein-Generaal, als in zyne politieke betrekking tot deeze Provincie, zal worden verzogt te mogen weten, of ook aan Zyne Hoogheid bekend zyn eenige middelen van defensie, die tot behoud deezer Provincie, nog met vrugt zouden kunnen worden aangewend: En is de Secretaris Emants verzogt, staande Vergadering aan Zyne Hoogheid, van de gedeceerneerde Commissie kennis te geeven, en te verneemen, wanneer en waar Zyn Hoogheid de voorschreeven Heeren, Hun Edele Groot Mogende Gecommitteerden, zal gelieven af te wagten, waarop de Secretaris Emants kort daarna heeft gerapporteerd, dat hy by Zyne Hoogheid van den last hem gegeeven, zig hebbende geacquiteerd, tot antwoord had bekomen, dat Zyn Hoogheid de Commissie van Hun Ed. Groot Mog. in het vertrek naast de Vergadering zoude afwagten, welke Heeren zig in dit vertrek by Zyne Hoogheid aldaar gekomen zynde, hebbende vervoegd, by hun terugkomst, na een geruimen tyd, hebben gerapporteerd, dat Zyne Hoogheid in substantie heeft gedeclareerd, dat de vraag was delicaat en important, en zeer moeyelyk stellig te beantwoorden; dat ingevalle van dooy weder, en als de stedelyke Burgeryen en de Ingezeetenen optrokken, als van ouds, 'er dan mogelyk was, om de Provincie te defendeeren; maar dat de vorst aanhoudende, en dit middel van Defensie manqueerende, de Troupes dan niet sterk genoeg waren, zynde maar omtrent vyf à zes duizend Man die verdeeld waren in Gorinchem, in de kleine Fortificatien van Holland, behalven de Troupes, die uit hoofde der Capitulatie niet dienen konden; hebbende de Oostenryksche Troupes Naarden en Nieuwerfluis bezet; dog dat 'er, na menschenlyke uitzigten, niet veel apparatie was,

was, dat de Provincie van Holland in deeze omstandigheeden behoorlyk zoude kunnen worden gedefendeerd, voor welk gerapporteerde de voorschreeven Heeren bedankt, en daar uit geconfideereerd zynde, dat, hoe zeer men alles tot defensie zoude willen opzetten, egter de voorzigtigheid vordert niets témérrair te onderneemen, en 'er dan niets over bleef, als in de een of ander Onderhandeling te treden, en is tot dat einde goedgevonden en verstaan, dezelve Heeren, die by Zyne Hoogheid zyn gecommitteerd geweest, te verzoeken met elkanderen te overleggen, welke Arrangementen en Conditien van schikking in dit criticq moment, tot behoud en welstand deezer Provincie, en veiligheid der Persoonen en Goederen der goede Ingezetenen, zouden kunnen worden geprojecteerd en werkstellig gemaakt, en in dat onderzoek meede regard te neemen op de geuite last, die de Heeren Gedeputeerden der Stad Amsterdam, zo eeven van hunne Principalen hadden ontvangen, en der Vergadering daar omtrent morgen ochtend rapport te doen.

Zondag den 18 January 1795.

De Resolutie op gisteren genomen, is geresumeerd, en na voorgaande Deliberatie gehouden voor gearresteerd.

Is gelezen het Credentiaal, door de Heeren Gedeputeerden der Stad Gouda, ter Vergadering geëxhibeerd.

De Raadpensionaris heeft uit naam van den Heer van Wasfenaer Starrenburg, en verdere Hun Ed. Groot Mog. Gecomm. by Resolutie van gister avond

avond benoemd, om Hun Ed. Groot Mog. te dienen van confideratien en advis, omtrent de Conditien van Verdrag, op het welk de aannaderende Fransche Troupes binnen deeze Provincie, des noods zynde, zouden kunnen worden geadmitteerd, ter Vergadering gerapporteerd:

Dat zy van advis zouden zyn, dat eene Commissie van twee Heeren uit Hun Ed. Groot Mog. Vergadering, ten spoedigsten zou moeten gezonden worden aan de commandeerende Generaal of Generaals van dezelve Troupes, of daar het verder nodig zal zyn, ten einde aan de zelve te kennen te geeven, dat de Staaten van Holland met de uiterste verwondering zyn aangedaan over den voortgang van de hostile Operatien, na dat de Staaten Generaal van de vereenigde Provintien met de beste trouw en openhartigheid propositien van Vreede hebben laten doen welke te Parys zyn geaccueilleerd door het admitteeren der Commisfarisfen van deezen Staat; dat zy meenen reddenen te hebben, om van de edelmoedigheid der Fransche Natie te vertrouwen, dat dezelve deeze Negotiatien niet met der daad infructuens zullen maken, door het termineeren der differenten door de Wapenen, en een meenigte van menschen slagtoffers te maken van een Oorlog, die men op het punt is van te eindigen: dat de voorzeide Commissie mitsdien op het ernstigste zal insteeren, dat, in afwagting van den uitflag der Negotiatien, de zaaken niet uit haar geheel worden gebracht, en de Fransche Armée geene verdere progressen trachte te maken op het Territoir van deezen Staat: Dat, indien de voorzeide Commissie zal vermoeden, dat de noodzakelykheid van subsistentie de Fransche Armée forceerde, om voorwaards te trekken, zal offereeren, dat 'er mogelykheid is, om daar over een arrangement met de Staaten van
Hol-

Holland te maaken; dog dat, indien de Franschen naar geene reedenen willen luisteren, en absolutelyk persisteren, om deeze Provincie vyandlyk te invadeeren, de voorschreeven Commissie zal moeten trachten het geweld van zulk eene invasie door een verdrag te verminderen, en diensvolgens zal offereeren in de eerste plaats, aan de Fransche Armée interuimen drie of vier gefortificeerde Plaatsen van Holland, tot zo lang het antwoord der Conventie zal ingekomen zyn over de geproponeerde Conditien van Vreede: En wanneer ook deeze aanbieding niet word aangenomen, verder zal voortgaan en proponeeren de navolgende punten.

1° De Fransche Troupes zullen overal in Holland als vrienden worden geadmitteerd, en de Staaten van Holland zullen ordres geeven, dat geene defensie teegen dezelve zal mogen worden gedaan, dog zal de Commissie trachten te bedingen, dat den Haag, als de residentie van het Gouvernement, van inleegering van Troupes bevryd blyve.

2°. De Troupes in dienst van de Staaten Generaal zynde, zullen vryheid hebben te vertrekken, uitgezonderd de geene, die door Capitulatie reeds verbonden zyn, om niet teegen de Franschen te dienen, en de gewapende Manschappen, die in byzonderen dienst van deeze Provincie zyn, welke met de Fransche Troupes vereenigd, de inwendige rust en publieke veiligheid zullen helpen bewaren.

3°. Het Gouvernement zal blyven in handen van de Staaten van Holland onder de Constitutie, die het Land aangenomen heeft, zonder daarin eenige verandering te brengen.

4°. Daar zal eene volkomen veiligheid zyn voor alle lighaamen van Regeering, Politie, en Justitie, en anderen van publieke Administratie, Persoonen van

Re-

Regenten, en Ministers, gelyk ook voor alle Ingezeetemen, van welken rang of staat zy zyn, 't zy gewapend of ongewapend, en niemand zal mogen geinquieteerd of gemolesteerd worden, uit hoofde van deszelfs opinien, over zaken van het Gouvernement, nog uit hoofde van zyne gedragingen des aangaande, zo voor, als geduurende den teegenwoordigen Oorlog.

5°. De Godsdienstoeffening zo van de Gereformeerde Kerk, als van alle andere getolereerde gezindheden, zal blyven op den teegenwoordigen voet.

6°. Alle publieke en particuliere Eigendommen zullen ten striksten worden gerespecteerd, de Impositen, uit naam van de Staaten van Holland opgesteld, en naar gewoonte ingevorderd; en de Fransche Armée zal geen Goederen, Gelden of Koopmanschappen in requisitie stellen, maar eenige zaaken in reedelykheid nodig hebbende, zig daar over arrangeeren met de Staaten van Holland, die dit benodigde teegen reedelyke betaling zullen bezorgen.

7°. Alle Ministers van andere Hoven by deezen Staat resideerenden, en Gedeputeerden van andere Provincien van de Unie, zullen de vryheid hebben van hier te blyven met hunne Effecten en Archiven, zonder in het minste gemolesteerd te worden, maar indien dezelve verkiezen te vertrekken, zal hen zulks meede vry staan, zonder eenige verandering.

En laastelyk, dat wanneer deeze conditien, of eenige van dezelve, niet mogten worden geaccepteerd, de voorschreven Commissie nu voor als dan behoord geauthoriseerd te zyn, om zodanige voorwaarden te bedingen, als ten meesten beste van de Godsdienst, independentie van de Regeering, en veiligheid voor de personen en goederen der Inge-

zee-

zeetenen van de Provintie zullen kunnen worden gearrangeerd, en in allen gevalle zal moeten tragten te bedingen, en daar toe alle efforts in het werk stellen, dat geene andere dan gereguleerde Troupes binnen deeze Provintie trekken.

En dat van dit alles ter Generaliteit opening zal worden gegeven.

Waarop gedelibereerd zynde, is het voornoemde Rapport in een Resolutie geconverteerd: — En zyn vervolgens gecommiteerd de Heeren van Boetzelaer van Kyfhock en Calkoen, beide gecommiteerd in den Raad van Staate, tot het afleggen der Commissie in voegen bovengemeld; met verzoek van dezelve Heeren, om tot het uitvoeren derzelve Commissie ten spoedigsten te willen vertrekken.

Ontvangen een Misfive van Z. H. den Heere Prince van Orange, geschreven in den Hage op heeden, daarby kennis geevende nit hoofde der omstandigheden van de Republiek, geresolveerd te zyn, zig voor een tyd met zyne geheele Familie van hier te retireeren, zullende Zyn Hoogheids beide Zoons, aan wien ontslag verleend had van 't Commando van 't Leeger, meede vertrokken, breeder hier na volgende.

Fiat insertio NB. Woordelyk zo als aan
H. Hoog Mog.

(*) Waarop gedelibereerd zynde, is goedgevonden en verstaan, de Heeren Gecommitteerde Raaden, zo veel ieder haar quartier aangaat, te verzoeken, om de nodige ordres voor de Militie in dee-

ze

(*) Hier begon een nieuw folium, dog 't welk maar een half vel papier is, zynde de eerste helft uit gesneden.

ze Provincie te stellen, en al wat mogelyk is tot bewaring van de rust en veiligheid, zo alhier als elders in deeze Provintie aan te wenden.

Maandag den 19. January 1795.

De Raadpensionaris heeft ter Vergadering gecommuniceerd de navolgende Missive van Z. H. den Heere Prince van Orange, geschreeven in de Pink de Johanna Hogenraad, voor het strand te Scheeveningen, den 18 dezer, hebbende tot Bylage eenige Vraagpointen aan den Capitein ter Zee, Vaillant, den Lieutenant Heiden, en den Stuurman van voorz. Pink gedaan.

Fiat infertio. (Woordelyk zo als in de Bylage
Num. 5. te zien is.)

Waarop gedelibereerd zynde, hebben hun Edele Groot Mog. verklaard, met veel genoegen gezien te hebben, de poging van Zyne Hoogheid, om zig naar een der Havenen van de Republiek te begeeven, dog 't geen tot hun leedweezen thans onmogelyk is bevonden; met approbatie vervolgens van deszelfs gecommuniceerde intentie, en hartelyk wenschende, dat Zyne Hoogheid zig spoedig in staat zal bevinden, om aan zyn verlangen, om te revertieren, te voldoen.

Dingsdag den 20 January 1795.

De Resolutien op gisteren genomen, zyn geresumeerd, en na voorgaande Deliberatie gehouden voor gearresteerd.

De Heeren van Boetzelaer, Heer van Kyfhoek en Calkoen, by Hun Edele Groot Mog. Secreete Resolutie

lutie van den 18 deezer, benoemd tot het afleggen der Commissie, in dezelve Resolutie vervat, van hunne reize geretourneerd zynde, hebben van den uitflag eerst by monde, en vervolgens schriftelyk gedaan het navolgende.

R A P P O R T.

„ **I**s gehoord het mondeling Rapport van de Heeren
„ van Boetzelaer van Kyfhoek en Calkoen, Haar Ed.
„ Groot Mog. Gedeputeerdens by Secreete Resolutie
„ van den 18 deezer, hebben dezelve te kennen ge-
„ geeven, dat zy in gevolge de last en commissie
„ hun by voorz. Resolutie gegeven, zig na beko-
„ ming van Credentiaal, en de verdere nodige Papiere-
„ ren met allen mogelyken spoed zig hebben vervoegd
„ naar Woerden, alwaar zy vernomen hebben, dat
„ het onzeeker was, op welke plaats op dat oog-
„ blik (daar het reeds avond was geworden) het
„ hoofdquartier van den Commandeerenden Fran-
„ schen Officier zig bevond. Dat hierop gemelde
„ Gedeputeerden hebben afgezonden den Officier en
„ Trompetter, welke hen vergezelden, ten einde ge-
„ waar te worden, waar zig de Commandant bevond,
„ met last, om terstond in den nagt te retourneeren,
„ zo dra dezelve zouden weten, waar ter plaatze de
„ Commandant was. Dat vervolgens aldaar, tot hun
„ groote verwondering, tot de volgende ochtend heb-
„ ben moeten vertoeven, nimmer de bovengemelde
„ Officier te rug kwam, zeggende, tot Utrecht te
„ hebben moeten ryden, en aldaar by den Officier,
„ welke men zeide de commandeerende Officier te
„ zyn, vernomen had, dat niet alleen de Generaal
„ Pichegru, maar ook vier Representanten van de

L

Fran-

„ Fransche Natie zig in die Stad bevonden. Dat
„ gemelde Officier de geheele nacht door vrugtelooze
„ instantien hebbende gedaan, om met eenig antwoord
„ te mogen retourneeren, niet voor des ochtends is
„ gepermitteerd te rug te gaan, met het antwoord,
„ dat de Gedeputeerden zouden worden opgewagt.
„ Dat dezelve intuschen bekomen hebbende, de
„ nadere tyding van den staat der Onderhandelingen
„ in Frankryk, hierop terstond zyn gereden naar
„ Utrecht, aldaar gespoken hebben met den Generaal
„ Pichegru, welke hen na verklaring, dat het oog-
„ merk hunner Commissie minder relatie tot hem Ge-
„ neraal, dan tot de Representanten van 't Volk was,
„ hebbende; ten Gedeputeerden by dezelve liet be-
„ geleiden. Dat zy Gedeputeerden aldaar hebben ge-
„ vonden eenige Representanten, met welken zy,
„ na vertooning hunner origineele Credentiaal, in
„ Onderhandeling hebben getragt te komen, agter
„ volgens hunne Instructie, met byvoeging van alle
„ de Argumenten, welke zo wel uit de gisteldheid,
„ en de gevolgen van eene vyandlyken aanval, als
„ uit de teegenwoordige betrekking van de hande-
„ ling in Vrankryk, en de jongstgenomene Resolu-
„ tien, konden worden bygebracht. Dog dat zy
„ nogtans na veele worden-wisfelingen, tot hun
„ innig en smertelyk leedweezen hebben moeten
„ gewaar worden, dat 'er geene gelegenheid ove-
„ rig was om met eenige grond van hoop, een be-
„ ding voor de Provincie volgens hunne Instruc-
„ tie of de uitgestrekte zin hunner last te maaken.
„ Want dat de Representanten de tydingen heb-
„ bende bekomen van de spoedige voortgang hun-
„ ner Wapenen niet alleen, maar van de inwen-
„ dige beroertens in zommige Steeden, voornamelyk
„ te Amsterdam, hen Gedeputeerden na een
lang-

„ langdurig gesprek van byna drie uren, wan-
„ neer zy Gedeputeerden hadden tragten hen te
„ permovereen, om eenige Artikelen, by wyze
„ van schikking, (achtervolgens hunne Instructie)
„ te teekenen, eindelyk tot antwoord hebben be-
„ komen, dat de meeste Artikelen, waar over de
„ gesprekken hadden geloopen, billyk en rechvaar-
„ dig waren, dat zy ook geneegen waren daar aan,
„ zo veel zy konden, te voldoen, dog dat zy
„ voorneemens zynde, 's anderen daags eene ampele
„ Publicatie aan het Volk van dit Land te doen,
„ generalyk hun antwoord daar in begreepen, en
„ dat zy niet voorneemens waren in eenige verde-
„ re Onderhandelingen met Gedeputeerden van de
„ Staaten deezer Provincie te treden. Dat zy
„ Representanten daarna duidelyk hebbende gede-
„ clareerd in geene verdere Communicatie te wil-
„ len treden, aan de Gedeputeerden niets overig
„ is gebleeven, dan instantien te doen achter-
„ volgens hunnen last, dog op alles in algemeene
„ woorden zyne beantwoord eindelyk genoodzaakt
„ zyn geworden heen te gaan, zonder zelfs het
„ gering genoeg te mogen hebben, van het bo-
„ vengemeld antwoord eenig afschrift te beko-
„ men.”

Waarop gedelibereerd zynde, hebben Hun Ed.
Groot Mog. de voorschreeven Heeren voor het
afleggen deezer moeyelyke delicate, en onaange-
naame Commissie, en voor hunne aangewende po-
gingen bedankt, met volkomen approbatie van al
het verrigte, terwyl Hun Ed. Groot Mog. met
geen minder leedweezen, als zy Heeren Gecom-
mitteerden betuigd hebben, uit het Rapport vernom-
men hebben, dat dezelve het gewenschte gevolg
niet heeft uitgewerkt; en vervolgens door den

Raadpensionaris, uit naam van de Heeren Gecommitteerde Raaden, kennis gegeven zynde, dat dezelve uit een voorloopige informatie van den uitflag der voorz. Commisfie, gemeend hadden een Officier te moeten afzenden aan den commandeerenden Officier en Chef, of Representanten der aannaderende Fransche Troupes, als mede een tweede naar de kant van de Lek, tot het maken van arrangementen, ter bewaaring van de rust en goede ordre, als die Troupes hier zullen komen, op dat alle verwarring, vooral in de Residentieplaats van de Souverain en hooge Collegien, daar door moege worden voorgekomen; Is goedgevonden en verstaan, het verrigte van Heeren Gecommitteerde Raaden, ten voorz. opzigte, by deezen te approbeeren.

Accordeert met de voorz. Resolutien.
C. SCHEFFER.

Num. 15.

GELYKHEID VRYHEID BROEDERSCHAP.

EXTRACT uit het Register der Resolutien van de Hoog Mog. Heeren Staaten Generaal der Vereenigde Nederlanden.

Veneris den 17. April 1795.

Het Eerste Jaar der Bataafsche Vryheid.

Is gehoort het Rapport van het Committé tot de Zaken van de Marine, hebbende ingevolge en ter voldoeninge van Haar Hoog Mogende Resolutie van den 8. deezer, geëxamineert een Misive van den

den Capitein Gs. Oorthuys, geschreeven aan Boord van 's Lands Schip Brakel, leggende te Plymouth, den 27. Febr. laatstleeden, kennis geevende, dat hy den 7. daar te vooren van den Prins van Orange ontvangen hadde een ordre, geschreeven te Kew, om de weekelyksche Rapporten aan hem te zenden, waar aan hy voldaan hadde, en meede zoude continuereen, tot dat met nadere ordres van Haar Hoog Mogenden zig zoude verëert vinden.

Waarop gedelibereerd, en in agting genomen zynde, dat gemelde Capitein G. Oorthuys meld, 1°. dat hy op den 27 February laatstleeden uit de Hollandfche Couranten heeft gezien de veranderingen in de Republicq voorgevallen, waaromtrent hy de ordres van Haar Hoog Mogende afwagt. en ten 2°., dat hy kennis geevende, dat hy van Zyn Hoogheid, waarmede hy zeker zal meenen den gewezen Admiraal-Generaal een order ontvangen had, om hem de weekelyksche Rapporten te zenden, waar aan hy had voldaan, en waarmede hy zou continueeren, tot dat met nadere ordres van Haar Hoog Mogenden zig zou verëert vinden.

Is goedgevonden en verstaan, dat aan gem. Capitein G. Oorthuys by de eerste en beste geleegenheid zal worden toegezonden de Resolutie van Haar Hoog Mogenden, waarby het Erfstadhouder, Capitein en Admiraal-Generaalschap word vernietigd, als meede die, waarby de respective Collegien ter Admiraliteit deezer Landen zyn vernietigd, en het Committé tot de Zaken van de Marine in derzelver plaats is aangesteld, en denzelve daar neevens aangefchreeven, om, zoo hy niet reeds uit zig zelfs, zedert het schryven van gemelde Brief, op den 27. February laatstleeden heeft opgehouden, om aan de onbetaamelyke Requisitie van den gewee-

zen Admiraal-Generaal te voldoen, zulks direct op den ontfangst van deeze Haar Hoog Mog. Resolutie te staaken en zelfs geene Correspondentie, hoe genaamt, meer met hem of iemand van de zyne te houden, op pene van anderzints Haar Hoog Mogende uiterste indignatie te zullen incurreeren; met ordre verder, om van dit alles aan de andere Capiteins of Bevelhebbers van Scheepen, in Engeland zig onthoudende, kennis te geeven, en met verdere last, om, zoo veel mogelyk, de Rapporten relatief de staat van zyn Schip, en andere Zaken, die de dienst van den Lande zoude mogen incurreeren, over te zenden aan het Committé tot de Zaken van de Marine.

En zal Extract van deeze Haar Hoog Mog. Resolutie worden gezonden aan het Committé tot de zaken van de Marine, om te strekken tot narigt.

Accordeert met voorfz. Register.

W. QUARLES.

Num. 16.

P U B L I C A T I E.

De Staaten van Holland en West-Vriesland: Allen den geenen die dezen zullen zien, of hooren leezen Salut; Doen te weten, dat Wy in ervaring zyn gekomen, dat sommige van Onze Ingezetenen door een ontydige vreeze voor de invasie van den Vyand in deeze Provincie, reeds het Land verlaaten hebben, of toefstel maaken met alle hunne tilbaare Bezittingen naar elders te vertrekken, en daar door niet alleen hun Vaderland berooven van de ondersteuning, welke zy aan her zelve, in tyden van ongelegenheid, uit hunne Middelen verschuldigd zyn, maar
ook

ook den schrik en vreeze onder hunne mede Ingezetenen verspreiden:

ZOO IS 'T. dat Wy om deeze consideratien hebben goedgevonden, zonder in eenige manieren de Vryheid der Ingezetenen in het gaan en koomen te willen belemmeren, by deeze te verklaaren, dat zoodanige Ingezetenen, welke eenige Ampten of Bedieningen dependeerende van Ons, of van eenige Stad of Collegie binnen deeze Provincie, bekleeden en, geduurende deezen Oorlog, de Provincie willen verlaaten, ook te gelyk afstand zullen moeten doen van de Ampten en Bedieningen, door hen bekleed wordende, of dat by ontfentenis van dien, dezelve Ampten en Bedieningen *de facto* zullen worden Vacant verklaard, en begeeven worden aan zoodanige Persoonen, die niet schroomen, om in kommerlyke omstandigheden, zoo wel als in tyden van rust, hun bestaan en welvaart aan het Vaderland te verbinden.

En op dat niemand hier van eenige ignorantie zal kunnen prætendeeren, gelasten Wy, dat deeze alomme zal worden gepubliceert en geaffigeert, ter plaatsen daar men gewoon is publicatie en affictie te doen.

Gedaan in den Haage onder het klein Zegel van den Landen den 24 September 1794.

Onder stond,

Ter Ordonnantie van de Staaten.

Gerekend.

A. J. ROYER.

